VLADIMIR I. LENİN

UZAKTAN MEKTUPLAR

Türkçesi: Fesih Burak Aydaş

6

VLADIMIR İ. LENİN
UZAKTAN MEKTUPLAR
6

Б

FERİT BURAK AYDAR

Ankara doğumlu. İstanbul Üniversitesi İngiliz Edebiyatı mezunu. Yayınlanmış çevirileri arasında Ian Watt'ın *Romanın Yükselişi* (Metis), Edward Said'in *Başlangıçlar* (Metis), John Reed'in *Balkanlarda Savaş* (Pencere), E.F Keller'in *Toplumsal Cinsiyet ve Bilim* (Metis), Esra Özyürek'in *Modernlik Nostaljisi* (Boğaziçi Üniversitesi), *Oryantalizm - Tartışma Metinleri* (Doğu-Batı, derleme, ortak çeviri), P de Man'ın *Körlük ve İçgörü* (Metis), A Philips'in *Hep Vaat* (Metis), Arjun Appaduray'ın *Küçük Sayılardan Korkmak* (Timsahkitap) ve Lenin'in *Devlet ve Devrim* ve *Emperyalizm*'i (Agora Kitaplığı) sayılabilir Ayrıca, Lenin'in *Yenilgicilik ve Enternasyonalizm* ile *Sovyet İktidarı ve Dünya Devrimi* konulu yazılarını derleyip kitap haline getirmiş ve çevirmiştir

Vladimir İ. Lenin

UZAKTAN MEKTUPLAR VE RUSYA'YA DÖNÜŞ

Türkçesi: Ferit Burak Aydar

a
agorakitaplığı

Teori - 12

Uzaktan Mektuplar
Vladimir İ. Lenin

Türkçe'ye çeviren: Ferit Burak Aydar
Görsel kavram: Mithat Çınar
Mizanpaj: Sibel Yurt

© 2010; bu çevirinin Türkçe yayın hakları
Agora Kitaplığı'na aittir

Birinci Basım: Nisan 2010

ISBN: 978-605-103-112-5

Baskı ve Cilt: İdil Matbaacılık
Davutpaşa Cad. No: 123, Kat: 1 (Vakıfbank üstü)
Topkapı/Istanbul
Tel: (0212) 482 36 01

AGORA KİTAPLIĞI
Kuloğlu Mah. Turnacıbaşı Cad.
No: 54, Çukurcuma-Beyoğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 243 96 26 - (0212) 251 37 04 Fax: (0212) 243 96 28
www.agorakitapligi.com
e- posta agora@agorakitapligi.com

İÇİNDEKİLER

Sunuş: Uzaktan Mektuplar ve Lenin'in Rusya'ya Dönüşü
(Ferit Burak Aydar) .ix

Birinci Mektup: Devrimin İlk Aşaması .1

İkinci Mektup: Yeni Hükümet ve Proletarya .16

Üçüncü Mektup: Proleter Milisi Üzerine .30

Dördüncü Mektup: Barış Nasıl Gelecek? .46

Beşinci Mektup: Devrimci Proleter Devletinin
İnşasının Görevleri .55

Volksrecht'e Mektup .59

Cumhuriyetçi Şovenistlerin Dalavereleri .61

Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi
Merkez Komitesi Yurtdışı Bürosu'nun Kararı .66

Nasıl Döndük? .69

Rus Devrimcilerinin Almanya Üzerinden
Seyahati Hakkında Grup Adına Resmi Açıklama .73

Politiken Gazetesi Muhabirine Verilen Cevaplar 76

İki Dünya .78

Russkaya Volya'nın İzinde .80

Asker ve Bahriyelilere .84

Katliam Kışkırtıcılarına Karşı Petrograd'daki İşçilere, Askerlere ve Tüm Halka .88

Yurttaşlar! Bakın Bütün Ülkelerde Kapitalistler Ne Tür Yöntemlere Başvuruyorlar! .93

Mihaylvoski Maneji Zırhlı Taburundan Askerlerin Bir Toplantısında Konuşma .97

Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Asker Kanadının Toplantısı .100

Mültecilerin Geri Dönüşü Üzerine .105

Kapitalistlerin Binbirinci Yalanı .107

Petrograd Sovyeti Yürütme Komitesi'nin 4 (17) Nisan 1917'de Almanya'dan Geçiş Sorunu Üzerine Yaptığı Toplantıdaki Konuşma .109

Hukuk Kurulu'na .110

Teşekkür .112

Inessa Armand'a Mektup .114

Inessa Armand'a Mektup .116

Aleksandra Kollontay'a Mektup .118

Aleksandra Kollontay'a Mektup .121

Inessa Armand'a Mektup .124

Inessa Armand'a Mektup .126

V.A. Karpinski'ye Mektup .129
V.A. Karpinski'ye Mektup .131
V.A. Karpinski'ye Mektup .133
J.S. Hanecki'ye Telgraf .135
V.A. Karpinski'ye Mektup .136
Sophia Raviç'e Mektup .140
J.S. Hanecki'ye Telgraf .142
J.S. Hanecki'ye Mektup .143
J.S. Hanecki'ye Telgraf .145
Robert Grimm'e Telgraf .146
J.S. Hanecki'ye Telgraf .148
V.A. Karpinski'ye Mektup .149
Zürih'teki Bolşevik Grubuna .151
V.A. Karpinski ve Sophia Raviç'e Mektup .153
J.S. Hanecki'ye Telgraf .155
Henri Guilbeaux'ya Telgraf .156
J.S. Hanecki ve Karl Radek'e Mektup .157
V.A. Karpinski'ye Mektup .160
V.A. Karpinski'ye Telgraf .162
J.S. Hanecki'ye Mektup .163

SUNUŞ:
UZAKTAN MEKTUPLAR VE LENİN'İN RUSYA'YA DÖNÜŞÜ

Ferit Burak Aydar

GİRİŞ

Şubat Devrimi kimsenin beklemediği bir anda patlak verdi. Daha doğrusu, Rusya'da devrim için yıllardır mücadele yürüten çok çeşitli renkten sosyalistler için beklenmedik bir anda. Sonrasında devrimin hedef tahtasına konacağını düşünmeden devrimden nemalanmayı uman Rus burjuvazisi içinse aynısı söylenemezdi: Devrim devrimcilerin beklemediği bir anda, karşı-devrimcilerinse 'beklediği' bir anda başlamıştı ve ancak devrimin ilerleyişiyle roller yerli yerine oturacaktı.

Lenin daha bir ay önce, savaşın tarumar ettiği Avrupa'nın devrime gebe olduğunu yazmış olsa da, ömrünün muhteme-

len devrimi görmeye vefa etmeyeceğini söyleyen de kendisiydi ve her halükarda devrimin *uzağındaydı*. Kitlelerden uzak, yalıtılmış vaziyette yaşamak Lenin için zaten katlanılmazken, bu mültecilik hayatı devrimin patlak vermesinin ardından daha da zor hale gelmişti.

Diğer yandan, ülke içinde Lenin'in partisine 'önderlik' eden Stalin ve Kamenev gibi 'eski tüfek Bolşevikler' partiyi sınıf işbirlikçi çizgiye sürüklüyorlardı. Lenin'le taban tabana zıt bir tutum alan bu Bolşevikler, Lenin'in uzaklığını daha da aşılmaz hale getireceklerdi. Lenin yazdığı "Uzaktan Mektuplar"la uzaklığı aşmaya çalışsa da, 'yakındakiler' uzaktan gelen mektupları sansürleyerek mesafeyi artıracaklardı.

Lenin bu üçlü zorluğu, hem siyasal hem de kişisel açıdan kabul edilemez olan bu katlanılmaz durumu değiştirmek için elinden geleni yapacaktı, önce yazdığı mektuplarla, ardından gözünü karartıp devrim mahalline doğru yola çıkarak.

DEVRİM, EMPERYALİST PLANLAR VE KİTLELER

1914 yılının ortalarında Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasının ardından sosyalizme yönelik baskılar iyice artar. Bolşevikler özelinde, belli bir süre partinin Rusya'daki faaliyeti kesintiye uğrar. Lenin ve diğer birçok önder sürgünden ülke içindeki militanlarla bağlar kurmaya çalışsalar da, kurulan bağlar sağlıksız ve zayıftır. Uzun yıllardır fiili mücadele içinde olan kitleler için örgütsel müdahalenin en az olduğu dönem belki de bu 1914-1917 arasıdır.

Doğa boşluğu sevmez. Sosyalistlerin bıraktığı boşluğu bir yandan burjuvazi, diğer yandan kitlelerin kendiliğinden eylemleri doldurur. Savaş ortamının verdiği özgüven, savaşın

ilerleyen yıllarında hem çarlık yönetiminin yozlaşmışlığı ve verimsizliğinin burjuvazi tarafından giderek daha fazla hissedilmesiyle, hem de kitlelerin şovenist histeriden yavaş yavaş kurtulup hareketlenmeye başlamalarıyla birleşince, burjuvazi yeni bir siyasal rejime ihtiyaç olduğuna iyice ikna olur.

Rus burjuvazisi elbette bu noktada bağımsız karar almaz. Fransız ve İngiliz sermayesiyle iç içe geçmiş olan Rus burjuvazisine müttefikleri de bu kararı almalarında yardımcı olurlar. Çoktan miadını doldurmuş olan çarlık iktidarının çöküşüne giden yol bir yandan böyle döşenir.

Diğer yandan, burjuvazinin düşünmesiyle devrimin gerçekleşmesi arasında uzun bir yol vardır. Bu uzun yolun hâkimi kitlelerdir, kitlelerin ayaklanması ve kararlı mücadelesidir. Ama burjuvazinin bu amaçlarının da devrimde bir rol oynadığı reddedilemez. Nitekim Lenin bunu açıkça söyler: Uzlaşmacı sosyalistler "hiç kafa yormadan öğrendikleri (ve hiçbir şekilde Marksist olmayan) eski öğretilerine uygun olarak, İngiliz-Fransız emperyalistleri ile Guçkov ve Milyukov'ların 'baş cengâver' Nikola Romanov'u tahttan indirmek ve onun yerine daha gözüpek, canlı ve yetenekli *cengâverleri* geçirmek amacıyla komplo düzenlediğini gizlemeye çalışıyorlar"

Bazı kolaycı tarihçiler arasında, Şubat Devrimi'ni ve aslında bir bütün olarak 1917 Rusya Devrimi'ni bu tali öğeye indirgemek isteyen bir kesim olduğundan, dahası bugün Arap dünyasında başlayan devrimleri basitçe emperyalizmin çıkarlarıyla ve özelde de ABD emperyalizminin Büyük Ortadoğu Projesi'yle açıklamak isteyenler olduğundan, bu hususu irdelemek yararlı olacaktır.

Her şeyden önce, 1917'de Rusya'da burjuvazinin Çar'dan kurtulmak istediği doğru olsa da, bunun için isteyerek bir

devrime yelteneceğini ya da yeltendiğini söylemek hem olgusal hem de tarihsel açıdan doğru değildir.

Tarihsel açıdan bakıldığında, burjuvazinin siyasal devrim peşinde koşarken ya da burjuva-demokratik devrimini tamamlamak için başvurduğu temel yöntemin 1848'den sonra tepeden inmeci (ya da en bilindik örneğiyle, Bismarck tipi) güdük müdahale olduğunu görülüyor; burjuvazi istenmeyen yönetimlerden genellikle kitleleri işin içine katmadan, tepeden inmeci devrimlerle kurtulmaya çalışmaktadır ve saray darbeleri ya da burjuva hizipler arası çatışma esastır. Eğer Rusya'da 1917'de kitlelerin aşırı huzursuzluğu[1] ve mücadele azimleri söz konusu olmasaydı, burjuvazi kendi istediği değişikliği kuşkusuz bu tür bir manevrayla gerçekleştirecekti.

Diğer yandan, Rusya'daki olaylara baktığımızda 1917'nin somut olguları, burjuva siyasetçilerin devrimdeki rolünün artçı ve fırsatçıdan öteye geçmediğini göstermektedir. Burjuvazinin kontrolünde olan ya da başlattığı bir hareket söz konusu değildir. Burjuvazi yalnızca olaylara belli bir destek vermiştir.

Bu yüzden, burjuvazinin Şubat'ı tetiklediğini söylemek de tetiklemek istediğini söylemek kadar yanlıştır. Olan şey, burjuvazinin niyet ettiği ve sorunsuzca hallolsa memnun olacağı bir yönetim değişikliğinin, burjuvazinin kontrolünden çıkarak kitlelerin ayaklanmasıyla gerçekleşmiş olması ve bunun burjuvaziye elde silah dayatılmasıdır. Zaten Lenin de bunu vurgular: "İngiliz-Fransız ve Rus kapitalistleri II. Nikola'yı

1) Çarlık gizli polisinin arşivlerinde, Şubat Devrimi'nden birkaç ay öncesine ait bir raporda, "kitleler arasındaki huzursuzluğun 1905'tekinden karşılaştırılamaz derecede daha fazla olduğu ve her geçen gün daha da arttığı" belirtilmekte. "devrimci örgütlerinse varlığıyla yokluğu birdir" denmektedir. Akt. L. Schapiro. *The Origin of the Communist Autocracy – Political Opposition in the Soviet State*, Harvard University Press, 1956, s. 20.

'yalnızca' defetmek ya da yalnızca 'korkutmak', ama eski devlet aygıtını, polis gücünü, orduyu ve bürokrasiyi aynen korumak istiyorlardı. İşçiler daha da ileri gidip bu devlet aygıtını parçaladılar."

Burjuvazi sosyalist siyasetlerin görece yokluğuna da güvenerek dalgaya kapılır. Nitekim ilk planda hesaplatı tutar da: Hazırlıksız yakalanan sosyalistleri aşarak, devrimin ardından Geçici Hükümet'i burjuvazi kurar. Kitleler fiili gücü ellerinde bulundurmalarına karşın, hükümeti burjuva siyasetçilerin oluşturmasına rıza gösterirler. Başka bir deyişle, kitlelerin yıllardır biriken öfke dağı ilk başta yalnızca bir fare doğurur.

Gerçekten de 1914'ün etkileri hâlâ atılamamıştır. Bolşevikler Şubat Devrimi'nde doğrudan bir önder rol oynamazlar. Bolşeviklerin eğittiği, ilişki halinde olduğu kişiler ya da doğrudan Bolşevikler hareketin içinde yer alsalar ve önemli etkilerde bulunsalar da, Bolşevik parti hareketi yönlendirici bir role sahip değildir. Bolşevikler parti olarak devrime ancak olaylar epeyce ilerledikten sonra müdahil olurlar. Troçki şöyle yazar: "Partinin merkez yöneticileri bocalıyorlardı. Ta 25'i sabahı [devrim başladıktan iki gün sonra] ancak Bolşeviklerin Merkez Komite bürosu tüm Rusya'da genel grev çağrısı yapan bir bildiri yayınlamaya karar verdi. Bu bildiri yayınlandığında -o da eğer yayınlandıysa- Petrograd'daki genel grev silahlı bir ayaklanmaya dönüşmek üzereydi.

Devrim patlak verdiğinde partinin Rusya'daki en önemli isimleri Şlyapnikov ve o dönem henüz fazla tanınmayan Molotov'dur. Stalin ve Kamenev'in Sibirya'dan sürgünden dönmelerinin ardından partinin ve yayın organı *Pravda*'nın yöne-

2) *Rus Devriminin Tarihi*, cilt 1, çev. Bülent Tanatar, Yazın Yay., 1998, 121

timi bu iki ismin, özellikle de Stalin'in eline geçer. Yeni oluşan duruma karşı ne tutum alınması gerektiği konusunda Rusya'daki parti üyeleri arasında tartışma çıktığı gibi, henüz Rusya'ya dönmemiş olan Lenin'le de önemli ihtilaflar söz konusudur.

Lenin'in Rusya'ya dönmesi bir aydan fazla sürer. İşte bu dönemde Lenin'in yazdığı ve "Uzaktan Mektuplar" adıyla bilinen 5 mektup bu derlemenin gövdesini oluşturuyor.

BİRİNCİ MEKTUP

Rusya'da devrim acil görevleri bakımından bir burjuva devrimidir, yani önünde çözmesi gereken burjuva-demokratik kapsamda görevler vardır. 1917 Şubat'ında da devrim bir burjuva devrimi olarak başlar. Burjuvazi Çar'dan kurtulur, iktidar burjuvazin eline geçer ve Lenin mektubunu kaleme ahr. Lenin'in amacını en son cümleden anlayabiliriz: "Sosyalizme ilerlemek!" Bütün mektuplar ve bu dönemdeki yazıları, bu başlayan devrimden yalnızca Rusya'da değil, bütün dünyada sosyalizmin inşası yolunda yararlanmak amacını taşır.

Lenin her şeyden önce devrimin nasıl bu kadar hızlı gerçekleşebildiğine kafa yorar. Bu soruya cevap verirken, bir yandan hem genel olarak devrimlerin dinamiğine ilişkin son derece önemli tespitler yapar, hem de kendisine yakıştırılan 'kitlelere güvensiz' suçlamasını bir kez daha çürütecek veriler sunar.

Lenin devrimin bu kadar çabuk bir şekilde gerçekleşebilmiş olmasını, yani "yüzyıllardır ayakta duran çarlığın sekiz gün içinde (Milyukov Rusya'nın yurtdışındaki bütün temsilci-

lerine gönderdiği telgrafında mağrur bir edayla sekiz günden bahsediyor) çökmesi gibi bir 'mucize'nin gerçekleşmesi"ni, öncelikle 1905 Devrimi'yle açıklar. Lenin'e göre, "1917'nin kostümlü provası" olan 1905 Devrimi olmasaydı, Şubat Devrimi bu kadar hızlı gerçekleşemezdi, hatta bir adım daha ileri gidersek, Sovyet Devrimi olamazdı. Neden?

Devrimin sokakta yapıldığı doğru olduğu kadar sokakta öğrenildiği de doğrudur. Kuşkusuz sokağa inmeden önce edinilecek devrimci teori olmadan tutarlı bir devrimci pratik sergilemek mümkün değildir, ama sokağa inmeden 'kuramsal'da öğrenilenlerin gerçekten özümsenmesi de mümkün değildir. Lenin'in söylediklerinden hemen bu çıkarımda bulunmak mümkündür: Kitleler 1905'te devrimin provasını yapmamış olsalardı, pratik bilgileri olmasaydı, 1917'deki temsil bu kadar iyi ('çabuk') gerçekleşmeyecekti.

Ne var ki Lenin'in anlatmaya çalıştıkları bununla sınırlı değildir. Kitlelerin (ve elbette önderlerin) devrim yapmayı sokakta öğrendikleri gerçeği kadar, mücadelenin deneyimlerinin unutulmadığı, ancak faşizm gibi bir kuşaktan diğer kuşağa olan bağı koparan istisnai örneklerde mücadelenin 'sıfır'dan başlayacak denli geri savrulduğu gerçeğini de anlatır. Mücadelenin kolektif hafızası, toplumsal kriz anlarında geçmiş deneyimlerin bir sıçrama tahtası olarak kullanılmasını sağlar.

Devrimci mücadele, yani işçi sınıfının siyasal iktidarı devrimci yöntemlerle ele geçirme mücadelesi, yalnızca siyasal iktidarın alındığı anda ya da dönemde yürütülen muharebelerin sonucu değil, o döneme kadar uzanan mücadelelerin nicel ve nitel birikimidir. Devrim öncesinin görece sessiz dönemlerinde yürüyen mücadeleler yenilgilerle sonuçlansa bile, hiçbir

mücadele boşa gitmez. Elbette buradan, devrimci hareketin göz göre göre yenilgiler yaşamaktan çekinmemesi gerektiği sonucu çıkmaz, ama mücadeleye olan inanca, devrim konusundaki materyalist iyimserliğe dair birçok veri çıkar: Mücadele bayrağı ne kadar yukarı taşınırsa, yeni mücadeleler o kadar ileride başlar.

Lenin'in söylediklerini Rusya'daki çok somut bir örnek üzerinden açabiliriz: Sovyetlerin kurulması. 1905 Devrimi'nde işçi sınıfının öz örgütleri olan Sovyetler ilk kez ortaya çıkmıştı. Milyonlar halinde mücadeleye atılan işçileri kucaklayacak, mücadelenin o anki aşamasına uygun olan yegâne örgüt türü Sovyetlerdir. Troçki bu örgütlenme biçimini ve önemini şöyle açıklar:

> Sovyet, olayların seyrinden doğan nesnel bir ihtiyaca cevap olarak ortaya çıktı. Otorite sahibi olan ama hiçbir geleneğe dayanmayan bir örgüt olarak Sovyet, gerçekte hiçbir örgütsel mekanizmaya sahip değilken, dağınık durumdaki yüz binlerce insanı hemen içine alabilen, proletarya içindeki devrimci akımları birleştiren, inisiyatif ve kendiliğinden bir özdenetim yeteneğine sahip olan ve hepsinden önemlisi, yirmi dört saat içinde yeraltından çıkarılabilen bir örgüttü. Birkaç yüz Petersburg işçisini birleştiren ve birkaç bininin daha ideolojik olarak bağlı bulunduğu sosyal-demokrat örgüt, kitlelerin doğrudan deneyimlerini siyasal düşüncenin ışığıyla aydınlatarak, onları temsil edebilirdi; ama çalışmasının başlıca kısmını her zaman gizlilik içinde yaptığı, kitlelerin gözlerinden gizlendiği için, kitlelerle *canlı* bir örgütsel bağ yaratamazdı. Böylesi bir örgütlenme, ortaya çıktığı gün kitlelerin gözünde otorite sahibi olmak için, en geniş temsile dayanmak zorundaydı. Bu nasıl başarılırdı? Cevap kendiliğinden geldi. Üretim süreci, örgütsel anlamda henüz oldukça deneyimsiz

olan proleter kitleler arasında tek bağ olduğundan, temsil fabrika ve işyerlerine uydurulmalıydı.[3]

Rusya'da o zamana kadar görülen en büyük işçi örgütlenmesi ve modeli olan Sovyetler başkent Petersburg'da en ciddi otorite haline gelmişti. Kitlelerin mücadeleyi dağınık, âdemi merkezi bir tarzda yürütmekten kurtulmak adına merkeziyetçi ve demokratik bir örgütlenme çatısı altında yürütme aşamasına gelmeleri 8 ay (ya da, bazı yorumlara göre, 3-4 ay) almıştı. Ocak'ta başlayan devrim ancak Ekim ayında Sovyet'in ilk toplantısına şahit olmuştu

1905 Devrimi çeşitli sebeplerle yenildi; devrim, tek kelimeyle, ezildi ve bir gericilik dönemi geldi. Dün milyonlar halinde mücadeleye girişen kitleler şimdi başka bir kültürün esiri haline geldiler. Lenin *'Sol' Komünizm*'de bu konuyla ilgili olarak şöyle der:

> Çarlık galebe çaldı. Bütün devrimci partiler ve muhalefet partileri ezildi. Siyasetin yerini yılgınlık, moral bozukluğu, bölünmeler, kavgalar, ayrılmalar ve pornografi aldı. Felsefi idealizm eğilimi her geçen gün daha da güçleniyordu; gizemcilik, karşı-devrimci duyguların kılıfı olmuştu.[4]

Ama yenilgi büyük olsa da, dersleri unutulmadı. Kitlelerin bilincinde gerici düşünceler belli bir süre galip gelmiş olsa da, bilincin gerilerinde dersler belli belirsiz varlığını sürdürdü ve bunu 1917'de devrim başladığında gösterdi. 1917 yılında devrim başladığında kitleler Sovyet organlarını, yani öz-yönetim organlarının rüşeym halini devrimin ilk gününde kurdular.

---

3) L. Troçki, *1905*, çev Ufuk Demirsoy, Tarih Bilinci Yayınları, 2000, s. 103.
4) *'Sol' Komünizm: Bir Çocukluk Hastalığı*, çev Ferit Burak Aydar, Agora Kitaplığı, 2010, s. 10-11

Dolayısıyla mücadele sıfırdan değil, 1905'in bıraktığı yerden başladı. Devrimci bilinç, kesintiler olsa bile, bir kolektif hafızanın var olduğunu gösterdi. Lenin'in sevdiği bir ifadeyle, devrimler öğretir. 1905 Devrimi 1917 Devrimi'ni en pratik tarzda eğitmişti.

Fakat devrimler yalnızca kitlelere değil, devrimcilere de öğretir. Diğer sosyalist gruplar bir tarafa, Bolşevikler bile Sovyet türünde kitle örgütleri ile parti arasındaki ilişkiyi kitaplardan değil, hayatın içinde, devrimin ateşi içinde öğrendiler. 1905'te devrim patlak verdiğinde, ülke içindeki Bolşevikler ilkin Sovyetlere karşı ültimatomcu, sekter bir tutum alırlar ve özünde, 'ya Sovyetler ya parti' tutumunu benimserler. Bu ikameci yaklaşım ancak Lenin'in müdahalesiyle doğru yönde çözülür, ama Lenin de ilk başta belli duraksamalar gösterdikten sonra doğru görüşü ortaya koyar. Bu yüzden devrim yalnızca kitlelerin eğitilmesi için değil, devrimcilerin eğitilmesi açısından da önemlidir.

1917'de Rusya, Lenin'in tabiriyle, proletaryanın en devrimci olduğu ülkedir, ama Rusya proletaryası "özel nitelikleri bakımından değil, 1905'in canlı gelenekleri sayesinde en devrimci"dir. Mücadelenin deneyimleri her şeyden önce devrimin başlayacağı dönemde somut kazanımlar olarak geri döner.

Lenin'in bu düşüncelerini bugün dünyanın dört bir tarafında başlayan devrimlere ya da devrimci kalkışmalara şahit olan bizler çok daha iyi anlayabiliriz. Bu ülkelerde, Rusya'daki Bolşevikler gibi hareketin başını çekebilecek ve devrimci çizgide ilerletebilecek olan önderliklerin bulunmaması, bu ülke proleterlerinin 'prova'larını çok daha önemli hale getirmektedir.

Diğer yandan, Lenin'in "devrimin hızlı bir şekilde gerçekleşebilmiş olması"na ilişkin söyledikleri, Lenin'in kitlelere karşı yaklaşımını anlamak bakımından da önemlidir. *Ne Yapmalı?*'nın yayınlandığı günden beri süregelen tartışmalarda, Lenin'in kitle hareketine yönelik tutumu çoğu zaman yalnızca konuyla ilgili *doğrudan* ifadelerinde aranmıştır. Oysa Lenin'in Şubat Devrimi'ne yaklaşımı onun Bolşeviklerin dışında gelişen kitle hareketlerine tepeden bakmadığının, kitleleri kendi başına kaldıklarında yalnızca sendikal bilince erişebilecek kuru kalabalıklar olarak görmediğinin kanıtıdır. Lenin kitlelere güvensiz değildir. Kitlelerin bilince sahip olduğunu, unutmadığını görür ve teslim eder. Ama kitleler devrimci teoriyle beslenmedikleri, komünistlerin müdahalesinden uzak kaldıkları müddetçe mücadelenin önemli yanlışlara düşeceğini de göz ardı etmez.

Bu müdahale ihtiyacı mektubun özetidir. Kitleler tıpkı bugün Mısır'da olduğu gibi büyük bir mücadele sergilemişler, ama sonrasında götürüp iktidarı burjuvaziye devretmişlerdir. Bu noktada, kitleler 'kendiliğinden' bilinçleriyle hareket etmekten ziyade, tam da Lenin'in 'kendiliğinden' kalan hareket'e yönelik *Ne Yapmalı?*'da dile getirdiği ifadeyle, kitleleri yolundan saptıran burjuva önderliklerin yönlendirmesine aldanmışlardır.

Rusya'da Şubat'la birlikte iktidar fiilen işçilerin, yani İşçi Sovyetleri'nin eline geçmiştir. Bu konuda kimsenin şüphesi yoktur. Örneğin 22 Mart'ta Savaş Bakanı Guçkov, General Alekseyev'e şöyle yazar: "Lütfen söylediklerime itibar ediniz. Gerçek durum şudur: Geçici Hükümet'in gerçekte hiçbir gücü yok ve emirleri ancak İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti izin verdiği oranda hayata geçiriliyor. Bölükler, demiryolla-

rı, telgraf gibi en önemli gerçek iktidar odakları Sovyet'in kontrolünde."[5]

Lenin bu konuda çok kesin bilgilere sahip değildir, ama sınırlı da olsa ulaştığı bilgiler, devrimci içgüdüleri ve en önemlisi devrimci teorisi sayesinde doğru tutum ahr.

Lenin'e göre, Şubat sonrası hükümet bir devrimin neticesinde kurulmuş olsa da, devrimci nitelikte bir hükümet değildir, çünkü "Oktobristlerin ve Kadetlerin, Guçkov'ların ve Milyukov'ların hükümeti, samimi bir şekilde istese bile (yalnızca çocuklar Guçkov'ların ve Lvov'un samimi olduğunu düşünebilir) halka *ne barış ne ekmek ne de özgürlük verebilir*" Bu nedenle hükümet desteklenemez. Lenin bunun teorik temelini, Rusya'daki Bolşeviklerle ters düşmesine yol açacak hususu ise şöyle açıklar:

> "Devrimimiz bir burjuva devrimidir, *bu nedenle* işçiler burjuvaziyi desteklemelidir" diyor Potresov'lar, Gvozdyov'lar, Çeidze'ler, tıpkı dün Plehanov'un dediği gibi.
>
> "Devrimimiz bir burjuva devrimidir," diyoruz biz Marksistler, "*bu nedenle* işçiler burjuva siyasetçilerinin aldatmacılarına karşı halkın gözünü dört açmasını sağlamalı, laflara inanmamayı, tümüyle *kendi* gücüne, *kendi* örgütlülüğüne, *kendi* birliğine ve kendi *silahlarına* güvenmeyi öğretmelidir".

Şubat'm özü burjuvaziye siyasal iktidarı artık tam olarak eline almasını sağlamış olmasıdır: "Rusya'da siyasal iktidarı ele geçirmiş yeni bir sınıfın, ülkemizde ekonomik açıdan uzun zamandan beri *egemen olan* kapitalist toprak sahipleri sınıfı ile burjuvazinin temsilcileri" Şubat'la birlikte iktidara geçmiş-

5) Şlyapnikov'dan akt. Schapiro, *a.g.y.*, s. 22.

tir. Lenin "bu yeni sınıf 1917'ye gelindiğinde zaten 'neredeyse tamamen' iktidarı *elinde* bulunduruyordu," der, ama çarlık eski rejimin de temsilcisiydi. Her krallık ya da padişahlık rejimi anti-burjuva bir yönetim değildir, ama çarlık öyleydi. Kapitalizmin gelişimi önünde engel teşkil ediyor ve örneğin Kayzer'den farklı olarak burjuvaziye büyük sorunlar doğuruyordu. Bugün burjuvazi bu tür yönetimlerle uzlaşmayı ve bu tür yönetimlerle de burjuva egemenliğini yürütmeyi çok daha iyi öğrenmiş olsa da, o günkü şartlarda Rusya'da Çar'ın devrilmesi şarttı ve devrildi.[6]

Fakat Lenin'in de belirttiği gibi, ne burjuva devrimi siyasal iktidarın burjuvaziye verilmesiyle sınırlı görülebilir ne de Şubat'ta başlayan devrim bir burjuva devriminden ibarettir. Bu konuda bir yanılsamanın oluşmuş olmasının sebebi, devrimi yapan kitlelerin devrimin direksiyonunu kaybetmiş olmalarıdır.

Bugün Mısır'da yaşanan durumun da gösterdiği gibi, devrimler başlangıçta devrimci güçlerin istediği bir yönetim yapısını ortaya çıkarmayabilir. Rusya'daki devrim de bu şekilde başlamıştır. Ama Lenin görevleri ortaya koyarak ve iyimserliği elden bırakmayarak, "Halk, ekmek sıkıntısı olmadığını, ekmeğe ulaşılabileceğini, ama bunun yegâne yolunun *sermayenin ve toprak mülkiyetinin kutsallığına saygı duymayan* yöntemlere başvurmaktan geçtiğini öğrenecektir, hem de muhtemelen çok yakında, der.

Devrimin ilk başta beklenen sonucu vermemesinin sebebi, kitlelerin mücadeleye atılsalar bile yılların gerici birikimini bir çırpıda atmalarının mümkün olmamasıdır. Lenin'e göre, bilinç, yılların ataletini kırmaya izin verse de, siyasal güçlerin ta-

6) Şubat Devrimi ve burjuva-demokratik devrim ilişkisi konusunda bkz. *Nisan Tezleri*, "Sunuş" Agora Kitaplığı, 2011.

mamını devrimci bir berraklıkla ayırt etmeye izin vermez. Fakat bu durum karşısında karamsarlığa kapılmak ya da ilkeleri sorgulayıp uzlaşmacılığa kaymak yerine, mevzilerde direnmek gerekir. Lenin bu noktada iki müdahale şarttır der: mücadelenin devamı ve Bolşeviklerin devrimci yol göstericiliği.

Lenin mektubun yarısına gelmeden, sürmekte olan savaşın emperyalist niteliğini bir kez daha vurgular. Aynı vurguyu diğer mektuplarda da devam ettirir. Lenin'e göre, burjuvazinin kısmi yönetiminden (çarlık) tam yönetimine (cumhuriyet??) geçmiş olmak, savaşı emperyalist bir savaş olmaktan çıkarmaz, olsa olsa bu niteliğini daha da pekiştirir. Fakat bu çok basit gerçeğin anlaşılması epeyce zaman ahr, üstelik yalnızca kitleler açısından değil, Rusya'daki Bolşevikler (örneğin Stalin) açısından da.

Lenin mektubu tamamlarken ise proletaryanın müttefiklerini sıralar: "Proletaryanın *iki* müttefiki vardır: Birincisi, Rusya'da nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan on milyonlarca yarı-proleter ve ayrıca kısmen küçük köylü kitlesidir. Bu kitle için barış, ekmek, özgürlük ve toprak *esastır* ikinci müttefiki savaşa katılan bütün ülkelerdeki ve genel olarak bütün ülkelerdeki proletaryadır. Lenin müttefik olarak örneğin orduyu saymaz, ya da komprador olmayan bir burjuvazi yaratıp onu ittifaka dâhil etmez. Lenin sınıf hatlarının netleştirilmesi noktasında çok hassastır: "Bu bağlamda yalnızca tarım işçilerinin kendi ayrı Sovyetlerinin kurulması değil, aynı zamanda mülksüz ve en yoksul köylülerin varlıklı köylülerden *ayrı* örgütlenmesi için de çaba harcamalıyız. Sınıf hatlarının karıştırılmaması gerektiğini özellikle vurgulayan Lenin bu konuda o kadar hassastır ki köylülüğü topak bir bütün olarak nitelendirip işçi-köylü ittifakını savunmanın bile yanlışlığını vurgular,

kaldı ki 'halk devrimi', 'milli demokratik devrim' gibi laflarla devrimin sınıfsal niteliğini bulandırmak. Nitekim ikinci mektubun içeriğine de bu konu damga vurur.

İKİNCİ MEKTUP

Her devrimin temel özelliği eski düzenle köklü kopuştur. Belli bir aşamaya kadar gelen tedrici gelişmelerin bir noktada devrimci kopuşa dönüşmesi devrimin özetidir. Devrim bu kopuşu öncelikle devirerek, yani eski düzenle radikal şekilde hesaplaşarak yapar. Eski düzenin olumlu, sağlıklı öğelerini korurken gösterdiği akılcılığı; sağlıksız, gerici, karşı-devrimci öğeleri ayıklarken sergilediği acımasızlıkla birleştirir.

Bu açıdan Şubat Devrimi ismiyle müsemma değildir: Bir devrime yaraştığı gibi eski düzenle hesaplaşmaz, aksine sinsice onunla anlaşmanın yollarını arar. Lenin şöyle der: "Guçkov ve Milyukov'ların başını çektiği bir avuç kapitalist ve toprak sahibi, ezici çoğunluğun iradesine ya da çabalarına ihanet etmek ve *sarsılmış monarşiyle bir anlaşma* yapmak, onu güçlendirmek, kurtarmak istiyor: Haşmetmeapları, siz Lvov ve Guçkov'u atayın, biz de halka karşı monarşinin yanında duralım. İşte yeni hükümetin politikalarının tüm anlamı, özeti, özü budur!" Nitekim ilk mektupta da söyler bunu: "Bu hükümet çarlık monarşisine son darbeyi vurmak yerine, daha şimdiden toprak sahibi Romanov hanedanıyla *pazarlıklara başlamıştır*". Lenin bu sebeple, *uzaktan* bakmasına karşın Şubat'ın gerçek bir devrim olmadığını anlar. Devrimi proletaryanın ve diğer emekçilerin elinden güzellikle alan burjuva ve küçük burjuva önderlikler yüksek siyaset merdivenlerinde tırmanmaya ve saygın burjuva toplumunun iltifatlarına mazhar olmaya ça-

lışırken, devrimi frenleme gerekçelerini devrim düşmanlarının artık klasikleşmiş sözleriyle açıklarlar: Devrim bir anda olmaz, süreç işidir. Sürece yayılması gereken görevlerle bir anda yapılabilecek, yapılması zorunlu olan görevleri kasıtlı olarak birbirine karıştıran ve devrimin gerçek sahiplerini maceracılıkla suçlayan 'ılımlı' sosyalistlerin ya da demokratların isimleri ve yüzleri değişse de, her devrimin ayrılmaz bir parçası oldukları muhakkaktır.

Lenin bu noktada "Rus Louis Blanc'ı" diye nitelendirdiği Kerenski'yi hemen sezer. Kerenski birkaç aya kalmadan işçi devriminin önündeki en önemli engel haline gelecek ve sonrasında adını devrimci dönemlerdeki uzlaşmacı sol hükümetleri adlandırmak üzere kullanılan Kerenskizm tabirine verecek isimdir. Kerenski henüz birkaç ay sonraki Kerenski değildir, ama onun partiler üstü görünen ve kitleleri felakete sürüklemesi daha kolay olan konumunu Lenin yine de ayırt eder: "Rus Louis Blanc'ı Kerenski'nin atanması ve yeni hükümete destek çağrısı, denebilir ki, devrim davasına ve proletaryanın davasına ihanetin klasik bir örneğidir ve bu tür politikaların destekçilerinin ve önderlerinin sosyalizme ne kadar bağlı ve samimi olduklarından bağımsız olarak, bu ihanet on dokuzuncu yüzyılda birçok devrimi felakete sürüklemiştir.

Dolayısıyla, devrimin görevi yalnızca karşısındakini yıkmak değil, aynı zamanda yanındakinin gerçek yüzünü görmek, ayırt etmek ve bu suretle küçük burjuva yanılsamaları bertaraf etmektir. Şubat'ta karşısındaki düşmanı kolay alt eden proletarya, artık içerideki düşmanları yok etmekle yükümlüdür. Bu nedenle Lenin, on dokuzuncu yüzyılla bağlar kurarak Louis Blanc diye nitelendirdiği uzlaşmacı sosyalistlerle ayrım çizgilerinin netleştirilmesini başlıca görev olarak tanımlar.

Bu noktada, Lenin ilk başta Denetleme Komitesi'ne gereğinden fazla anlam yüklüyor gibi görünse de, "eğer bu 'Denetleme Komitesi' salt siyasal türde bir parlamenter kurum olarak, Geçici Hükümet'e 'sorular yöneltip' cevaplar alan bir komite olarak kalırsa, bir oyuncaktan öteye geçemeyecek, bir hiç olacaktır, diyerek aslında uzlaşmacı sosyalistlerin Şubat sonrasındaki tutumlarını özetlemiş olur. Şubat'la birlikte yeniden ortaya çıkan Sovyetler uzlaşmacı sosyalistlerin gözünde bir yedek güçtür, burjuvazinin yönetim aygıtının eklentisidir. Lenin ise Sovyetlerin burjuva düzene eklemlenmesi düşüncesine daha en baştan karşı çıkar ve Sovyetleri yeni bir düzenin omurgası olarak nitelendirir. Bu yeni düzenin nasıl olacağınıysa üçüncü mektupta anlatır.

ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Lenin'in üçüncü mektubu proleter devletinin, yani siyasal iktidarı ele geçiren proletaryanın kendi çıkarlarına uygun bir düzen için yararlanmak zorunda olduğu devletin temel özelliklerini tarif eder. Lenin ekonomik alanda da gerekli adımlar atılmadığı müddetçe devlet aygıtının büründüğü bu biçimin henüz proletarya diktatörlüğü olmayacağını söylese de, bu perspektifin proletarya diktatörlüğünün gerçekliğini anlattığı açıktır. Lenin bu mektuptan yalnızca birkaç ay sonra, *Devlet ve Devrim* adlı başyapıtında konuyu daha ayrıntılı olarak işleyecektir. Burada ise somut koşullara cevap olarak ilkelerini ortaya koyar.

Lenin her şeyden önce proletaryanın belli bir süreliğine devlete ihtiyacı olduğunu vurgulayarak başlar. Devlet tarihte sınıfların ortaya çıkışı sonrasına denk düşen dönemde, sayıca

azınlıktaki sınıfın çoğunluktaki sınıfı tahakküm altına alma ihtiyacından doğmuştur. Egemen azınlık, iktidarını ancak güçlü ve otorite sahibi bir zor aygıtının yardımıyla koruyabilir. Bu tahakküm aracının, Lenin'in kullanmayı sevdiği bir ifadeyle, silahlı insanlar topluluğunun adı devlettir.

Lenin anarşistlerden farklı olarak, bu devletin *öncelikle* fethedilmesi gerektiğini söyler. Devletin var olduğu bir toplum gerçek özgürlük getiremez, devletin olduğu yerde sınıfların ve sömürünün kalktığından bahsedilemez. Bu açıdan anarşistlerle komünistler arasında bir fark yoktur: Her ikisi de devletin ortadan kalktığı bir toplumun kurulmasını amaçlarlar. Aradaki fark, "bizim sosyalizm mücadelesi için devletin devrimci biçimlerinden devrimci bir tarzda yararlanmayı *savunmamız*, anarşistlerinse bunu *reddetmeleridir*" İşte üçüncü mektupta Lenin devletten 'devrimci bir tarzda' nasıl yararlanılacağını anlatır.

Her toplumda farklı biçimlere bürünse de, devletin temel özelliği egemen sınıfın zor aygıtı olmasıdır Kapitalizmde bu 'zor aygıtı' bürokrasisi, polisi, düzenli ordusu, istihbarat aygıtları ve karmaşık işbölümüyle devasa boyutlara ulaşmıştır. Proletarya burjuvazinin yönetimi için tasarlanmış böyle bir aygıtla yönetemez. Bu yüzden, der Lenin:

> Bizim bir devlete ihtiyacımız var, ama halktan kopuk ve halka karşıt bir bürokrasi (memurlar zümresi), bir ordu ve bir polis gücü şeklinde yönetim organları olan, burjuvazinin ihtiyaç duyduğu türde bir devlete *değil*. Proletarya, Marx'ın sözleriyle, bu 'hazır alınmış' devlet aygıtını '*parçalamak*' ve yerine polis gücünü, orduyu ve bürokrasiyi *tüm silahlı halk* ile *birleştirerek* yeni bir devlet aygıtı geçirmek zorundadır.

Devlet her toplumda azınlığın çoğunluk üzerindeki egemenliğini koruyan bir aygıt olmuştur. Oysa proletarya toplumda azınlığı oluşturur. Bu yüzden, devrimi yapan proletaryanın devleti daha baştan farklı bir devlet, Lenin'in tabiriyle bir 'yarı-devlet' olmalıdır, zira devlet, tarihte ilk (ve son) kez, çoğunluğun egemenlik aracı olacaktır. Tabiatıyla bu durumun sonsuza dek devam etmesi beklenemez. Bu yüzden işçi devleti daha baştan sönümlenmeye yüz tutmuş bir yarı-devlettir. Proletarya burjuvazinin devlet aygıtını parçalayıp ortadan kaldırdıktan sonra, yerine kendi yarı-devletini koyacaktır.

Lenin bu devletin ana gövdesine milisi koyar. Fakat Lenin milis derken salt silahlı insanlar topluluğunu anlamaz. Bu milis, "salt polis işlevlerini değil, aynı zamanda genel devlet görevlerini askeri görevlerle ve toplumsal üretimin ve dağıtımın denetimiyle birleştir"ecek bir organdır. Bu milis, işçilerden bağımsız, kendisini onun üzerine yükseltmiş, ondan kopuk bir aygıt değildir. Bizatihi egemen sınıf olarak örgütlenmiş proletaryadır. Böyle bir devlet, örneğin Stalinist SSCB'de görüldüğü gibi işçi sınıfından bağımsız çıkarları olan, ondan kopuk bir bürokrasinin egemenliğine izin vermez. Elbette proletarya memur çalıştırma zorunluluğundan vazgeçemez, fakat bu memurlar ortalama bir işçiden farklı bir yere sahip değildir. Lenin'in *Devlet ve Devrim*'deki sözleriyle:

> Memurluğu bir anda, her yerde ve tamamen ortadan kaldırmak söz konusu olamaz. Bu bir ütopyadır. Fakat eski yönetim aygıtını [bürokratik aygıtı] hemen *parçalamak* ve her türlü memurluğu yavaş yavaş ortadan kaldırmayı mümkün kılacak yeni bir aygıtın inşasına hemen girişmek, işte bu bir ütopya *değil*, Komün'ün deneyimidir, devrimci proletaryanın dolaysız ve acil görevidir.

Lenin 1917 Şubat sonrasının Rusya'sına baktığında, böyle bir devlet aygıtının inşasının derhal mümkün olduğunu söyler. Kendi sözleriyle, 'kahrolası uzaklar'dan koşullara dair net bir fikre sahip olamasa da, devrimin ön şartlarından biri dediği durumun ortaya çıktığını rahatlıkla görür: Eski devlet aygıtının parçalanma süreci başlamıştır. Bu yüzden, burjuvazi eskisi gibi yönetememektedir. Bu yüzden, proletaryayı artık kendisinden başka durduracak bir güç kalmamıştır.

DÖRDÜNCÜ VE BEŞİNCİ MEKTUP

Lenin'in yazdığı mektuplar Rusya'daki Bolşevik 'önderler' tarafından tepkiyle karşılanır. Mektupların dördü yayınlanmaz, yayınlanan ilk mektup ise sansürlenerek yayınlanır. Bu karşı-devrimci girişimin arkasında öncelikle Stalin ve Kamenev vardır. Lenin'e karşı bu tavırları istisna olmasa da, bu kez ihtilaf gerçekten büyüktür Bu yüzden Lenin, "*Pravda*'nın 'Kautskyciliğe' kaymış olan çizgisini tümüyle düzeltmeyi umuyoruz, diye yazar. "Uzaktan Mektuplar"da cisimleşen sorun ancak *Nisan Tezleri*'yle çözülecektir.

Lenin'in *Uzaktan Mektuplar*'da doğrudan işçi sınıfının iktidarı almasını savunmadığını, hâlâ eskinin düşünme tarzından ('proletaryanın ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü') kurtulma aşamasında, bir geçiş aşamasında olduğunu düşündüğümüzde, böyle büyük bir ihtilafın yaşanmış olması daha da ilginç gelebilir. Ama Lenin'in Şubat'tan sonra yazdığı yazı ve mektuplarında eskinin düşünme tarzından kesin olarak kopma yoluna girdiği ilk andan itibaren açıktır ve sorun da burada saklıdır.

Rusya'da proleter devriminin gerçekleşmesinde en önemli güncel etken emperyalist paylaşım savaşıydı. Birinci Dünya Savaşı kitleler açısından muazzam bir altüst oluşa yol açtı. Bu karışıklık ilk başta etkisini aşırı sağ politikalara yedeklenme olarak gösterse de, bir süre sonra düzenin kökten sorgulanmasına vardı. Lenin'in savaşın başlangıcından itibaren, 'yenilginin devrimi kolaylaştıracağı' görüşünün arkasında bu tespit vardı. İlk mektupta şöyle der:

> Bu ağır yenilgiler eski hükümet mekanizmasını ve eski düzeni sarstı, toplumun *bütün* sınıflarının düzene olan öfkesini ayağa kaldırdı; yenilgiler orduyu canından bezdirdi, kaşarlanmış soylulardan ve görülmedik düzeyde yozlaşmış bürokrat unsurlardan oluşan eski komuta kademesinin önemli bir kısmını temize havale etti ve yerine, esasen burjuvaziden, halktan ve küçük burjuvaziden gelen genç, taze unsurları koydu. Burjuvazinin önünde bin secde eden ya da tek kelimeyle, omurgasız olduğundan 'yenilgicilik' konusunda ortalığı ayağa kaldıran kimseler, şimdi en geri ve en barbar çarcı krallığın yenilgisi ile devrimci yangının *başlangıcı* arasında tarihsel bir bağlantı olduğu gerçeğiyle yüz yüze geldiler.

Bu durum Lenin'in mektuplarda savaşla ilgili vurguladığı bir hususdur. Diğeri ve daha güncel olanıysa barış sorunudur. Lenin emperyalist savaşın ancak proletaryanın ve diğer emekçi kesimlerin müdahalesi sonucunda demokratik bir barışla sonlanabileceğini söyler. Lenin demokratik bir barışın gerçekleşmesi için öncelikle gizli antlaşmaların yayınlanmasını, ilhaklardan ve ganimet paylaşımından vazgeçilmesini şart koşar.

Fakat Lenin bu barış programını savaş öncesi statükoya geri dönüşün bir aracı olarak görmez. Lenin'in 'barış' sloganının devrimci içeriği burada saklıdır. Lenin barış sloganını doğru-

dan siyasal iktidarın alınmasına bağlar: "Barış elde etmek için (dahası gerçekten demokratik, gerçekten onurlu bir barış elde etmek için) siyasal iktidarın toprak sahipleriyle kapitalistlerin değil, *işçilerin ve en yoksul köylülerin* elinde olması şarttır." Proletaryanın iktidarı ele geçirdiği ülkelerdeki işçi ve emekçiler, diğer ülkelere barış çağrısında bulunacaklardır ve bu teklif geri çevrildiği takdirde, devrimci savaş kaçınılmaz ve meşru hale gelecektir.

Lenin'in uzaktan yazdığı, ama yarım kalmış olan son mektubuysa barıştan sonra kurulacak işçi iktidarının neler yapması gerektiğine odaklanır ve bu açıdan üçüncü mektubun devamı olarak alınabilir.

RUSYA'YA GERİ DÖNÜŞ

Lenin'in Rusya'daki devrim haberini aldığı Şubat sonuyla Rusya'ya döndüğü Nisan ayı arasında geçen bir ayı aşkın zaman, Lenin'in ömrünün belki de en zor günleridir. Lenin haberi alır almaz Rusya'ya geri dönüş için planlar yapmaya başlar; partisinin başına geçmek ve bu mektuplarda serdettiği görüşlerini hayata geçirmek için sabırsızlanmaktadır. Ama bütün dönüş yolları tıkalıdır, Rusya'ya geri dönüş imkânsız görünmektedir. Lenin'inse aklı fikri geri dönüştedir: "Bence bugünlerde herkesin tek bir düşüncesi olmalı: Acele etmek. Ama insanlar bir şey olsun diye *öylece* 'bekliyorlar'!!... Bu noktada, Lenin kendine vurmayı da ihmal etmez: "İskandinavya'ya gidememek beni *çileden çıkarıyor*!! 1915'te yolculuğu göze almadığım için asla kendimi affetmeyeceğim!"

Zinovyev, Lenin'in bu dönemde kafese kapatılmış bir aslanı andırdığını söyler. Gerçekten de durum böyledir. Lenin'in

önündeki seçenekler sınırlıdır. İngiltere ve Fransa zaten Bolşeviklerin dönmesine izin vermeyeceğinden o yol kapalıdır. Lenin yoktan bir şeyler var etmeye çalışır, bir ara en akıl almaz yolları bile düşünür. Bunlardan biri de Rusya'ya uçakla dönmektir. Krupskaya, "Böyle bir şey ancak gece gelen bir yarı hezeyan nöbeti sırasında söz konusu olabilirdi" diye yazsa da, Lenin içindeki devrimci ateşle Krupskaya'yı bir şekilde ikna etmişe benzer. Krupskaya'ya sahte bir İsveç pasaportuyla yola çıkmayı düşündüğünü söyler, İsveççe bilmediği için de birkaç İsveççe kelime öğrenecektir. Hepsi bu, bütün plan hazırdır! Ama Krupskaya son anda itiraz eder: "Uykuya yatınca rüyanda Menşevikleri görür de başlarsın okkalı bir şekilde sövüp saymaya! O zaman ortada sır diye bir şey kalmaz, her şey anlaşılır!" Lenin yine de bu fikri tümüyle es geçmez ve bir şeyler ayarlamaya çalışır, bu konuda yazışmalar yapar, vb.

Ama en akla yatkın fikir, Lenin'in eski dostu, sabık yoldaşı ve köklü muarızı Martov'dan gelir. Bern'deki bir mülteciler toplantısında Martov, Rusya'daki Alman ve Avusturyalı savaş tutsaklarıyla mübadele edilmek üzere Rus siyasi mültecilerinin Almanya üzerinden yurda geri dönüşünün gerçekleştirilebileceği görüşünü ortaya atar. Lenin bu fikri sahiplenir. Savaş sırasında defalarca gerçekleşen demokratik bir yöntemdir bu. Hemen Alman bakanıyla mevzuyu görüşmesi için İsviçre meclisinin sosyal-demokrat başkam Robert Grimm'le yazışır, ama gerekli sonucu alamaz. Ardından Grimm'den daha solda yer alan bir başka İsviçreli sosyalist Platten'e topu atar. Platten şartları iletir: Lenin ve diğer siyasi mülteciler zırhlı bir trenle yolculuk edecekler, yani trende kaldıkları bölüme kimse giremeyecek, Alman yetkilileri Rus siyasi mültecilere siyasi dokunulmazlık hakkı tanıyacak, yani yolcularla yol boyu onlara re-

fakat edecek olan Platten dışında kimse muhatap olmayacak, dış dünyayla temasları kesilecektir. Mülteciler de yurda döndüklerinde mübadelenin gerçekleşmesi, yani savaş esirlerinin serbest bırakılması için propaganda yapacaklardır. Alman hükümeti şartları kabul eder.

Öneriyi ortaya atan Menşeviklerse Lenin kadar hevesli değillerdir. Lenin dönmek ve devrimi yaşamak için her türlü riski almaya hazırdır. Menşeviklerse sağlamcıdır. Önce Geçici Hükümet'in ya da Petrograd Sovyeti'nin mübadele anlaşmasını onaylamasını isterler. Geri dönüş tarihi 9 Nisan'a kadar sarkar. Oysa Geçici Hükümet'in kendisinin azılı düşmanlarını buyur etmeye hiç niyeti yoktur.

> Rusya'ya gönderilen telgraflara, anlaşılan o ki, Geçici 'Devrimci Hükümet'imiz (ya da yandaşları) tarafından el konulmuş. Rusya'dan iki hafta cevap bekledikten sonra, yukarıda bahsi geçen planı kendimiz hayata geçirmeye karar verdik (diğer mülteciler biraz daha bekleme kararı aldılar, zira Geçici Hükümet'in tüm mültecilerin geçişini sağlamak için hiçbir şey yapmayacağına hâlâ ikna olmamışlardı).

Lenin gecikmeyi kabul etmez, bir an önce dönmek üzere bastırır. Böylece yola Martov'suz çıkılır. Lenin'le Martov'un on beş yıl önce ayrılan yolları yine kesişmez ve hiçbir zaman da kesişmeyecektir.

Basına dağıtılmak üzere, altında "Fransa, İsviçre, Polonya, Almanya, İsveç ve Norveç'ten enternasyonalistler"in imzası bulunan bir bildiri hazırlanır. Bildiride, "Rus yoldaşların Rusya'ya bu geri dönüş fırsatından yararlanmaya yalnızca hakları değil, yükümlülükleri de vardır" denmektedir. Dışişleri bakanı Milyukov'un Fransız basınında çıkan, "mültecilerin 'vatana

ihanet' suçundan tutuklanacağı" iddiasına karşı da bir metin kaleme alınır ve Alman hükümetinin kendisine sunulan bütün yolculuk şartlarını kabul ettiği vurgulanır. Lenin 13 Nisan'da Stockholm'e varır ve aynı gün Rusya'ya dönmek üzere yola çıkar.

Lenin'in bu tavrı Menşevikleri ve diğer sosyalistleri fevkalade rahatsız eder. Hepsi de Lenin'i ortak hareket etme tavrından yoksun olmakla suçlar! Dahası, bunu da Lenin'in diğer 'bölücü' pratiklerine bağlarlar! Ama aslolan, Lenin'in bir kez daha hiçbirinin cesaret edemediği doğruyu korkmadan hayata geçirmeye çalışmış ve Petrograd'dan icazet beklemeden yola koyulmuş olmasıdır.

'ALMAN AJANI' OLMA İDDİALARI

Lenin'in geri dönüş konusundaki tavrı tamamen doğru olsa da, düşmanlarının eline büyük bir karşı-propaganda malzemesi vermiştir. Lenin'in döndüğü Nisan ayından iktidarı ele geçirdikleri 25 Ekim tarihine kadar, hatta sonrasında da siyasi muarızları Lenin'in Alman ajanı olduğunu, Almanlar tarafından geçişine bu yüzden izin verildiğini ya da Almanlarla ayrı bir barış imzalama yanlısı olduğunu bıkıp usanmadan dile getirmişlerdir. Derlemeye alınan yazılarda da görüleceği üzere, Bolşeviklere atılan yığınla iftiradan yalnızca biriydi bu, ama en çok kullanılanların başında geliyordu.

İftiranın arka planına aslında yukarıda değinmiştik. Nasıl İngiltere ve Fransa Rusya'da 'devrim' peşindeyse, Almanya da benzer bir hesap peşindeydi: Rusya'da çarlığı devirecek bir hükümetin iktidar boşluğu yaratmasıyla Rusya'nın erken ve ayrı bir barışa ikna olabileceğini düşünüyordu. Lenin'in Al-

man ajanı olduğu iddiasının arka planında bu hesaplar vardır. İddiaya göre, Rusya'ya dönmesine Almanlar tarafından izin verilen Lenin, Rusya'da devrimin başına geçecek, iktidarı aldıktan sonra Almanlarla ayrı bir barış imzalayarak Almanların doğu cephesini boşaltacak ve böylece büyük emperyalist güçlere karşı Almanya'nın elini rahatlatacaktı. Lenin'in bu amaçla Alman hükümetinden muazzam maddi yardım aldığı, devrim öncesindeki muazzam propaganda araçlarını bu kaynak sayesinde döndürdüğü iddia edildi. Aynı yalanın parçası olan, ama iftirayı bir adım daha ileri götürenlerse, iki ayrı taraf (Lenin ve Alman devleti) olduğunu da reddedip, Lenin'i doğrudan 'Almanların adamı' yapıvermiştir.

İddialar tümüyle asılsız olmasına karşın, belli çevrelerden itibar görmesinin arkasında artık klasikleşmiş olan Bolşevizm düşmanlığı ve (tıpkı bugün Arap dünyasındaki devrimlerde olduğu gibi) emperyalistlerin Rusya'daki devrimden yararlanma isteği vardı. Bolşeviklerin Alman hükümetinin bu hesaplarından habersiz olduğu elbette düşünülemez. Keza, Lenin'in Rusya'ya geri dönüş planları yaparken kendisine birçok ajan sosyalistin yaklaşacağını bilmediği de düşünülemez. Avrupa'daki sosyalist hareketin içinde özellikle de Birinci Dünya Savaşı'yla birlikte devletin ajanı haline gelmiş birçok sosyalist vardı. Bunlardan bazıları yaptıklarını savaş döneminde 'anavatanın ihtiyaçları' bahanesiyle meşrulaştırırken, bazıları buna da gerek duymuyordu. Ama her halükarda ajan sayısı artmıştı.

Bu çerçevede, Lenin ya da Bolşeviklerin herhangi bir ajanla temas kurmamaları teorik açıdan mümkün değildir, ama fiili ya da muhtemel temaslardan ötürü Bolşevikleri ajanlıkla suçlamanın hiçbir haklılığı yoktur. Lenin ve Bolşeviklerin geri dönüşü bu açıdan hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde

temiz olmuştur. Lenin işlerin şeffaf yürümesi için gerekli bütün önlemleri almış, herhangi bir gizliliğe başvurmamış ve bu sayede muarızlarına sahte belgeler uydurmak dışında bir yol bırakmamıştır. Derlemeye alınan yazılarda da görüleceği üzere, Lenin davasını işçi ve emekçilerin karşısında rahatlıkla savunabilmiştir.

İşin bir diğer ayağı ise Bolşeviklere akan 'Alman parası' ya da altınları meselesidir.

4 Temmuz 1917'de, kitlelerin baskısını iyiden iyiye hisseden ve bir günah keçisi bularak kendisine alan açmak isteyen Geçici Hükümet, Bolşeviklerin Alman devletinden para aldıklarını iddia eden 'belgeler' sızdırdı. İddiaya göre, Almanlar İsveç'te Bolşevik Hanecki (ya da Ganetski, gerçek adı Yakob Furstenburg) ile sabık sosyal-demokrat Parvus'un işlettiği bir ticari şirket üzerinden Petrograd'a para akışı gerçekleştiriyorlardı ve bu para Bolşeviklerin kasasına akıyordu. Kanıt olaraksa Petrograd ile Stockholm arasındaki şifreli yazışmalar gösteriliyordu.

Bunların ne tür 'belgeler' olduğunu anlamak için şu hususa dikkat çekmek yararlı olacaktır: Hükümet isnat ettiği bu suça karşın belgeleri hiçbir zaman resmi kanallardan yayınlamadı. 66 belge, eski bir Menşevik olan Aleksinski tarafından Temmuz 1917'de küçük bir gazetede yayınlandı ve nüshaları incelenmek üzere İskandinavya'daki askeri ataşelere yollandı. Sonunda ise Hoover Enstitüsü'nün arşivlerine girdi. Ama bu iddialara inanan ve inandırmak isteyen burjuva tarihçileri de bu belgeleri hiçbir zaman inceleme gereği duymadılar Ancak 1995'te Semion Lyandres adlı bir tarihçi bu belgeleri inceledi ve İsveç'ten Rusya'ya yollanan bir paraya dair herhangi bir kamt bulunmadığım ortaya koydu:

> Bahsedilen para Petrograd'dan İskandinavya'ya Rusya'ya ihraç edilen malların karşılığı olarak gidiyordu; Petrograd'daki kişiler para alan değil, gönderen konumundaydılar. Ticari telgraflar gerçekten işle alakalı yazışmalardı ve bilinen ticari işlerle ilgilidir. Siyasi olanlarsa doğrudan *Pravda*'ya katkılarla alakalıdır. Bu dikkatli inceleme Lyandres'in Rus arşivlerindeki son bulgularıyla da desteklenmektedir: Bir bağlantı bulmak adına harcanan yoğun çabalara karşın, Geçici Hükümet'in kendi müfettişleri 1914 ile Temmuz 1917 arasında Bolşeviklere akan bir Alman parasına dair herhangi bir kanıt bulunmadığına hükmetmişlerdi! Bolşeviklere giden Alman parasına dair bilinen, belgeli tek kanıt İsviçreli sosyalist Carl Moor'un [Alman ajanı] Stockholm'deki Bolşevik Yurtdışı Bürosu'na yolladığı paradır, ama bu para da Petrograd'a gönderilmemiş, Eylül ayında Stockholm'de toplanan savaş karşıtı sosyalistlerin Üçüncü Zimmerwald Konferansı için kullanılmıştır.

Buna rağmen, iddialar (iftiralar) hâlâ bir şekilde devam etmektedir. Bunda yıkılan SSCB döneminde Stalinist bürokrasinin bu konuda gereken adımları hiçbir zaman atmamış olması da önemli bir etkendir İkinci Dünya Savaşı'nm ardından Alman arşivlerinin de açılmasıyla birlikte, Soğuk Savaş propagandasının bir parçası olarak çok çeşitli konumdan yazarlar bu iftiraları dillerine dolamış, fakat SSCB'den belgelerin aslım titizlikle inceleyen ve iddiaları çürüten bir karşılık gelmemiştir. Troçki'nin 'Nazi ajam' olduğu iftiralarını 'kanıtlamak' ya da Troçki'nin elindeki belgeleri yakmak için gösterilen gayretin yarısı Lenin'in ismini temizlemek için gösterilmiş olsaydı, yalnızca Lenin'in ismi temizlenmekle kalmaz, aynı zamanda

7) Rex A. Wade, "Review", *Slavic Review*, Cilt 55, Sayı 2 (Yaz, 1996), s. 486-487

Soğuk Savaş'ta kapitalist saldırılara karşı güçlü bir koz da elde edilmiş olurdu.

Lenin'in Alman parasıyla beslendiği iddialarının arkasında bir mantık aramak zordur. Ama dayandırılmaya çalışılan mantık, yukarıda da belirtildiği üzere, emperyalist güçlerin 1917'ye doğru Rusya'da bir devrim peşinde koşmaya başlamış olmalarıydı. Bugünkü *Wikileaks* belgeleri olayında olduğu gibi, gördüğü, duyduğu her yazışmayı esasen kendisi araştırıp buldu diye cevher kabul eden tarihçiler, "Lenin Almanya üzerinden geldi, Almanlar da devrim istiyorlardı, o yüzden Alman ajanıydı" gibi bir argüman ortaya atmışlardır. Örnek olması adına bu tür yazışmalardan birini zikredebiliriz.

Dönemin Alman dışişleri bakam Richard von Kühlmann 3 Aralık 1917 tarihli bir yazışmasında şöyle yazar: "Bolşeviklere çeşitli kanallardan ve farklı etiketler altında bizden sürekli bir para akışı gittikten sonradır ki kendi yayın organları *Pravda*'yı kuracak, güçlü bir propaganda yürütecek ve partilerinin ilk baştaki dar tabanını önemli ölçüde genişletecek konuma gelebildiler Kühlmann Rusya'da propaganda için ayrılan parayla ilgili birçok yazışma yaptığından, yazdıkları hiç sorgulanmadan alınıp Bolşeviklerin 'kullamldığı'na varmıştır.

Bütün bu iddiaların gereği gibi susturulamamış olmasında diğer 'sosyalist'lerin de suçu vardır. Ekim Devrimi'nden sonra demokrat pozları kesen Menşevikler ve S-R'ler, tarihe Temmuz Günleri olarak geçen hadiselerin ardından Bolşeviklerin Alman ajanı olduğu iftiralarına da yaslanarak Bolşeviklere yönelik devlet terörüne ortak oldular. Aleksinski'nin yayınladığı sahte belgelerin ardından *Pravda* ofisi dahil olmak üzere Bolşeviklerin binalarına baskınlar düzenlendi. Sonrasında Bolşevikleri Makyavelcilikle, siyasal açıdan en ufak bir ahlaka sahip

olmamakla, vb. suçlayan 'demokrat' sosyalistler, Bolşeviklere karşı en alçakça iftiralar karşısında, burjuvaziye açıktan ya da zımnen destek verdiler. Bolşeviklere karşı devlet terörünün daha da ilerleyememesinin sebebi, Menşevik ve S-R'lerin sağduyusu değil, Bolşeviklerin direnebilecek kadar örgütlü ve silahlanmış olması, hükümetinse acz içinde olmasıydı.

Öte yandan, Alman ajanı suçlaması hiçbir hayra vesile olmadı değil. Yurda döndüğünden beri Bolşeviklerle sıkı işbirliği içinde çalışan Troçki, bazı teknik sebeplerden ötürü Temmuz olayları sırasında hâlâ resmi olarak Bolşeviklere katılmamıştı. Bu yüzden Geçici Hükümet'in Bolşeviklere yönelik anti-demokratik tutuklama furyasına Troçki dahil edilmez. Bunun üzerine Troçki 26 Temmuz'da hükümete bir mektup yazar ve Bolşevik önderlerin tümüyle yanında olduğunu ve henüz resmen Bolşeviklere katılmamışsa bunun artık önemini tümüyle kaybetmiş olan tarihsel sebeplerden kaynaklandığını, bu yüzden Alman ajanı suçlamasının ve diğer iftiraların kendisine de isnat edilmesi gerektiğini söyler. Geçici Hükümet bu cüretkârlığı karşılıksız bırakmaz ve Troçki tutuklanıp hapse gönderilir. Böylece Rusya Devrimi'nin iki önderinin birleşmesi de şanına yaraşır olur

Şubat 2011

UZAKTAN MEKTUPLAR VE RUSYA'YA DÖNÜŞ

Lenin *Uzaktan Mektuplar*'ın ilk dördünü 7-12 (20-25) Mart tarihleri arasında, tamamlanamayan beşinci mektubuysa İsviçre'den ayrılmadan hemen önce, 26 Mart 1917'de yazdı. İlk iki mektup 9 Mart'ta Oslo'daki Kollontay'a gönderildi; Kollontay da kararlaştırıldığı gibi mektupları 19 Mart'ta *Pravda* yazı kuruluna elden teslim etti. Bunun dışında, Lenin ilk iki mektubu Fransa'da ve İsviçre'de yaşayan Bolşevikler arasında dağıtmak üzere girişimlerde bulunmuştur.

İlk mektup, Kamenev ve Stalin'in de aralarında bulunduğu *Pravda* yazı kurulu tarafından önemli ölçüde 'kısaltılarak' (beşte biri kırpılarak) ve değiştirilerek yayınlandı. Diğer mektuplarsa devrimden önce yayınlanmadı.

BİRİNCİ MEKTUP:
DEVRİMİN İLK AŞAMASI

7 (20) Mart 1917

Emperyalist dünya savaşının doğurduğu ilk devrim patlak verdi. İlk devrim, ama kesinlikle sonuncusu olmayacak.

İsviçre'de edinebildiğimiz yetersiz bilgiler izin verdiği ölçüde bir yargıda bulunacak olursak, bu ilk devrimin, yani 1 Mart 1917 *Rusya* devriminin ilk aşaması tamamlanmıştır. Ama devrimimizin bu ilk aşaması kesinlikle son aşaması olmayacak.

Nasıl oldu da yüzyıllardır ayakta duran ve 1905-1907 yılları arasındaki üç yıl boyunca her şeye rağmen ülke çapındaki muazzam sınıf mücadelelerine göğüs gerebilmiş olan bir monarşinin sekiz gün içinde (Milyukov Rusya'nın yurtdışındaki bütün temsilcilerine gönderdiği telgrafında mağrur bir

edayla sekiz günden bahsediyor) çökmesi gibi bir 'mucize' gerçekleşebildi?

Doğada ya da tarihte mucizeler yoktur, ama her devrim, tıpkı tarihin diğer ani dönemeçleri gibi öyle zengin bir içeriğe sahiptir, mücadele biçimlerinin ve mücadele eden güçlerin karşılıklı ilişkilerinin kendine özgü bileşimleri o kadar beklenmedik biçimlere bürünür ki, sıradan bir insana pek çok şey mucize olarak görünür.

Çarlık monarşisinin birkaç gün içinde çökebilmesi için, dünya çapında tarihsel öneme sahip bir dizi etkenin birarayа gelmesi gerekiyordu. Biz burada en önemlilerinden bahsedelim.

Rusya proletaryası 1905'ten 1907'ye üç yıl içinde çok büyük sınıf mücadeleleri yaşamamış ve büyük bir devrimci çaba göstermemiş olsaydı, ikinci devrimin bu kadar hızlı gelişmesi, yani *başlangıç aşamasını* birkaç gün içinde tamamlaması asla mümkün olamazdı. İlk devrim (1905) toprağı derinden işledi, yüzyılların önyargılarını kökünden temizledi, milyonlarca işçiyi, on milyonlarca köylüyü siyasal hayata ve siyasal mücadeleye uyandırdı ve Rusya toplumunun *bütün* sınıflarını (ve bütün önemli partilerini) birbirlerine -ve bütün dünyaya- gerçek nitelikleriyle, çıkarları, güçleri, eylem yöntemleri, yakın ve uzak hedefleri bakımından gerçek saflaşmaları içinde gösterdi. Bu ilk devrim ve onun ardından gelen karşı-devrim dönemi (1907-1914), çarlık monarşisinin özünü bütün çıplaklığıyla ortaya serdi, 'en uç sınırına' dek götürdü ve bütün çürümüşlüğüyle kepazeliğini, Rasputin denen canavarın avcunda olan çarlık hizbinin sinikliği ve kokuşmuşluğunu gözler önüne serdi. Bu devrim Romanov ailesinin, yani Rusya topraklarını Yahudilerin, işçilerin ve devrimcile-

rin kanıyla sulamış olan bu katliamcıların, büyük toprak sahibi olarak 'benzerleri arasında birinci' olan, *milyonlarca* dönüm toprağa *sahip olan*, kendilerinin *ve sınıflarının* 'kutsal mülkiyet hakkı'nı korumak için her türlü vahşete, suça, sayısız vatandaşı yok etmeye ve boğazlamaya hazır olan bu *toprak sahiplerinin* bütün gaddarlığını teşhir etti.

1905-1907 Devrimi ve 1907-1914 karşı-devrimi olmasaydı, Rus halkı ile Rusya'da yaşayan ulusların bütün sınıflarının böylesine belirgin bir şekilde 'kendi kaderlerini tayin etmeleri' -birbirleriyle ve çarlıkla 1917 Şubat-Mart Devrimi'nin sekiz günü içinde tezahür eden ilişkisinin tayini- mümkün olamazdı. Bu sekiz günlük devrim, bir mecaza başvurmak gerekirse, sanki on-on iki tane genel ve kısmi provası yapılmış gibi 'oynandı'; 'aktörler' birbirlerini tanıyor, küçüklü büyüklü bütün siyasal eğilimlere ve eylem tarzlarına kadar rollerini, yerlerini ve bütün dekoru baştan sona biliyorlardı.

Fakat Guçkov, Milyukov ve onların çanak yalayıcıları tarafından 'büyük bir ayaklanma' olduğu gerekçesiyle reddedilen 1905'teki ilk büyük devrim, on iki yıllık bir sürenin ardından, 1917 yılının 'parlak', 'şanlı' devrimine yol açtı. Guçkov ve Milyukov'ların iktidarı (*şimdilik*) kendilerine verdiği için 'şanlı' diye nitelendirdikleri bu devrimin olabilmesi için, bir yandan dünya tarihinin gelişimini muazzam ölçüde hızlandırabilecek, öte yandan görülmedik yoğunlukta ekonomik, siyasal, ulusal ve uluslararası krizlere yol açabilecek büyük, güçlü, her şeye kadir bir 'rejisör' gerekliydi. Romanov monarşisinin kan ve pisliğe bulanmış arabasının *tek bir hamlede* devrilebilmesi için, dünya tarihinin seyrinin olağanüstü derecede hızlanması dışında, tarihin özellikle sert ve keskin dönüşler yapması da zorunluydu.

Gelişimi güçlü bir biçimde hızlandıran bu her şeye kadir 'rejisör', emperyalist dünya savaşıydı.

Bunun bir dünya savaşı olduğuna bugün artık hiç kuşku yoktur, zira Amerika Birleşik Devletleri ve Çin bugün artık yarı yarıya savaşın içine çekilmiştir ve yarın bütünüyle çekileceklerdir.

İki tarafın da emperyalist bir savaş yürüttüğü su götürmez bir gerçektir. Yalnızca kapitalistler ve onların çanak yalayıcıları olan sosyal-yurtseverler ve sosyal-şovenistler, ya da -genel eleştirel tanımlar yerine Rusya'dan bilindik siyasi isimler vermek gerekirse- bir yanda Guçkov ve Lvov'lar, Milyukov ve Singaryov'lar, diğer yanda Gvozdyov, Potresov, Çenkeli, Kerenski ve Çeidze'ler- bu gerçeği yadsıyabilir ya da örtbas edebilir. Bu savaş *gerek* Alman *gerekse* İngiliz-Fransız burjuvazisi açısından yabancı ülkelerin yağmalanması ve küçük halkların boğazlanması uğruna, dünya üzerinde mali egemenliği ele geçirmek uğruna, sömürgelerin paylaşımı ve yeniden paylaşımı uğruna, çeşitli ülkelerin işçilerini aptallaştırıp bölerek, sendeleyen kapitalist düzeni kurtarmak uğruna yürütülmektedir..

Emperyalist savaş nesnel bir kaçınılmazlıkla, proletaryanın burjuvaziye karşı sınıf mücadelesini olağanüstü derecede hızlandırıp eşi görülmedik ölçüde yoğunlaştırmak ve düşman sınıflar arasında iç savaşa dönüşmek zorundaydı.

Bu *dönüşümü başlatan* 1917 Şubat-Mart Devrimi oldu. Bu devrimin ilk aşamasına, öncelikle, iki gücün el ele vererek çarlığa indirdikleri darbe damgasını vurdu: Bu güçlerden birisi bütün bilinçsiz çanak yalayıcıları ve bütün bilinçli önderlerinden İngiliz-Fransız elçilerine ve kapitalistlere kadar bütün burjuva ve toprak sahibi Rusya, diğeriyse asker ve köylü

temsilcilerini yanına çekmeye başlamış olan *İşçi Temsilcileri Sovyeti*'dir.

Burada üç siyasal kamp, üç temel siyasal güç söz konusudur: 1) Çarlık monarşisi, feodal toprak sahiplerinin, eski bürokrasinin ve askeri kastın başı; 2) başlıca temsilcileri Kerenski ve Çeidze olan ve peşine küçük burjuvaziyi takmış bulunan Oktobristlerin ve Kadetlerin burjuva ve toprak sahibi Rusya'sı; 3) bütün proletaryayı ve halkın en yoksul kesiminin tamamını müttefiki yapmaya çalışan İşçi Temsilcileri Sovyeti. Bu üç *temel* siyasal güç, daha 'ilk aşama'nın sekiz gününde ve yabancı gazetelerin yetersiz telgraf haberleriyle yetinmek zorunda kalan bu satırların yazarı gibi olayların geçtiği sahneden bu kadar uzaktaki bir gözlemciye bile tam bir açıklıkla kendisini göstermiştir.

Fakat bu konuyu daha ayrıntılı incelemeden önce, mektubumda asli öneme sahip bir etkene dönmek zorundayım: emperyalist dünya savaşı.

Savaş, savaşan güçleri, savaşan kapitalist grupları, kapitalist sistemin 'efendileri'ni, kapitalist kölelik sisteminin köle sahiplerini *demir zincirlerle* birbirlerine bağladı. *Tek bir kanlı yumak* – işte içinden geçtiğimiz tarihsel uğrağın toplumsal ve siyasal bakımdan hali pürmelâli budur.

Savaş patlak verdiğinde burjuvazinin safına geçen sosyalistler (Almanya'daki bütün o David'ler ve Scheidemann'lar, Rusya'da Plehanov'lar, Potresov'lar, Gvozdyov ve şürekâsı) devrimcilerin 'yanılsamaları'na karşı, Basel Manifestosu'nun 'yanılsamaları'na karşı, emperyalist savaşı iç savaşa çevirmeyi umut eden 'gülünç hayale' karşı epey bir yaygara kopardılar. Çeşitli ülkelerdeki işçi sınıfını 'uyumlu hâle getirme', evcilleştirme, yanlış yönlendirme ve bölme konusunda kapitalist-

lere yardım eden bu kimseler, kapitalizmin gösterdiği sözde güçlülük, kararlılık ve uyum yeteneği şerefine çeşitli tınılarda sitayiş dolu nağmeler döktürdüler!

Ama 'son gülen iyi güler' Burjuvazi savaşın yol açtığı devrimci krizi çok fazla erteleyemedi. Kısa süre önce Almanya'da olan bir gözlemcinin ifadesine göre, şu anda "dâhice örgütlenmiş bir açlığın" egemen olduğu Almanya'dan başlayarak, *açlığın* yaklaştığı ama örgütlenmenin 'dâhilik' bakımından çok daha gerilerde seyrettiği İngiltere ve Fransa'ya kadar bütün ülkelerde kriz karşı konulmaz bir güçle büyüyor.

Örgütsüzlüğün en korkunç, proletaryanınsa en devrimci (özel nitelikleri bakımından değil, 1905'in canlı gelenekleri sayesinde en devrimci) olduğu Çarlık Rusya'sında devrimci krizin *diğer yerlerden önce* patlak vermiş olması doğaldır. Rusya'nın ve müttefiklerinin art arda uğradıkları çok ağır yenilgiler bu krizin patlak vermesini tetikledi. Bu ağır yenilgiler eski hükümet mekanizmasını ve eski düzeni sarstı, toplumun *bütün* sınıflarının düzene olan öfkesini ayağa kaldırdı; yenilgiler orduyu canından bezdirdi, kaşarlanmış soylulardan ve görülmedik düzeyde yozlaşmış bürokrat unsurlardan oluşan eski komuta kademesinin önemli bir kısmını temize havale etti ve yerine, esasen burjuvaziden, halktan ve küçük burjuvaziden gelen genç, taze unsurları koydu. Burjuvazinin önünde bin secde eden ya da tek kelimeyle, omurgasız olduğundan 'yenilgicilik' konusunda ortalığı ayağa kaldıran kimseler, şimdi en geri ve en barbar çarcı krallığın yenilgisi ile devrimci yangının *başlangıcı* arasında tarihsel bir bağlantı olduğu gerçeğiyle yüz yüze geldiler.

Savaşın başındaki askeri yenilgilerin ayaklanmayı hızlandıran olumsuz bir etken olduğu doğrudur, fakat İngiliz-Fransız

mali sermayesi, İngiliz-Fransız emperyalizmi ve Rusya'nın Oktrobrist-Kadet sermayesi arasındaki *bağlantının* Nikola Romanov'a karşı doğrudan *bir komplo düzenleyerek* krizi hızlandıran bir rol oynadığı da unutulmamalıdır.

Meselenin bu olağanüstü önemli yanı, apaçık sebeplerden ötürü, İngiliz-Fransız basını tarafından susarak geçiştirilirken, Alman basını tarafından art niyetli bir şekilde öne çıkartılmaktadır. Biz Marksistler gerçekle olduğu gibi yüzleşmesini bilmeli ve ne savaşan birinci gruptan emperyalistlerin diplomat ve bakanlarının resmi ve tatlı yalanları, ne de onların savaşan diğer gruptaki mali ve askeri rakiplerinin pis pis sırıtmaları karşısında şaşkınlığa kapılmalıyız. Şubat-Mart Devrimi olaylarının bütün seyri, uzun süredir ajanları ve 'bağlantıları' aracılığıyla II. (sonuncusu olmasını umuyoruz ve bunun için çaba harcayacağız) Nikola ile II. Wilhelm arasında 'ayrı' anlaşmalar ve ayrı bir barış anlaşması yapılmasını engellemek üzere gözünü budaktan sakınmayan İngiliz ve Fransız elçiliklerinin, Oktobristler ve Kadetler, ordu ve generallerin bir kesimi ve St. Petersburg garnizonu subaylarıyla el ele vererek Nikola Romanov'u devirmek amacıyla doğrudan bir komplo düzenlediklerini açıkça gösteriyor.

Yanılsamalara kapılmayalım. Gvozdyov-Potresov çizgisi ile enternasyonalizm arasında gidip gelen ve sık sık da küçük burjuva pasifizmine kayan bazı Ö.K. (Örgütlenme Komitesi) destekçileri ya da Menşevikler gibi, bugün işçiler ile Kadetler arasındaki 'anlaşma'yı, Kadetlerin işçiler tarafından desteklenmesini vs. göklere çıkarma yanlışına düşmeyelim. Bu kişiler hiç kafa yormadan öğrendikleri (ve hiçbir şekilde Marksist olmayan) eski öğretilerine uygun olarak, İngiliz-Fransız emperyalistleri ile Guçkov ve Milyukov'ların 'baş cengâver'

Nikola Romanov'u tahttan indirmek ve onun yerine daha gözüpek, canlı ve yetenekli *cengâverleri* geçirmek amacıyla komplo düzenlediğini gizlemeye çalışıyorlar

Devrimin bu denli çabuk ve -görünüşte, yüzeysel olarak bakıldığında- böyle radikal bir şekilde zafer kazanabilmiş olmasının tek sebebi, *birbirine hiçbir şekilde benzemeyen akımların, birbirinden tamamen farklı* sınıf çıkarlarının, *birbirine tamamen karşıt* olan siyasal ve toplumsal eğilimlerin, fevkalade özgün bir tarihsel durumun sonucu olarak *birleşmiş* olmalarıdır, hem de çarpıcı bir 'uyum içinde'. Başka bir deyişle, bir yanda *emperyalist savaşı sürdürmek amacıyla*, savaşı daha azgın ve inatçı bir şekilde yürütmek amacıyla, İstanbul'u Guçkov'lara, Suriye'yi Fransız kapitalistlerine, Mezopotamya'yı İngiliz kapitalistlerine, vs. vermek üzere *milyonlarca yeni* Rus işçisini ve köylüsünü *katletmek* amacıyla Milyukov, Guçkov ve şürekâsını iktidarı ele geçirmeye iten İngiliz-Fransız emperyalistlerinin komplosu vardı. Ama diğer yanda da, proletaryanın ve halk kitlelerinin *ekmek* için, *barış* için, *gerçek özgürlük* için kalkıştıkları büyük bir devrimci hareket vardı.

Devrimci Rusya proletaryasının, İngiliz parasıyla 'yamanan' ve en az çarlık emperyalizmi kadar mide bulandırıcı olan Kadet-Oktobrist emperyalizmini 'desteklediği'nden bahsetmek aptallık olur. Devrimci işçiler meşum çarlık *monarşisini* temelinden yıkıyorlardı, zaten önemli ölçüde yıkmış bulunuyorlar ve yıkacaklar. Tarihin bazı kısa süreli, istisnai konjonktürlerinde bir kralın yerine *başka bir kralı* (hani olursa da, bir Romanov'u!) *geçirmek* için Buchanan, Guçkov, Milyukov ve şürekâsının mücadelesinden *yardım almış* olmaları, devrimci işçileri ne gururlandırır ne de umutsuzluğa sevk eder.

Olaylar işte böyle, ama yalnızca böyle gelişti. Doğruyu söylemekten korkmayan, devrimdeki toplumsal güçler dengesini salim kafayla ölçüp biçen, her 'mevcut durumu' yalnızca o anki özgül nitelikleri bakımından değil, aynı zamanda daha temel güdülerden, gerek Rusya'da gerekse bütün dünyada proletaryanın çıkarları ile burjuvazinin çıkarları arasındaki daha derin bağlantıları dikkate alarak değerlendiren bir siyasetçi duruma yalnızca ama bu şekilde yaklaşabilir.

Petrograd işçileri, Rusya'daki bütün işçiler gibi, çarlık monarşisine karşı, özgürlük için, köylülere toprak için ve emperyalist katliama karşı *barış için* mücadele ettiler. İngiliz-Fransız emperyalist sermayesi ise bu katliamı sürdürmek ve şiddetlendirmek için saray entrikalarına başvurdu, muhafız subaylarıyla kumpas kurdu, Guçkov ve Milyukov'ları kışkırtıp cesaretlendirdi ve aslında proleter mücadelesi çarlığa ilk darbeleri indirdikten hemen sonra *iktidarı ele geçirmiş* olan *tümüyle yeni bir hükümet* ayarladı.

Gerçekten önemli makamları, can alıcı, belirleyici mevkileri, orduyu ve bürokrasiyi Oktobrist'lerden Lvov ve Guçkov ile Barışçı Yenilik Partisi'nin, Cellât Stolipin'in dünkü yardakçılarının eline veren bu yeni hükümet, Milyukov ile diğer Kadetlerin süs niyetine kabul edildikleri -duygusal profesör vaazları vermek üzere oradalar- ve Trudovik Kerenski'nin işçileri ve köylüleri aldatmak için çalınan bir balalayka olduğu bu hükümet rastgele seçilmiş insanların biraraya geldikleri bir hükümet değildir.

Bu kişiler Rusya'da siyasal iktidarı ele geçirmiş yeni bir sınıfın, ülkemizde ekonomik açıdan uzun zamandan beri *egemen olan* ve gerek 1905-1907 Devrimi sırasında gerek 1907-1914'teki karşı-devrim döneminde gerekse -müthiş bir hızla- 1914-1917

savaş döneminde siyasal açıdan çarçabuk örgütlenmeyi ve yerel yönetim organlarını, kamusal eğitimi, çeşitli türde kongreleri, Duma'yı, savaş sanayileri komitelerini, vs. kendi denetimine almayı başaran kapitalist toprak sahipleri sınıfı ile burjuvazinin temsilcileridir. Bu yeni sınıf 1917'ye gelindiğinde zaten 'neredeyse tamamen' iktidarı *elinde* bulunduruyordu ve dolayısıyla çarlığı yere sermek ve burjuvazinin önünü açmak için ilk birkaç darbe yeterli oldu. Muazzam bir çaba gerektiren emperyalist savaş, geri Rusya'nın gelişimini öylesine hızlandırdı ki 'tek bir darbeyle' (*görünüşte* tek bir darbeyle) İtalya'ya, İngiltere'ye ve neredeyse Fransa'ya *yetişti*. Bugün bir 'koalisyon' hükümeti, 'ulusal' (yani emperyalist katliamı sürdürmeye ve halkı aptal yerine koymaya uygun) 'parlamenter' bir hükümetimiz var.

Bugünkü savaşta milyar dolarlık 'İngiltere&Fransa' adlı 'şirket'in acentasından başka bir şey olmayan bu hükümetin yanı sıra, ortaya bir de resmi olmayan, henüz gelişmemiş, görece zayıf, ama asli yere sahip olan bir *işçi hükümeti* çıkmıştır. Proletarya ile kır ve kentlerdeki bütün yoksul kesimlerin çıkarlarını temsil eden bu hükümet Petrograd'daki *İşçi Temsilcileri Sovyeti*'dir. Bu hükümet askerlerle, köylülerle ve (elbette köylülerden çok bilhassa) tarım işçileriyle bağlar kurmaya çalışmaktadır.

İşte, Marksist taktiklerin tek sağlam zemin üzerinde, yani *olgular* temelinde yükselebilmesi için her şeyden önce olabildiğince nesnel bir kesinlikle tanımlamamız gereken *gerçek* siyasal durum budur.

Çarlık monarşisi paramparça edildi, ama henüz tümüyle yok edilmedi.

Emperyalist savaşı 'sonuna kadar' götürmek isteyen ve aslında 'İngiltere&Fransa' adlı mali şirketin bir acentası olan

Oktobrist-Kadet burjuva hükümeti, halk üzerindeki iktidarını ve emperyalist katliamı sürdürmesine aykırı olmayan özgürlük ve sus paylarını bol keseden *vaat etmek zorundadır*

İşçi Temsilcileri Sovyeti ise bir işçi örgütüdür, işçi hükümetinin rüşeym hâli, toplumun bütün *yoksul* kesimlerinin, yani *barış, ekmek* ve *özgürlük* için mücadele eden onda dokuzunun çıkarlarının temsilcisidir.

Bu üç güç arasındaki çatışma devrimin ilk aşamasından ikinci aşamasına *geçişi* oluşturan mevcut durumu belirlemektedir.

Birinci güç ile ikinci güç arasındaki karşıtlık derin *değil*, geçicidir, *yalnızca* mevcut konjonktürün, emperyalist savaştaki keskin dönemecin bir ürünüdür. Yeni hükümet *tümüyle* kralcılardan oluşmuştur, zira Kerenski'nin *lâfzî* cumhuriyetçiliği ciddiye alınamaz, bir devlet adamına uygun değildir ve *nesnel açıdan* siyasal madrabazlıktır. Bu hükümet çarlık monarşisine son darbeyi vurmak yerine, daha şimdiden toprak sahibi Romanov hanedanıyla *pazarlıklara başlamıştır* Oktobrist-Kadet türündeki burjuvazinin, emekçilere karşı sermayenin ayrıcalıklarını korumak üzere ordunun ve bürokrasinin başına geçecek bir monarşiye *ihtiyacı vardır*

Çarlık gericiliğine karşı mücadelenin çıkarları gereği işçilerin yeni hükümeti *desteklemeleri* gerektiğini söyleyen biri (görünen o ki Potresov'lar, Gvozdyov'lar, Çenkeli'ler ve bütün *kaçamaklılığına* karşın Çeidze bu telden çalmaktadır) işçilere, proletaryanın davasına, barış ve özgürlük davasına ihanet eden bir alçaktır. Zira gerçekte, *tam da* bu yeni hükümet *şimdiden* emperyalist sermaye tarafından, emperyalist *savaş* ve yağma siyaseti tarafından sımsıkı bağlanmış, *şimdiden* (halka danışmadan!) hanedanla pazarlığa tutuşmuş, *şimdiden çarlık monarşisini yeniden kurmaya çalışmakta*, şimdiden yeni kral-

cık olarak Mihail Romanov'u aday olarak pazarlamakta, şimdiden tahtı güçlendirmek, meşruti (yasal, eski yasaya dayanarak yöneten) monarşinin yerine Bonapartist bir monarşi, bir referandum monarşisi (düzmece bir referandum ile yöneten bir monarşi) geçirmek için önlemler almaktadır.

Hayır, eğer çarlık monarşisine karşı gerçek bir mücadele verilecekse, eğer özgürlük yalnızca laflarla, Milyukov ve Kerenski'nin kafa ütüleyen vaatleriyle değil, gerçekten teminat altına alınacaksa, işçiler yeni hükümeti *değil*, hükümet işçileri 'desteklemelidir'! Zira özgürlüğün ve çarlığın tümüyle yok edilmesinin tek *teminatı proletaryanın silahlandırılması*, İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin rolünün, mahiyetinin ve iktidarının güçlendirilmesidir.

Bunun dışında her şey boş sözlerden, yalan dolandan, liberal ve radikal siyasetçilerin kendilerini aldatmalarından, düzenbazca oyunlarından ibarettir.

İşçilerin silahlanmasına yardım edin ya da en azından köstek olmayın. O zaman Rusya'da özgürlük kalıcı, monarşinin yeniden kurulması imkânsız, cumhuriyet de emin ellerde olacaktır.

Aksi takdirde Guçkov'lar ve Milyukov'lar monarşiyi yeniden kuracaklar ve vaat ettikleri 'özgürlükler'in *hiçbirini*, ama hiçbirini hayata geçirmeyeceklerdir. *Bütün* burjuva devrimlerinde bütün burjuva siyasetçileri halkı vaatlerle 'besleyip' vaatlerle işçileri aldatmışlardır.

"Devrimimiz bir burjuva devrimidir, *bu sebeple* işçiler burjuvaziyi desteklemelidir, diyor Potresov'lar, Gvozdyov'lar, Çeidze'ler, tıpkı dün Plehanov'un dediği gibi.

"Devrimimiz bir burjuva devrimidir, diyoruz biz Marksistler, "*bu sebeple* işçiler burjuva siyasetçilerinin aldat-

macılarına karşı halkın gözünü dört açmasını sağlamalı, laflara inanmamayı, tümüyle *kendi* gücüne, *kendi* örgütlülüğüne, *kendi* birliğine ve kendi *silahlarına* güvenmeyi öğretmelidir." Oktobristlerin ve Kadetlerin, Guçkov'ların ve Milyukov'ların hükümeti, samimi bir şekilde istese bile (yalnızca çocuklar Guçkov'ların ve Lvov'un samimi olduğunu düşünebilir) halka *ne barış ne ekmek ne de özgürlük verebilir.*

Bu hükümet barış getiremez, çünkü o bir savaş hükümetidir, emperyalist katliamı sürdürmekle yükümlü bir hükümettir, Ermenistan'ı, Galiçya'yı ve Türkiye'yi yağmalamak, İstanbul'u ilhak etmek, Polonya'yı, Kurland'ı, Litvanya'yı, vs. yeniden fethetmek için kolları sıvayan bir *yağma* hükümetidir. İngiliz-Fransız emperyalist sermayesine göbekten bağlı bir hükümettir. Rus sermayesi, *yüz milyarlarca* rubleyle oynayan ve 'İngiltere&Fransa' adını taşıyan dünya çapındaki şirket'in bir acentasından başka bir şey değildir.

Bu hükümet halka ekmek veremez, çünkü bir burjuva hükümetidir. *Olsa olsa* Almanya örneğinde olduğu gibi 'dâhice örgütlenmiş bir açlık' verebilir. Fakat halk açlığı sineye çekmeyecektir. Halk, ekmek sıkıntısı olmadığını, ekmeğe ulaşılabileceğini, ama bunun yegâne yolunun *sermayenin ve toprak mülkiyetinin kutsallığına saygı duymayan* yöntemlere başvurmaktan geçtiğini öğrenecektir, hem de muhtemelen çok yakında.

Bu hükümet halka özgürlük veremez, çünkü toprak sahipleri ve kapitalistlerin halktan *korkan* ve şimdiden Romanov hanedanıyla pazarlıklara girişmiş olan hükümetidir.

Bu hükümet karşısındaki doğrudan tutumumuza dair taktik sorunlar başka bir makalede ele alınacak. Orada, devrimin ilk aşamasından ikinci aşamasına *geçişi* oluşturan mev-

cut durumun kendine özgü yönlerini ve şu anki sloganımızın, 'günün görevi'nin neden şu olması gerektiğini açıklayacağız: *İşçiler, çarlığa karşı iç savaşta proleter kahramanlık mucizeleri, halk kahramanlığı mucizeleri yarattınız. Devrimin ikinci aşamasındaysa kendi zaferinizi hazırlamak için örgütlenme mucizeleri, proletaryanın ve bütün halkın örgütlenmesinde mucizeler yaratmalısınız.*

Kendimizi *şimdilik* sınıf mücadelesinin ve devrimin bu aşamasındaki sınıflar arası güçler dengesinin tahliliyle sınırlasak da, şu soruyu da sormak zorundayız: *Bu* devrimde proletaryanın *müttefikleri* kimlerdir?

Proletaryanın *iki* müttefiki vardır: Birincisi, Rusya'da nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan on milyonlarca yarı-proleter ve ayrıca kısmen küçük köylü kitlesidir. Bu kitle için barış, ekmek, özgürlük ve toprak *esastır* Bu kitlenin, burjuvazinin ama özellikle de onu proletarya ile burjuvazi arasında yalpalamaya iten hayat koşulları bakımından en çok benzediği küçük burjuvazinin bir ölçüde etkisi altına girmesi kaçınılmazdır. Ama Guçkov, Lvov, Milyukov ve şürekâsı tarafından şevkle yürütüldüğü oranda *daha da* acımasız bir hâl alacak olan savaşın acımasız dersleri bu kitleyi *kaçınılmaz olarak* proletaryaya doğru itecek, proletaryanın peşinden gitmeye zorlayacaktır. Bugün yeni düzenin göreli özgürlüğünden ve İşçi Temsilcileri Sovyeti'nden yararlanarak, her şeyden öte ve önce, bu kitleyi *aydınlatmak* ve *örgütlemek* için uğraşmalıyız. Köylü Temsilcileri Sovyetleri ve Tarım İşçileri Sovyetleri, en acil görevlerimizden biri budur. Bu bağlamda yalnızca tarım işçilerinin kendi ayrı Sovyetlerinin kurulması değil, aynı zamanda mülksüz ve en yoksul köylülerin varlıklı köylülerden *ayrı* örgütlenmesi için de çaba harcamalıyız.

Örgütlenmenin bugün bilhassa acil olan özel görevleri ve özel biçimleri bir sonraki mektupta ele alınacaktır.

Rusya proletaryasının ikinci müttefiki, savaşa katılan bütün ülkelerdeki ve genel olarak bütün ülkelerdeki proletaryadır. Bu müttefik şu anda savaş yüzünden büyük oranda bastırılmıştır ve onun adına çoğunlukla Avrupalı sosyal-şovenistler, yani Rusya'daki Plehanov, Gvozdyov, Potresov gibi burjuvazinin safına geçmiş olanlar konuşmaktadır. Ama emperyalist savaşın her ayında proletaryanın sosyal-şovenistlerin etkisinden kurtulması daha da ilerlemiştir ve Rusya devriminin bu süreci hızlandırması *kaçınılmazdır*

Proletarya bu iki müttefikiyle, mevcut geçiş döneminin *kendine özgü niteliklerinden yararlanarak*, ilkin, Guçkov ve Milyukov'un yarı monarşisi yerine demokratik cumhuriyetin kurulmasına ve köylülüğün toprak sahipleri karşısındaki tam zaferine, ardından da savaşta helâk olan halka *barış*, *ekmek* ve *özgürlük* verecek yegâne şey olan *sosyalizme* doğru ilerleyebilir ve ilerleyecektir.

7 (20) Mart 1917'de yazıldı;
8-9 (21-22) Mart 1917'de *Pravda*'nın 14 ve 15. sayılarında sansürlenerek yayınlandı;
Collected Works, cilt 23, s. 295-308.

İKİNCİ MEKTUP:
YENİ HÜKÜMET VE PROLETARYA

9 (22) Mart 1917

Bugün itibariyle (8/21 Mart) elimdeki başlıca malzeme, en muhafazakâr ve en burjuva İngiliz gazetesi olan *The Times*'ın, Rusya'daki devrim hakkında bir dizi haber içeren 16 Mart tarihli nüshasıdır. Guçkov ve Milyukov hükümetine -en hafif tabirle- daha olumlu yaklaşan bir kaynak bulmak açıkçası güçtür.

Bu gazetenin muhabiri, *ilk* Geçici Hükümet'in, yani Rodzianko'nun başını çektiği ve gazetenin ifade ettiği şekliyle, iki sosyalistin (Kerenkski ve Çeidze) de yer aldığı 13 kişilik Duma Yürütme Komitesi'nin hâlâ ayakta olduğu 1 (14) Mart Çarşamba günü şunları yazmaktadır:

"Aralarında M. Guçkov, M. Stahoviç, Prens Trubetskoy ve Profesör Vassilyev, Grim ve Vernadski'nin de bulunduğu 22 seçilmiş Üst Meclis [Devlet Şurası] üyesinden oluşan bir grup, dün çara bir telgraf çekti" ve ondan "hanedan"ı vb. kurtarması, Duma'yı toplaması ve hükümetin başı olarak "ulusun güveni"ni kazanmış birini atamasını istirham etti. "İmparator'un bugün dönüşünde ne karar vereceği telgrafın çekildiği saat itibariyle belirsizliğini koruyordu, ama kesin olan bir şey var. Haşmetmeapları, sadık tebaası içindeki en ılımlı unsurların isteğine derhal uymadığı takdirde, şu anda İmparatorluk Duması'na bağlı Geçici Komite'nin sahip olduğu nüfuz tümüyle sosyalistlerin eline geçecektir, ki sosyalistler cumhuriyet istiyorlar, ama herhangi bir şekilde düzeni sağlayacak bir hükümet kuramıyorlar ve ülkeyi içeride anarşiye, dışarıda felakete sürüklemeleri kaçınılmazdır...

Ne büyük bir siyasal feraset ve netlik! Guçkov ve Milyukov'lar gibi düşünen (kim bilir, belki de onları yönlendiren) bu İngiliz, sınıf çıkarları ve sınıf güçleri arasındaki saflaşmayı ne kadar iyi anlamış! 'Sadık tebaaları arasındaki en ılımlı unsurlar' yani monarşist toprak sahipleri ve kapitalistler iktidarı kendi ellerine almak istiyorlar, aksi takdirde 'nüfuz'un 'sosyalistler'in eline geçeceğinin tümüyle farkındalar. Neden başka birinin değil de, 'sosyalistler'in eline? Çünkü İngiliz Guçkovcu siyasal arenada başka *hiçbir* toplumsal gücün olmadığının *ve olamayacağının* tamamen farkındadır. Devrimi proletarya yaptı; kahramanlık sergiledi, kanını akıttı, en geniş emekçi kitlelerini ve yoksulları arkasına taktı. Şimdi de ekmek, barış ve özgürlük istiyor; cumhuriyet istiyor; sosyalizme yakınlık duyuyor. Ama Guçkov ve Milyukov'ların başını çektiği bir avuç kapitalist ve toprak sahibi, ezici çoğunluğun

iradesine ya da çabalarına ihanet etmek ve *sarsılmış monarşiyle bir anlaşma* yapmak, onu güçlendirmek, kurtarmak istiyor: Haşmetmeapları, siz Lvov ve Guçkov'u atayın, biz de halka karşı monarşinin yanında duralım. İşte yeni hükümetin politikalarının bütün anlamı, özeti, özü budur!

Peki, halkın aldatılmasını, kandırılmasını, nüfusun ezici çoğunluğunun iradesinin çiğnenmesini nasıl haklı göstermeli?

Burjuvazinin eski ama her daim yeni yöntemiyle: halka iftira atarak. Nitekim İngiliz Guçkovcu iftira atıyor, azarlıyor, tükürüyor, hönkürüyor: "İçeride anarşi, dışarıda felaket" "düzen sağlayabilecek bir hükümet" kuramazlar!!

Bu doğru değil, Bay Guçkovcu! İşçiler cumhuriyet istiyorlar ve cumhuriyet, monarşinin sunduğundan çok daha 'düzen sağlayıcı' bir hükümeti ifade eder. İkinci Romanov'un kendisine ikinci bir Rasputin bulmayacağına dair halka kim, ne teminat verebilir? Felakete asıl savaşın devam ettirilmesi, yani yeni hükümet yol açacaktır. Ancak kır işçilerinin ve köylülerle kent sakinlerinin en yoksul kesimlerinin desteğini arkasına almış olan bir proleter cumhuriyeti barış, ekmek, düzen ve özgürlük getirebilir.

Anarşi konusunda koparılan bütün yaygaralar, savaştan, savaş kredilerinden kâr elde etmek isteyen, halka *karşı* monarşiyi ihya etmek isteyen kapitalistlerin bencilce çıkarlarını gizlemek için kullanılan bir perdeden başka bir şey değildir.

"Dün, diye devam ediyor muhabirimiz, "Sosyal-Demokrat Parti son derece kışkırtıcı bir bildiri yayınladı ve bu bildiriyi bütün şehirde dağıttı. Bunlar [Sosyal-Demokrat Parti] salt doktrinerlerden oluşuyor, ama şimdiki gibi bir durumda fesat çıkarma güçleri fevkalade fazladır. Subayların ve halkın içindeki daha ılımlı unsurların desteği olmadan anarşiden kurtu-

lamayacaklarının farkında olan Bay Kerenski ve Bay Çeidze, bu denli basiretli olmayan ortaklarını da dikkate almak zorunda kalmakta ve farkında olmadan Geçici Komite'nin görevini karmaşıklaştıran bir tutum almaya sürüklenmektedirler...

Ah sizi gidi büyük İngiliz, Guçkovcu diplomat! Gerçeği nasıl da 'basiretsizlik edip' yumurtluyor öyle!

"Sosyal-Demokrat Parti" ve onun "Kerenski ve Çeidze tarafından dikkate alınması gereken" "bu denli basiretli olmayan ortakları" derken, Ocak 1912 Konferansı'nda yeniden görevine dönmüş olan partimizin Merkez ya da St. Petersburg Komitesi kastediliyor, başka bir deyişle, 'doktrin'e, yani *sosyalizmin* temellerine, ilkelerine, öğretilerine, amaçlarına bağlılıklarından ötürü burjuvazi tarafından her zaman aşağılayıcı bir tabirle 'doktriner' olarak yaftalanan 'Bolşevikler' İngiliz Guçkovcu belli ki partimizin cumhuriyet, barış, çarlık monarşisinin tümüyle yıkılması ve halka ekmek için mücadeleyi şiar edinen bildirisini* ve genel tutumunu karışıklık çıkartıcı ve doktriner laflarıyla damgalamaktadır.

Halka ekmek ve barış, buna kışkırtıcılık deniyor, ama Guçkov ve Milyukov için bakanlık koltuğu ayırmaya 'düzen' deniyor. Eski, bilindik laflar!

Peki, İngiliz Guçkovcunun ortaya koyduğu şekliyle, Kerenski ve Çeidze'nin taktikleri nelerdir?

Bocalama! Bir yandan Guçkovcu onları övüyor: Subayların ve daha ılımlı unsurların 'desteği' olmadan anarşiden kurtulmanın mümkün olmadığını 'görüyorlar' (aferin size, uslu çocuklar!), oysa biz doktrinimize, sosyalist öğretilerimize bağlı kalarak, her zaman için insanlığa savaşı ve anarşiyi hediye edenin kapitalistler olduğunu, ancak ***bütün*** iktida-

*) 28 Şubat 1917 tarihli bildiri kastediliyor. (ç.n.)

rın proletaryaya ve halkm en yoksul kesimlerine aktarılmasıyla savaştan, açlıktan ve anarşiden kurtulmanın mümkün olduğunu söyledik! Diğer yandan, 'bu denli basiretli olmayan ortakları'nı, yani Bolşevikleri, Merkez Komite'nin yeniden göreve döndürdüğü ve birleştirdiği Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'ni dikkate almaları gerekiyor.

Kerenski ve Çeidze'yi *hiçbir zaman* parçası olmadıkları, kendilerinin ya da yazarlarının (Sosyalist Devrimciler, Halkçı Sosyalistler, Menşevik Örgütlenme Komitesi yandaşları, vb.) her zaman önemsiz bir yeraltı grubu, doktriner bir sekt, vb. olarak küfrettiği, yerden yere vurduğu ve mahkûm ettiği Bolşevik Parti'yi 'dikkate alma'ya zorlayan güç nedir? Nerede ve ne zamandan beri devrim dönemlerinde, *kitle* eylemlerinin egemen olduğu bir dönemde aklı başında siyasetçiler 'doktrinerler'i 'dikkate alıyorlar'??

Bizim şu zavallı İngiliz Guçkovcumuz her şeyi birbirine karıştırmış durumda; bir tane bile mantıklı argüman geliştiremiyor, ne tam bir yalan söyleyebiliyor ne tam bir doğru, yalnızca foyasını meydana çıkarıyor.

Kerenski ve Çeidze Merkez Komite'nin birleştirdiği Sosyal-Demokrat Parti'yi proletarya ve kitleler arasında sahip olduğu nüfuzdan ötürü dikkate almak zorunda kalıyorlar. Daha 1914'te Duma'daki temsilcilerimiz tutuklanıp Sibirya'ya sürülmüş olmalarına *karşın*, St. Peterburg Komitesi'nin savaş sırasında, savaşa ve çarlığa *karşı* yürüttüğü yeraltı faaliyetlerinden ötürü maruz kaldığı şiddetli baskılara ve tutuklamalara karşın, partimizin kitlelerle, devrimci proletaryayla yan yana olduğu görülmüştür.

"Gerçekler inatçıdır, der bir İngiliz atasözü. Pek muhterem İngiliz Guçkovcusu, bunu da size ben hatırlatmış olayım!

Devrimin büyük günlerinde St. Peterburg işçilerine partimizin rehberlik ettiği ya da en azmdan özveriyle yardım sunduğu, İngiliz Guçkovcunun *'kendisinin'* bile kabul etmek *zorunda kaldığı* bir gerçektir. Keza Kerenski ve Çeidze'nin burjuvazi ile proletarya *arasında* gidip geldiği gerçeğini de aynı şekilde kabul etmek zorunda kalmıştır. Gvozdiyovcular, 'savunmacılar', yani sosyal-şovenistler, yani emperyalist, yıkıcı savaşın savunucuları şu an tümüyle burjuvazinin peşinden gidiyorlar; Kerenski de kabineye katılarak, yani İkinci Geçici Hükümet'e girerek tamamen burjuvazinin safına geçmiştir. Çeidze için-se aynısı söylenemez; Çeidze burjuvazinin, Guçkov'ların, Milyukov'ların Geçici Hükümet'i ile proletaryanın ve en yoksul halk kitlelerinin 'geçici hükümeti' olan İşçi Temsilcileri Sovyeti ve Merkez Komite'nin birleştirdiği Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi arasında *yalpalamaya* devam ediyor.

Dolayısıyla, devrim bizim işçilere işçi sınıfı hareketi içindeki başlıca partiler ve başlıca eğilimler ile küçük burjuvazi içindeki başlıca partiler ve eğilimler arasındaki sınıfsal farklılığı açıkça görmeye çağırdığımızda özellikle ısrar ettiğimiz şeyi, örneğin yaklaşık on sekiz ay önce, 13 Ekim 1915'te Cenevre'de *Sotsal-Demokrat*'ın 47 sayısında yazdığımız şeyi doğrulamıştır.

> Dün olduğu gibi bugün de, sosyal-demokratların kurulacak bir geçici devrimci hükümette yer almalarını kabul edilebilir buluyoruz, yeter ki ortağımız şovenist devrimciler *değil*, demokrat küçük burjuvazi olsun. Şovenist devrimciler derken, çarlığa karşı zafer elde etmeyi Almanya'yı yenilgiye uğratmak, başka ülkeleri yağmalamak, Rusya'nın diğer halkları üzerinde Büyük Rusların egemenliğini sağlamlaştırmak vs. için isteyenleri kastediyoruz. Devrimci şoveniz-

min temelinde küçük burjuvazinin sınıfsal konumu vardır. Küçük burjuvazi her zaman burjuvaziyle proletarya arasında yalpalar. Bugün şovenizmle (bu onu yalnızca demokratik devrim anlamında da olsa tutarlı derecede devrimci olmaktan alıkoymaktadır) proletarya enternasyonalizmi arasında gidip gelmektedir. Rusya'da şu an bu küçük burjuvazinin siyasal temsilcileri Trudovikler, Sosyalist-Devrimciler, *Naşa Zarya*, Duma'daki Çeidze grubu, Örgütlenme Komitesi, Plehanov vb.'dir. Rusya'da iktidarı şovenist devrimciler aldığı takdirde, biz mevcut savaşta *onların* 'anavatanı'nın savunulmasına karşı çıkarız. Sloganımız şu olur: Devrimci ve cumhuriyetçi bile olsalar şovenistlere hayır; şovenistlere *hayır*, uluslararası proletaryanın sosyalist devrim için birliğine *evet*!*

Ama biz İngiliz Guçkovcuya dönelim.

"İmparatorluk Duma'sının Geçici Komitesi, diye devam ediyor, "onu bekleyen tehlikeleri dikkate alarak, bakanları tutuklama niyetinden vazgeçti, oysa isteseydi bunu hiç zorluk çekmeden yapabilirdi. Dolayısıyla müzakereler için kapı açık ki bu sayede biz ['biz', yani İngiliz mali sermayesi ve emperyalizmi] Komün'ün korkutucu ateşten gömleğini giymeden ve iç savaşın anarşisine bulaşmadan yeni rejimin nimetlerinden tümüyle yararlanabiliriz...

Guçkovcular *kendilerine* yarar sağlayacak bir iç savaşa gelince *varlar*, ama halkın, yani emekçi kitlelerin esas çoğunluğunun yarar sağlayacağı bir iç savaşa *karşı çıkıyorlar*

"Bütün ülkeyi temsil eden [toprak sahibi ve kapitalist Dördüncü Duma komitesi için böyle bir şey söylendiğini düşünebiliyor musunuz!] Duma Geçici Komite'si ile yal-

*) Bkz. "Bazı Tezler" *Yenilgicilik ve Enternasyonalizm* içinde çev. Ferit Burak Aydar, Agora Kitaplığı, 2009, s. 107

nızca sınıfsal çıkarları savunan [bu dil, ezberini yalnızca tek kulağıyla yapmış ve İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin proletaryayı ve yoksulları, yani nüfusun onda dokuzunu temsil ettiğini saklamak isteyen bir diplomatın dilidir] ama şimdiki gibi bir kriz ortamında muazzam güce sahip olan İşçi Temsilcileri Konseyi arasındaki ilişkiler aklı başında kişiler arasında bu ikisinin çatışma yaşayabileceğine dair yabana atılamayacak şüpheler doğurmuştur ki böyle bir şeyin sonuçları tarif edilemeyecek kadar korkunç olacaktır.

"Neyse ki bu tehlike savuşturulmuştur, en azından şimdilik ['en azından' ibaresine dikkat!]. Bunun için Bay Kerenski'ye teşekkür borçluyuz. Kendisi, hitabet yeteneği yüksek, Komite ile kendi işçi kitlesinin çıkarları adına çalışmanın [yani, işçilerin oylarını almanın, onlarla flört etmenin] zorunluluğunu açıkça fark etmiş olan [Çeidze de bunu 'fark etmiş'ti, ama Guçkovcumuz açısından Kerenski kadar açık bir şekilde fark etmemiş olsa gerek?] bir avukattır. Bugün [Çarşamba, 1/14 Mart] her türlü gereksiz sürtüşmeden kaçınılmasını sağlayacak tatminkâr bir anlaşma* yapıldı."

Bu anlaşmanın ne olduğunu, İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin *tümüyle* mi yapıldığını ya da hangi şartlarda yapıldığını bilmiyoruz. Bu *temel* hususta İngiliz Guçkovcu hiçbir şey söylemiyor. Tevekkeli değil! Bu şartları açık, kesin ve herkesin bilebileceği şekilde ortaya koymak burjuvazinin işine gelmez, zira o zaman bu şartları ihlal etmek daha zor olacaktır!

*) Duma Geçici Komitesi ile S-R'ler ve Menşevikler arasında yapılan ve iktidarı burjuvaziye veren anlaşma kastediliyor (ç.n.)

Yukarıdaki satırları yazdıktan sonra çok önemli iki mektup elime geçti. İlki Paris'in en muhafazakâr ve burjuva gazetesi olan *Le Temps*'in 20 Mart tarihli nüshasında İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin yeni hükümete 'destek' çağrısında bulunduğu bildirinin metni; ikincisi de Skobelev'in 1 (14) Mart 1914'te Devlet Duması'nda yaptığı konuşmanın bir Berlin gazetesinden (*National Zeitung*) aktarılarak bir Zürih gazetesinde (*Neue Zürcher Zeitung*, 21 Mart) yayınlanan parçaları.

İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin bildirisi, eğer Fransız emperyalistleri tarafından çarpıtılmamışsa, fevkalade kayda değer bir belgedir. St. Petersburg proletaryasının, en azından bildirinin yayınlandığı dönemde, küçük burjuva siyasetçilerin etkisi altında olduğunu göstermektedir. Benim bu siyasetçiler kategorisine, yukarıda da belirtildiği üzere, Kerenski ve Çeidze türünde kişileri dahil ettiğimi hatırlayacaksınız.

Bildiride iki siyasal fikir ve buna denk düşen iki slogan vardır:

Birincisi, bildiride hükümetin (yeni hükümetin) 'ılımlı unsurlar'dan oluştuğu yazmaktadır. Hiçbir şekilde kusursuz olmadığı gibi garip de olan, tümüyle liberal nitelikte (Marksist değil) bir tarif. Bir anlamda -bir sonraki mektubumda hangi anlamda olduğunu net bir şekilde göstereceğim- devrimin ilk aşaması tamamlandığına göre, her hükümetin 'ılımlı' olması gerektiği görüşünü ben de kabul etmeye hazırım. Ama bu hükümetin emperyalist savaşı sürdürmek istediğini, İngiliz sermayesinin temsilcisi olduğunu, monarşiyi geri getirmek ve toprak sahipleriyle kapitalistlerin egemenliğini güçlendirmek istediğini kendimizden de halktan da saklamamız asla kabul edilemez.

Bildiride tüm demokratların yeni hükümeti 'desteklemesi' gerektiği ve İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin Kerenski'ye Geçici Hükümet'e katılması için yalnızca talepte bulunmayıp, aynı zamanda yetki verdiği yazmaktadır. Koşullar şöyledir: Daha savaş sırasında vaat edilen reformların hayata geçirilmesi, milliyetlerin 'kültürlerini özgürce' (yalnızca bu mu??) yaşayabilmeleri için teminatlar (salt Kadetçi, sefil bir liberal talep) ve Geçici Hükümet'in faaliyetlerini denetlemek üzere İşçi Temsilcileri Sovyetleri üyelerinden ve 'askeriler'den oluşan özel bir komitenin kurulması.

Fikirler ve sloganların ikinci kategorisine giren bu Denetleme Komitesi, sonrasında ayrıyeten ele alınacaktır.

Rus Louis Blanc'ı Kerenski'nin atanması ve yeni hükümete destek çağrısı, denebilir ki devrim davasına ve proletaryanın davasına ihanetin klasik bir örneğidir ve bu tür politikaların destekçileri ve önderlerinin sosyalizme ne kadar bağlı ve samimi olduklarından bağımsız olarak, bu ihanet on dokuzuncu yüzyılda birçok devrimi felakete sürüklemiştir.

Proletarya bir savaş hükümetini, krallığı geri getirecek bir hükümeti destekleyemez, desteklememelidir. Gericilikle savaşmak, Romanov'ların ve dostlarının monarşiyi geri getirme ve karşı-devrimci bir ordu kurma yönündeki bütün olanaklı, yüksek ihtimalli girişimlerini püskürtmek için, Guçkov ve şürekâsını desteklememek, aksine bir *proleter* milisi *kurmak*, büyütmek ve güçlendirmek, halkı işçilerin önderliği altında silahlandırmak zorunludur. Bu temel, asli, radikal önlem olmadan, ne monarşiyi geri getirme ve vaat elden özgürlükleri iptal etme ya da kısma girişimlerine ciddi bir direniş sergilemek, ne de halka ekmek, *barış* ve özgürlük sunma yolunda sağlam adımlar atmak söz konusu olabilir.

Kerenski'yle birlikte ilk Geçici Hükümet'te (13 kişilik Duma Komitesi) yer almış olan Çeidze'nin yukarıda bahsedilen ya da benzer nitelikte ilkesel sebeplerle ikinci Geçici Hükümet'e girmemeyi tercih ettiği doğruysa, bu onun hanesine yazılmış bir artı olur. Bunu dürüstçe söylemek gerekir. Maalesef olgular ve en başta da Çeidze ile her zaman al takke ver külah bir ilişki içinde olmuş olan Skobelev'in yaptığı konuşma bu tür bir yorumla çelişmektedir.

Yukarıda bahsi geçen kaynağa güvenecek olursak, Skobelev şöyle diyor: "Sosyal [? sanırım 'sosyal-demokrat' demek istiyor] grup ve işçiler Geçici Hükümet'in amaçlarıyla çok az temas içindeler (bağlantıları çok az)" işçiler barış talep ediyorlar ve savaş devam ettirildiği takdirde her halükarda baharda felaketle yüz yüze geleceğiz, "işçiler toplumla [liberal toplumla] geçici bir anlaşma yaptılar, oysa onların siyasal amaçlarıyla toplumun amaçları gece ile gündüz kadar farklıdır" "liberaller anlamsız savaş amaçlarını terk etmelidirler, vb.

Bu konuşma yukarıda, *Sotsial-Demokrat*'tan aktarılan parçada burjuvazi ile proletarya arasında 'gidip gelme' olarak tanımladığımız şeyin bir örneğidir Liberaller liberal olarak kalmaya devam ederken 'anlamsız' savaş amaçlarını 'terk' *edemezler* (yeri gelmişken belirtelim, bu amaçları yalnızca onlar değil, aynı zamanda birikimi yüz milyarlarla ifade edilen dünya çapında bir güç olan İngiliz-Fransız mali sermayesi tarafından belirlenmektedir). Amaç liberalleri 'tatlı sözlerle ikna etmek' değil, işçilere liberallerin neden bir çıkmaz sokağa girdiklerini, neden *onların* ellerinin ayaklarının *bağlı* olduğunu, neden hem çarlığın İngiltere'yle ve diğer ülkelerle imzaladığı anlaşmaları hem de Rus sermayesiyle İngiliz-

Fransız sermayesi arasındaki anlaşmaları *gizlediklerini,* vb. *açıklamaktır*

Skobelev işçilerin liberal toplumla -niteliği ne olursa olsun- bir anlaşma yaptığını söyleyip bunu protesto etmediğine, Duma kürsüsünden bunun işçiler için ne kadar zararlı olduğunu açıklamadığına göre, anlaşmayı *onaylıyor* demektir. Oysa yapmaması gereken tam da budur.

Skobelev'in İşçi Temsilcileri Sovyeti ile Geçici Hükümet arasındaki anlaşmaya verdiği dolaylı ya da dolaysız, açıkça ifade edilmiş ya da zımni onay Skobelev'in burjuvaziye doğru meyletmesidir. Skobelev'in işçilerin barış talep ettiği, amaçlarının liberallerin amaçlarından geceyle gündüz kadar farklı olduğu yönündeki sözleriyse proletaryaya meyletmesidir.

Tasarımı bakımından salt proleter, gerçekten devrimci ve tamamen doğru olan fikir şu an incelemekte olduğumuz İşçi Temsilciler Sovyetleri bildirisindeki ikinci siyasal fikirdir, yani bir 'Denetleme Komitesi'nin kurulması (Rusça'da bu adı alıp almadığını bilmiyorum; Fransızca'dan serbest çeviri yapıyorum), Geçici Hükümet'in proleterler ve askerler tarafından denetlenmesi fikridir.

İşte gerçek bir şey! Halka özgürlük, barış ve ekmek için kanını akıtmış olan işçilere layık bir şey! Çarlığa karşı, monarşiye karşı ve monarşist Guçkov, Lvov ve şürekâsına karşı *gerçek garantilere* doğru *gerçek bir adım*! Rusya proletaryasının, her şeye rağmen, 1848 yılında Louis Blanc'a 'yetki veren' Fransız proletaryasına kıyasla ilerleme kaydettiğinin bir işaretidir bu! Proleter kitlelerin içgüdüsünün ve zihninin özgürlük ve reform beyanlarıyla, bildirileriyle ve vaatleriyle, 'işçilerin yetkilendirdiği bakan' unvanıyla ve benzer süslemeler-

le tatmin olmadığının, aksine desteği ancak aranması gereken yerde, yani proletaryanın, sınıf bilinçli işçilerin örgütlediği ve önderlik ettiği *silahlı* halk kitlelerinde aradığının kanıtıdır.

Doğru yolda atılmış bir adımdır bu, ama *yalnızca* ilk adımdır.

Eğer bu 'Denetleme Komitesi' salt siyasal türde bir parlamenter kurum olarak, Geçici Hükümet'e 'sorular yöneltip' cevaplar alan bir komite olarak kalırsa, bir oyuncaktan öteye geçemeyecek, bir hiç olacaktır.

Diğer yandan, doğrudan ve bütün engellere rağmen, erkeğiyle kadınıyla bütün halkı kapsayan ve yok edilmiş ve dağıtılmış olan polis gücünü ikame etmekle kalmayıp, herhangi bir hükümet (meşruti monarşist ya da demokratik-cumhuriyetçi, *ister* St. Petersburg'da *ister* Rusya'nın başka bir yerinde) tarafından yeniden diriltilmesini de imkânsız kılacak bir *işçi milisinin* ya da *işçi güvenlik kuvvetlerinin* kurulmasına yol açarsa, o zaman Rusya'nın ileri işçileri yeni ve büyük zaferlere giden yola, savaşa karşı zafer yoluna, yani gazetelerde yazılanlara göre, St. Petersburg'da, Devlet Duması'nın çevresindeki meydanda süvari bölüklerinin bayraklarını süsleyen sloganın gerçekleştirilmesine giden yola gerçekten gireceklerdir:

"Yaşasın Bütün Ülkelerin Sosyalist Cumhuriyetleri!"

Bu işçi milisi hakkındaki görüşlerimizi diğer mektubumda açıklayacağım.

O mektupta bir yandan bütün halkı kucaklayan ve işçilerin önderlik ettiği bir milisin kurulmasının bugün doğru bir slogan olduğunu, Rusya devriminin (ve dünya devriminin) içinde bulunduğu özgül geçiş aşamasının taktiksel görevlerine denk düşen bir slogan olduğunu; diğer yandan bu işçi milisinin başarılı olabilmesi için ilkin bütün halkı kucakla-

ması, *evrensel* olacak denli bir kitle örgütü olması gerektiğini, her iki cinsten de *bütün* sağlam kişileri gerçekten kapsaması gerektiğini, ikincisi yalnızca salt polis işlevlerini değil, aynı zamanda genel devlet görevlerini askeri görevlerle ve toplumsal üretimin ve dağıtımm denetimiyle birleştirmesi gerektiğini göstermeye çalışacağım.

N. Lenin
Zürih, 22 (9) Mart 1917

Not: Önceki mektubumun tarihini belirtmeyi unuttum: 20 (7) Mart.

İlk kez 1924'te *Bolşevik*'in 3-4. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 23, s. 309-319.

ÜÇÜNCÜ MEKTUP:
PROLETER MİLİSİ ÜZERİNE

10-11 (23-24) Mart 1917

Çeidze'nin yalpalama taktikleri konusunda dün vardığım sonuç, bugün -10 (23) Mart- iki belgeyle doğrulanmıştır. Birincisi, *Frankfurter Zeitung*'da yayınlanan ve partimiz Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi Merkez Komitesi'nin St. Petersburg'daki bildirisinden parçalar içeren Stockholm menşeli bir telgraf haberi. Bu belgede ne Guçkov hükümetinin desteklenmesi ne de devrilmesi hakkında tek bir kelime ediliyor; işçi ve askerlere İşçi Temsilcileri Sovyeti etrafında örgütlenmeleri, çarlığa karşı cumhuriyet için, büyük topraklara ve tahıl stoklarına el koyulması için ve esasen de emperyalist savaşın sonlandırılması için mücadele yolunda temsilci-

ler seçme çağrısında bulunulmaktadır. Bu bağlamda, Merkez Komitemizin kesinlikle doğru olan şu fikri özellikle önemli ve özellikle yakıcıdır: Barış için, *savaşa katılan bütün ülkelerdeki proleterlerle* ilişkiler kurulmalıdır.

Barışın burjuva hükümetleri arasındaki müzakereler ve ilişkilerden doğacağını düşünmek hem kendimizi hem de halkı aldatmak olur.

İkinci belgeyse yine telgraf yoluyla ulaşan Duma'daki Çeidze grubu, işçi grubu (Arbeiterfraction?) ve on beş işçi sendikası arasında 2 (15) Mart'ta düzenlenen konferans ve sonraki gün yayınlanan bir bildiri hakkında bir başka Alman gazetesinde (*Vossische Zeitung*) çıkan Stockholm menşeli telgraf haberi. Telgrafta bu bildirinin on bir maddesinden yalnızca üçünden bahsedilmektedir. Birincisi, cumhuriyet talebi; yedincisi, barış ve derhal barış müzakereleri talebi ve üçüncüsü, 'hükümette Rusya işçi sınıfının temsilcilerinin yeterli sayıda temsil edilmesi' talebi.

Eğer bu husus doğru bir şekilde aktarılıyorsa, burjuvazinin neden Çeidze'yi övdüğünü anlayabilirim. Başka bir yerde aktarmış olduğum *The Times*'taki İngiliz Güçkovcunun övgüsüne neden *Le Temps*'ta Fransız Güçkovcunun övgüsünün eklendiğini anlayabilirim. Fransız milyonerlerin ve emperyalistlerin bu gazetesinin 22 Mart tarihli sayısında şöyle yazıyor: "İşçi partilerinin önderleri, özellikle de M. Çeidze, emekçilerin isteklerini ılımlı hale getirmek için bütün nüfuzlarını kullanıyorlar."

Gerçekten de işçilerin Güçkov-Milyukov hükümetine 'katılmaları'nı talep etmek teorik ve siyasal bir saçmalıktır: Bir azınlık olarak hükümete katılmak rehin olmak demektir; 'eşit temelde' katılmak imkânsızdır, çünkü savaşı devam ettirme talebi ateşkes imzalayıp barış müzakerelerine başlama talebiy-

le uzlaştırılamaz; çoğunluk olarak 'katılmak' içinse Guçkov-Milyukov hükümetini *devirecek* güce sahip olmak gerekir. 'Katılım' talebi pratikte en kötü türde Louis Blanc'cılıktır, yani sınıf mücadelesinin ve onun yürütüldüğü gerçek koşulların unutulması, en boş laflara meftunluk, işçilerin zihninde yanılsamalar uyandırmak, Milyukov ve Kerenski ile müzakerelerde *gerçek* bir sınıfsal ve devrimci güç yaratmak için kullanılması gereken *çok kıymetli* zamanı harcamak. Bu güç, toplumun *bütün* yoksul katmanlarının *güvenine mazhar olacak* ve *onlara örgütlenmelerinde*, ekmek, barış ve özgürlük için yürüttükleri savaşta yardımcı olacak proleter milisidir.

Çeidze ve grubunun yaymladığı bildirideki hata (Ö.K.'den, Örgütlenme Komitesi *partisinden* bahsetmiyorum, çünkü elimin altındaki kaynaklarda Ö.K. hakkında tek bir kelime edilmiyor), bu hata, 2 (15) Mart konferansında Çeidze'nin en yakın mesai arkadaşı Skobelev'in, gazetelerde yazdığına göre, "Rusya ikinci, gerçek bir devrimin eşiğindedir, dediğini düşündüğümüzde çok daha tuhaftır.

Skobelev ve Çeidze'nin somut sonuçlar çıkarmayı unuttukları gerçek budur. Buradan, bu kahrolası uzaklardan bahsi geçen ikinci devrimin ne kadar yakın olduğunu söylemem mümkün değil. Olay yerinde olan Skobelev durumu daha iyi görebilir. Bu yüzden, çözümü için gerekli somut verilere sahip olmadığım ve olmam da mümkün olmayan sorunları ele almıyorum. Ben yalnızca 'dışarıdan bir tanığın', yani partimize mensup olmayan birinin ilk mektubumda çıkardığım *olgulara dair* sonucu teyit ettiğini vurguluyorum: Şubat-Mart Devrimi devrimin yalnızca *ilk aşamasıydı*. Rusya devrimin bir sonraki aşamasına, ya da Skobelev'in sözleriyle söylersek, bir 'ikinci devrim'e *geçişin* özgül tarihsel ânını yaşamaktadır.

Eğer Marksist olmak ve bütün dünyadaki devrim deneyiminden dersler çıkarmak istiyorsak, bu *geçiş* ânının *özgüllüğünün* nerede saklı olduğunu ve onun nesnel özgül niteliklerinden hangi taktiklerin çıktığını anlamaya çalışmalıyız.

Mevcut durumun özgüllüğü, Guçkov-Milyukov hükümetinin şu üç önemli koşul sayesinde ilk zaferi son derece kolay bir şekilde elde etmiş olmasında saklıdır: 1) İngiliz-Fransız mali sermayesinden ve temsilcilerinden gelen yardım; 2) ordunun üst kademelerinin bir kesiminden gelen yardım; 3) bütün Rus burjuvazisinin kır ve kent yerel yönetim kurumları, Devlet Duması, savaş sanayileri komiteleri, vb. şeklinde zaten var olan örgütlülükleri.

Guçkov hükümeti bir mengeneye sıkıştırılmıştır: Sermayenin çıkarları elini kolunu bağladığından, bu emperyalist, soyguncu savaşı devam ettirmek, sermayenin ve toprak sahiplerinin devasa kârlarını korumak, monarşiyi geri getirmek için çabalamak zorundadır. Devrimci kökeni ve çarlıktan demokrasiye ani değişim ihtiyacı eli kolunu bağladığı, ekmeğe aç, barışa aç kitleler tarafından sıkıştırıldığından, hükümet yalan söylemek, kıvırmak, zamana oynamak, olabildiğince çok 'beyan' ve vaatte bulunmak (fiyatların çılgınca yükseldiği dönemde bile çok ucuz olan yegâne şey vaatlerdir), ama olabildiğince az icraatta bulunmak, bir elle taviz verirken, diğer eliyle hepsini geri almak zorundadır

Belli koşullarda yeni hükümetin elinden gelenin en iyisi, bütün Rus burjuvazisinin ve burjuva entelijansiyasının bütün örgütlenme becerisine yaslanarak çöküşünü biraz geciktirmek olabilir. Ama bu durumda bile çöküş *kaçınılmazdır*, çünkü burjuva ilişkiler terk edilmediği, devrimci önlemlere geçilmediği, hem Rusya hem de dünya proletaryasının üstün tarihi

kahramanlığına seslenilmediği müddetçe, dünya kapitalizminin beslediği korkunç emperyalist savaş ve kıtlık canavarının pençelerinden kurtulmak *imkânsızdır*

Sonuç: Yeni hükümeti tek bir vuruşla deviremeyiz ya da devirebilsek bile (devrimci dönemlerde mümkün olan şeylerin sınırları bin kat genişler), bütün Rus burjuvazisinin ve bütün burjuva entelijansiyanın muhteşem örgütlülüğüne *proletaryanın* kır ve kentteki bütün yoksul kitlelere, yarı proleterlere ve küçük mülk sahiplerine önderlik etmesi gereken bir o kadar muhteşem *örgütlülüğüyle karşılık vermediğimiz müddetçe* iktidarı korumamız mümkün olmayacaktır.

'İkinci devrim'in St. Petersburg'da şimdiden patlak verip vermediğinden (bu devrimin olgunlaşma hızını yurtdışından değerlendirmenin mümkün olduğunu düşünmenin kesinlikle saçma olduğunu söylemiştim), bir süre ertelenip ertelenmediğinden ya da birtakım bölgelerde şimdiden başlayıp başlamadığından (buna dair işaretler mevcuttur) bağımsız olarak, *her* halükarda, yeni devrimin arifesinde, sırasında ve sonrasında sloganımız *proletaryanın örgütlenmesi* olmalıdır.

İşçi yoldaşlar! Dün çarlık monarşisini devirirken proleter kahramanlığı mucizeleri yarattınız. Az çok yakın gelecekte (hatta belki de şimdi, bu satırlar yazılırken) bir kez daha, emperyalist savaşı yürüten toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin egemenliğini devirmek için aynı kahramanlık mucizelerini bir daha gerçekleştirmek zorunda kalacaksınız. Bu bir sonraki 'gerçek' devrimde *proleter örgütlülüğü mucizeleri* gerçekleştirmediğiniz takdirde *kalıcı zafer* elde edemeyeceksiniz!

Bugünün sloganı örgütlenmedir. Ama söylediklerimizi bununla sınırlamak hiçbir şey söylememektir, zira bir yandan

örgütlülük her zaman lazımdır; dolayısıyla yalnızca 'kitlelerin örgütlenmesi'nin zorunluluğundan bahsetmek kesinlikle hiçbir şey açıklamaz. Diğer yandan, kendisini yalnızca bununla sınırlayan biri liberallerin yardakçısı olmuş demektir, zira *liberallerin* kendi egemenliklerini güçlendirmek için istedikleri *şey tam da* işçilerin *kendi olağan* 'yasal' ('normal' burjuva toplumunun bakış açısından 'yasal') örgütlenmelerinin *ötesine geçmemeleri*, yani *yalnızca* partilerine, sendikalarına, kooperatiflerine, vb. katılmalarıdır.

Sınıf içgüdüleriyle hareket eden işçiler devrimci dönemlerde *yalnızca* olağan değil, aynı zamanda tümüyle farklı bir örgütlülüğe ihtiyaçları olduğunu fark ettiler. Doğru bir adım atarak, 1905 Devrimimizin ve 1871 Paris Komünü deneyimlerinin işaret ettiği yolu tutup, bir *İşçi Temsilcileri Sovyeti* kurdular: Bu örgüte *asker* temsilcilerini ve kuşkusuz kırsaldaki *ücretli* işçilerin ve sonra (şu ya da bu biçimde) bütün yoksul köylülerin temsilcilerini alarak onu geliştirmeye, büyütmeye ve güçlendirmeye başladılar.

Şu an en temel ve en önemli, hiçbir gecikmeye izin vermeyen görev Rusya'nın istisnasız bütün bölgelerinde, proleter ve yarı-proleter nüfusun istisnasız bütün meslekleri ve katmanları arasında, yani (iktisadi açıdan daha yanlış, ama halk için daha anlaşılır bir tabir kullanmak gerekirse) bütün emekçi ve sömürülen halk için bu tür örgütler kurmaktır. Biraz önden giderek, bütün köylü kitleleri için partimizin (onun yeni proleter örgütlerindeki *özel* rolünü sonraki mektuplarımdan birinde açıklamayı umuyorum) ücretli-işçi Sovyetleri ve tahıl ticareti yapmayan küçük çiftçi Sovyetlerinin hali vakti yerinde köylülerden *ayrı* örgütlenmesini özellikle önermesi gerek-

tiğinden bahsetmeliyim. Bu olmadan, ne genel olarak gerçekten proleter bir politika izlemek,* ne de milyonlarca insan için bir ölüm kalım meselesi olan son derece önemli pratik soruna (*tahılın* düzgün dağıtımı, üretiminin artırılması, vb.) doğru bir şekilde yaklaşmak mümkün olacaktır.

Şu soru sorulabilir: İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin görevi ne olmalıdır? 13 Ekim 1915'te Cenevre'deki *Sotsial-Demokrat*'ın 47 sayısında, Sovyetler "ayaklanma organları, devrimci yönetim organları olarak görülmelidir" diye yazmıştık.**

1871 Paris Komünü ve 1905 Rusya Devrimi deneyimlerinden çıkartılan bu teorik önerme tam da Rusya'daki mevcut devrimin mevcut aşamasının pratik deneyimleri temelinde açıklanmalı ve somut olarak geliştirilmelidir.

Bizim devrimci bir *hükümete* ihtiyacımız var, bizim (bir geçiş dönemi boyunca) bir *devlete* ihtiyacımız var. Bizi anarşistlerden ayıran budur. Devrimci Marksistler ile anarşistler arasındaki tek fark, ilkinin merkezileşmiş büyük ölçekli komünist üretimi savunması, diğerininse birbirinden kopuk küçük üretimi savunması değildir. Aramızda tam da hükümet sorununda, devlet sorununda var olan fark, bizim sosyalizm mücadelesi için devletin devrimci biçimlerinden devrimci bir tarzda yararlanmayı *savunmamız*, anarşistlerinse bunu *reddetmeleridir*

Bizim bir devlete ihtiyacımız var. Ama burjuvazinin meşruti monarşilerden en demokratik cumhuriyetlere kadar

---

*) Kırsal bölgelerde şimdi küçük ve kısmen de orta köylüleri kazanmak için bir mücadele gelişecektir. Toprak sahipleri hali vakti yerinde köylülere yaslanarak onları burjuvaziye tabi kılmaya çalışacaklardır. Bizse kırsaldaki ücretli işçilere ve kır yoksullarına yaslanarak, onları kent proletaryasıyla en yakın işbirliğine sevk etmeliyiz – *Lenin*.

**) Bkz. "Bazı Tezler" *Yenilgicilik ve Enternasyonalizm* içinde, s. 105.

her yerde yarattığı *türde* bir devlete değil. Bu açıdan biz eski ve çürümüş sosyalist partilerin oportünistlerinden ve Kautsky'cilerinden ayrılıyoruz, zira onlar Paris Komünü'nün derslerini ve Marx ile Engels'in bu derslere ilişkin tahlillerini çarpıtmış ya da unutmuşlardır.*

Bizim bir devlete ihtiyacımız var, ama halktan kopuk ve halka karşıt bir bürokrasi (memurlar zümresi), bir ordu ve bir polis gücü şeklinde yönetim organları olan, burjuvazinin ihtiyaç duyduğu türde bir devlete *değil*. Bütün burjuva devrimleri *bu* devlet aygıtını kusursuzlaştırmakla, *onu* bir partinin elinden başka bir partinin eline aktarmakla yetinmişlerdir.

Proletarya ise mevcut devrimin kazanımlarını korumak ve daha da ilerletmek, barış, ekmek ve özgürlük kazanmak istiyorsa, Marx'ın sözleriyle, bu 'hazır alınmış' devlet aygıtını *'parçalamak'* ve yerine polis gücünü, orduyu ve bürokrasiyi *bütün silahlı halk* ile *birleştirerek* yeni bir devlet aygıtı geçirmek zorundadır. 1871 Paris Komünü ve 1905 Rusya Devrimi deneyimlerinin işaret ettiği yolu izleyen proletarya, halkın *bütün* yoksul, sömürülen kesimlerini örgütlemeli ve silahlandırmahdır ki onlar da *bizzat* devlet iktidarı organlarını doğrudan ellerine alabilsinler, bu devlet iktidarı organlarını *bizzat kendileri oluşturabilsinler*

Rusya işçileri ilk devrimin ilk aşamasında, Şubat-Mart 1917'de bu yola şimdiden *girmişlerdir* Şu an bütün görev bu

---

*) Sonraki mektuplarımdan birinde ya da ayrı bir makalede, özel olarak Marx'ın *Fransa'da İç Savaş*'ında, Engels'in o eserin üçüncü baskısına yazdığı önsözde ve iki yazışmalarında (Marx'ın 12 Nisan 1871 tarihli mektubu ve Engels'in 18-28 Mart 1875 tarihli mektubu) sunulan tahlili ve Kautsky'nin 1912'de Pannekoek'le 'devletin yıkılması' sorununa ilişkin polemiğinde Marksizmi nasıl tümüyle çarpıttığını ayrıntılı olarak ele alacağım – Lenin [Bkz. *Devlet ve Devrim*, çev Ferit Burak Aydar, Agora Kitaplığı, 2009]

yeni yolun ne olduğunu açıkça anlamak, bu yolda cesurca, sağlam adımlarla ve yılmadan daha da ilerlemek olmalıdır.

İngiliz-Fransız ve Rus kapitalistleri II. Nikola'yı 'yalnızca' defetmek ya da yalnızca 'korkutmak', ama eski devlet aygıtını, polis gücünü, orduyu ve bürokrasiyi aynen korumak istiyorlardı.

İşçiler daha da ileri gidip bu devlet aygıtını parçaladılar. Şimdiyse yalnızca İngiliz-Fransız değil, Alman kapitalistleri de örneğin Rus askerlerinin subaylarını vurduğunu (Guçkov ve Milyukov'un destekçisi Amiral Nepenin'in örneğinde olduğu gibi) gördüklerinde öfke ve dehşet içinde *uluyorlar*.

İşçilerin eski devlet aygıtını parçaladığını söyledim. Ama parçalamaya *başladıklarını* söylemek daha doğru olacaktır.

Somut bir örnek verelim.

St. Petersburg'da ve diğer birçok yerde polis gücü kısmen temizlenmiş, kısmen dağıtılmıştır. Guçkov-Milyukov hükümeti *ne* monarşiyi geri getirebilir, *ne de* genel olarak, burjuvazinin emrinde, halktan kopuk ve halka karşıt olan özel bir silahlı insanlar örgütü olarak polis gücünü *geri getirmeden* iktidarını devam ettirebilir. Bu gerçek gün gibi aşikârdır

Diğer yandan, yeni hükümet devrimci halkı dikkate almalı, onları yarı-tavizlerle ve vaatlerle beslemeli, zamana oynamalıdır. İşte bu sebeple yarı-önlemlere başvuruyor: Seçilmiş subayların olduğu bir 'halk milisi' kuruyor (kulağa müthiş saygın, müthiş demokratik, devrimci ve güzel geliyor doğrusu), *ama*... *ama* birincisi, bu milisi kır ve kentteki yerel yönetim organlarının denetimine, yani Kanlı Nikola ile Cellât Stolipin'in geçirdiği yasalarla seçilmiş olan toprak sahipleri ve kapitalistlerin emrine veriyor!! İkincisi, buna 'halk'ın gözünü boyamak için 'halk milisi' adını verse de, *bütün* halka bu milise katılma çağ-

rısı *yapmıyor*, patronları ve kapitalistleri işçilerine *kamu hizmetinde*, yani miliste geçirdikleri gün ve saatin karşılığı olarak normal ücretlerini ödemeye zorlamıyor. İşte dalavereleri budur. İşte Guçkov ve Milyukov'ların toprak sahibi ve kapitalist hükümeti kâğıt üzerinde bir 'halk milisi' kurarken, gerçekte *burjuva*, halk karşıtı milisi yavaş yavaş ve sessiz sedasız bu şekilde kurmaktadır. İlk başta 'sekiz bin öğrenci ve profesör'den oluşacak (yabancı gazeteler St. Petersburg milisini bu şekilde tarif ediyorlar) -apaçık bir oyun!-, sonra yavaş yavaş eski ve yeni *polis gücünü* kapsayacak.

Polis gücünün geri getirilmesini engelleyelim! Yerel yönetim organlarının elimizden kayıp gitmesine izin vermeyelim! Gerçekten bütün halkı kucaklayacak, gerçekten evrensel olacak ve proletarya tarafından önderlik edilecek bir milis kuralım! İşte bugünün görevi budur, işte sınıf mücadelesini ilerletmenin, devrimci hareketi ilerletmenin ve polisten, kırsaldaki polis devriyelerinden, köy korucularından, toprak sahipleri ve kapitalistlerin halk karşısında otoriteye sahip olan silahlı kişilere emretmesinden nefret etmesi kaçınılmaz olan her işçinin, her köylünün, her sömürülen emekçinin demokrat içgüdüsünü ilerletmenin doğru şekilde anlaşılmış çıkarlarına aym derecede uyan günümüzün sloganı budur.

Onlar, Guçkovlar ve Milyukovlar, toprak sahipleri ve kapitalistler nasıl bir polis gücüne ihtiyaç duyuyorlar? Çarlık monarşisi dönemindekinin aynısına! Dünyada *bütün* burjuva ve burjuva-demokratik cumhuriyetlerin çok kısa süreli devrimci dönemlerinden sonra *tam da bu tür* bir polis gücü, burjuvaziye şu ya da bu şekilde tabi, halktan kopuk ve halka karşıt bir özel silahlı insanlar topluluğu kurulmuş ya da geri getirilmiştir.

Bizlerin, proletaryanın, bütün emekçi halkm ne tür bir milise ihtiyacı var? Gerçek bir *halk* milisine, yani ilkin *bütün* halktan, *her iki* cinsten bütün yetişkinlerden oluşan, ikincisi bir halk ordusunun görevlerini polis görevleriyle, kamu düzeninin ve kamu idaresinin başlıca ve temel organının görevleriyle birleştiren bir milise ihtiyacımız var.

Bu önermeleri daha anlaşılır hale getirmek için tümüyle şematik bir örnek vereceğim. Bir proleter milisi için 'plan' hazırlamayı düşünmenin abes kaçacağım söylemeye bile gerek yok: İşçiler ve bütün halk bu işe pratikte, gerçekten kitlesel ölçekte giriştiklerinde, bu milisi benim diyen teorisyenden katbekat daha iyi geliştirip örgütleyeceklerdir. Ben bir 'plan' sunmuyorum, yalnızca görüşümü açmak istiyorum.

St. Petersburg'un nüfusu yaklaşık 2 milyondur. Nüfusun yarısından fazlası 15-65 yaş aralığındadır. Bunun yarısını alalım: 1 milyon. Dörtte birini fiziki açıdan uygunsuz olduğu için, vb. şu an haklı gerekçelerle kamu hizmetinde yer alamayacağını varsayarak çıkartalım. Geriye 750 bin kişi kalıyor ki bunların her biri diyelim on beş günde bir orduda görev alsalar (ve bu süre zarfında ücretlerini patronları ödese) 50 bin kişilik bir ordu yapar.

İşte bizim ihtiyaç duyduğumuz *türde* 'devlet' budur!

İşte yalnızca lafta değil, eylemde de 'halk milisi' olacak milis budur!

Gerek özel bir polis gücünün gerekse halktan kopuk bir özel ordunun yeniden kurulmasını *engellemek* için ilerlememiz gereken yol budur.

Yüzde 95'i işçi ve köylülerden oluşacak olan bu tür bir milis, halkın ezici çoğunluğunun *gerçek* duygularını ve iradesini, gücünü ve otoritesini ifade edecektir. Bu tür bir milis

bütün halkı gerçekten silahlandıracak ve gerçek bir askeri eğitimden geçirecek, gericiliğin yeniden galebe çalmasına karşı, çarlık ajanlarının tüm planlarına karşı bir koruyucu güç olacaktır, ama Guçkov ya da Milyukov türünde *değil*. Bu tür bir milis İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin yönetim organı olacaktır, halkın *sonsuz* saygı ve güvenine mazhar olacaktır, zira bizatihi bütün halkın bir örgütü olacaktır. Bu tür bir milis demokrasiyi halkın kapitalistler tarafından köleleştirilmesi ve zulmedilmesini gizleyen güzel bir tabela olmaktan çıkartıp, *kitleleri bütün* devlet işlerine katılım için gerçekten *eğitmenin* bir aracına dönüştürecektir. Bu tür bir milis gençleri siyasal hayata çekecek ve onları yalnızca lafla değil, eylemle de, *iş üstünde* de eğitecektir. Bu tür bir milis, bilimsel dille konuşacak olursak, 'asayiş ve emniyet gücü'nün (hıfzıssıhha hizmeti, vb. de dahil) yetki alanına girecek olan görevleri yerine getirecek ve bu tür işler için bütün yetişkin kadınları seferber edecektir. Kadınların kamu hizmetine, milise, siyasal hayata katılmaları sağlanmadığı takdirde, kadınlar bönleştirici ev ve mutfak işleri ortamından kurtarılmadıkları takdirde, gerçek özgürlüğü garanti etmek *imkânsız* olacak, sosyalizm bir tarafa demokrasiyi bile kurmak *imkânsız* olacaktır.

Bu tür bir milis bir proleter milisi olacaktır, zira nasıl sanayi ve kent işçileri hem 1905-1907'de hem de 1917'de halkın devrimci mücadelesinde önder role sahip oldularsa, burada da aynı doğallıkla ve kaçınılmazlıkla yoksul kitlelere yön gösterici rol oynayacaklardır.

Bu tür bir milis mutlak bir düzen ve gönüllü olarak uyulan yoldaşça bir disiplin tesis edecektir. Ayrıca muharip bütün ülkeleri vuran şiddetli kriz ortamında, bu krizle gerçekten demokratik bir tarzda savaşmayı, tahılı ve diğer erzakları düz-

gün ve hızlı bir şekilde dağıtmayı, Fransızların 'sivil seferberlik', Almanlarınsa 'sivil hizmet' adını verdikleri ve yıkıcı, korkunç savaşın yol açtığı ve açmaya devam ettiği yaraları sağaltmanın *dün olduğu gibi bugün de yegâne mümkün yolu olduğu kanıtlanmış olan* 'evrensel çalışma zorunluluğu'nu getirmek mümkün hale gelecektir.

Rusya proletaryası kamm sırf siyasal demokratik reformlarla ilgili güzel vaatler duymak için mi akıttı? Onun *her* emekçinin hayatında *bundan böyle* bir ilerleme olduğunu görüp hissetmesini talep etmemesi ve bunu sağlamaması mümkün olabilir mi? Her ailenin evine ekmek girmesini, her çocuğun bir şişe iyi süt almasını ve tüm çocuklara süt verilene kadar zengin bir aileden tek bir yetişkine bile süt verilmemesini talep etmemesi beklenebilir mi? Çar ve aristokrasinin terk ettiği sarayların ve zengin dairelerinin boş kalmayıp, evsizlere ya da ihtiyaç sahiplerine açılmasını talep etmemesi beklenebilir mi? Bu önlemleri kadınların da erkeklerle eşit şekilde katıldıkları bir halk milisinden başka kim hayata geçirebilir?

Bu önlemler *henüz* sosyalizm değildir. Bu önlemler üretimin yeniden örgütlenmesiyle değil, üretilen malların dağıtımıyla alakalıdır. Bu önlemler henüz 'proletarya diktatörlüğü' değildir, yalnızca 'proletaryanın ve yoksul köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü'dür. Ama mesele bu önlemleri teorik açıdan sınıflandırma meselesi değildir. Devrimin karmaşık, yakıcı, hızla gelişen pratik görevlerini esasen ve öncelikle bir *eylem kılavuzu* olarak görmek yerine dar bir şekilde kavranan 'teori'nin Proktustes yatağına bağlamaya çalışsaydık, büyük bir hata yapmış olurduk.

Rusya'daki işçi kitleleri doğrudan devrimci mücadelede cesaret, inisiyatif ve fedakârlık mucizeleri gerçekleştirdikten

sonra, şimdi de 'proleter örgütlülüğü mucizeleri' gerçekleştirecek sınıf bilincine, metanete ve kahramanlığa sahip midir? Bunu bilmiyoruz ve tahmin yürütmeye çalışmak da beyhude bir çaba olur, zira bu tür soruların cevaplarını *yalnızca* pratikte bulabiliriz.

Kesin olarak bildiğimiz ve parti olarak kitlelere açıklamamamız gereken şey, bir yandan inanılmaz bir kriz, açlık ve anlatılmaz zorluklar yaratan tarihin lokomotifinin muazzam gücüdür. Bu lokomotif, *her iki* muharip kamptaki kapitalistlerin yıkıcı amaçları uğruna yürütülen savaştır. Bu 'lokomotif', en zengin, en özgür ve en aydınlanmış ülkelerden bazılarını çöküşün eşiğine getirmiştir. Bu güç, halkları bütün güçlerini sarf etmeye *zorluyor*, onları katlanılmaz koşullara itiyor, gündemin en tepesine belli 'teoriler'in uygulanmasını değil (Marx bu yanılsamaya karşı sosyalistleri uyarmıştır), en uç pratik önlemlerin hayata geçirilmesini koyuyor, zira aşırı önlemler *alınmadığı takdirde*, milyonlarca insam ölümün -hem de açlıktan ötürü hemen ve kesin ölümün- beklediği açıktır.

Nesnel durum bütün halktan aşırı önlemler *talep ettiğinde* öncü sınıfın devrimci coşkusunun *çok şey* başarabileceğini kanıtlamaya gerek yok. *Bu* husus Rusya'da herkes tarafından açıkça görülmekte ve hissedilmektedir.

Devrimci dönemlerde nesnel durumun hayatın genel akışı kadar hızlı ve keskin şekilde değiştiğini görmek önemlidir. Taktiklerimizi ve acil görevlerimizi her somut durumun *özgül niteliklerine uyarlamayı bilmeliyiz*. Şubat 1917'den önce acil görev, cesur bir devrimci-enternasyonalist propaganda yürütmek, kitleleri kavgaya çağırmak, ayağa kaldırmaktı. Şubat-Mart günleri en öndeki düşman olan çarlığı ezmek için özverili, kahramanca bir mücadele gerektiriyordu. Şimdiyse dev-

rimin ilk aşamasından ikinci aşamasına, çarlığın 'defterini dürme' aşamasından toprak sahibi ve kapitalistlerin emperyalizminin, Guçkov-Milyukov'un 'defterini dürme' aşamasına *geçiş* durumundayız. Acil görevimiz *örgütlenmedir*, ama yalnızca alışıldık örgütler kurmaya çalışmak anlamında değil, aynı zamanda ezilen sınıflardan eşi görülmedik derecede çok kişiyi devletin askeri, siyasal ve ekonomik işlerini üzerine alacak bir örgüte çekme anlamında da *örgütlenme*.

Proletarya bu göreve farklı şekillerde yaklaşmıştır ve yaklaşacaktır. Rusya'nın bazı bölgelerinde Şubat-Mart Devrimi neredeyse bütün iktidarı proletaryaya vermiştir. Diğer bölgelerdeyse proletarya belki de 'gasp edici' bir tarzda bir proleter milisi oluşturmaya ve geliştirmeye başlayacaktır. Daha başka bölgelerdeyse, muhtemelen kent ve kır yerel yönetim organlarını genel oy hakkı temelinde derhal seçmek ve bunları devrimci merkezlere dönüştürmek için çabalayacaktır, ta ki proletaryanın örgütlülüğün ilerlemesi, askerlerle işçilerin biraraya gelmeleri, köylülük arasındaki hareket ve birçok insanın Guçkov-Milyukov'un savaşçı-emperyalist hükümetinden hayal kırıklığı yaşamasıyla bu hükümetin İşçi Temsilcileri Sovyetleri 'hükümeti'yle değiştirileceği gün yaklaşana kadar

Ayrıca St. Peterburg yakınlarında en ileri ve aslında cumhuriyetçi ülkelerden birinin (Finlandiya) bulunduğunu unutmamalıyız. Finlandiya 1905-1917 yılları arasında Rusya'daki devrimci mücadeleler sayesinde, görece barışçıl bir tarzda demokrasisini geliştirmiş ve halkın *çoğunluğunu* sosyalizme kazanmıştır. Rusya proletaryası Finlandiya Cumhuriyeti'ne tam özgürlük tanıyacaktır ve buna ayrılma hakkı da dahildir (Kadetçi Rogiçev'in şu an Helsingfors'ta Büyük Ruslara ayrıcalık kırıntıları için alçakça pazarlık yaptığı bu hususta tered-

düt gösteren birine sosyal-demokrat denemez). Ve tam da bu şekilde Finlandiya işçilerinin bütün Rusya'nın proleter davası için *tam* güvenini ve yoldaşça yardımım kazanacaktır. Büyük ve zor bir işte hatalar kaçınılmazdır ve zaten hata yapmaktan korkmamak gerekir. Finlandiyalı işçiler daha iyi örgütçüdür, bize bu alanda yardım edecek ve *kendi bildikleri yoldan* sosyalist cumhuriyetin kuruluşunu ilerleteceklerdir.

Rusya'da devrimci zaferler, bu zaferlerle korunan Finlandiya'da barışçıl örgütsel başarılar, Rusya işçilerinin yeni bir ölçekte devrimci örgütlenme görevlerine geçişi, proletaryanın ve toplumun en yoksul katmanlarının iktidarı ele geçirmeleri, Batı'da sosyalist devrimin tetiklenmesi ve gelişmesi, işte bizi *barışa* ve *sosyalizme* götürecek yol budur.

N. Lenin
Zürih, 11 (24) Mart 1917

İlk kez 1924'te *The Communist International*'in
3-4. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 23, s. 320-332.

DÖRDÜNCÜ MEKTUP:
BARIŞ NASIL GELECEK?

12 (25) Mart 1917

Biraz önce (12/25 Mart) *Neue Zürcher Zeitung*'da (24 Mart tarihli 517 sayı) Berlin'de gelen şu telgrafı okudum:

> İsveç'ten gelen haberlere göre, Maksim Gorki hükümete ve Yürütme Komitesi'ne en derin muhabbetleriyle selamlarını ve tebriklerini yollamıştır. Halkın gericiliğin şahlarına karşı elde ettiği zaferi kutlamakta ve Rusya'nın bütün evlatlarına yeni Rus devletinin kurulmasına yardımcı olmaları çağrısında bulunmaktadır. Ayrıca hükümeti kurtuluş davasını taçlandırmak üzere barış imzalamaya çağırmaktadır. Ama bedeli ne olursa olsun, yeter ki barış olsun demenin doğru olmadığına inanmaktadır, Rusya'nın artık ne pahasına olursa olsun barış

demek için daha az sebebi vardır. Bu barış Rusya'ya dünyanın diğer ulusları arasında onurlu bir şekilde yaşamasını sağlamalıdır. İnsanlık çok kan döktü; yeni hükümet erken bir barış elde etmeyi başardığı takdirde yalnızca Rusya'ya değil, bütün insanlığa en büyük hizmeti sunacaktır.

Maksim Gorki'nin mektubuyla ilgili haber böyledir.

Baştan sona basmakalıp küçük burjuva önyargılarla dolu olan bu mektubu okurken insanın içi acıyor. Bu satırların yazarı, Gorki'yle Capri'de yaptığı görüşmelerde kendisini siyasal yanlışlarından ötürü birçok kez eleştirme fırsatı bulmuştur. Gorki ise bu eleştirilere her seferinde benzersiz güzellikteki o tebessümü ve açıkyürekliliğiyle karşılık vermiştir: "Kötü bir Marksist olduğumu biliyorum. Ayrıca biz sanatçılar biraz sorumsuz insanlarızdır. Böyle olunca tartışmak hiç de kolay değil.

Gorki'nin sanat konusunda muazzam bir yeteneğe sahip olduğuna ve dün olduğu gibi bundan sonra da dünya proleter hareketine büyük yarar sağlayacağına şüphe yoktur.

Peki, neden Gorki siyasete de bulaşıyor?

Kanaatimce Gorki yalnızca küçük burjuvazi içinde değil, aynı zamanda onun etkisi altındaki işçilerin bir kesimi arasında da son derece yaygın olan önyargıları dile getirmektedir. Partimiz *bütün* çabalarını, sınıf bilinçli işçiler bütün çabalarını bu önyargılara karşı ısrarlı, sebatkâr, çok yönlü bir mücadeleye odaklamalıdırlar.

Çarlık hükümeti mevcut savaşı zayıf ulusları soymayı ve boğazlamayı amaçlayan *emperyalist*, yıkıcı bir savaş olarak başlatmış ve yürütmüştür. Guçkov ve Milyukovların hükümeti bir toprak sahibi ve kapitalist hükümeti olarak *tam da bu türde bir* savaşı yürütmeye zorlanmaktadır ve yürütmek iste-

mektedir. Bu hükümeti demokratik barış imzalamaya çağırmak, genelev sahiplerine erdemli olmayı vaaz etmeye benzer.

Ne kastettiğimi açıklayayım.

Emperyalizm nedir?

Elyazmaları devrimden biraz önce Parus Yayınları'na ulaştırılmış, kabul görmüş ve *Letopis* dergisinde duyurusu yapılmış olan *Emperyalizm: Kapitalizmin En Yüksek Aşaması* adlı broşürümde bu soruya şöyle cevap vermiştim:

> Emperyalizm, tekellerin ve mali sermayenin egemenliğinin yerleştiği; sermaye ihracının belirgin derecede önem kazandığı; dünyanın uluslararası tröstler arasında bölüşümünün başlamış, dünyadaki bütün toprakların en büyük kapitalist ülkeler arasında paylaşımının ise tamamlanmış olduğu gelişme aşamasına ulaşmış kapitalizmdir" (yukarıda bahsi geçen ve sansürün olduğu dönemde V. İlyin imzası ve "Modern Kapitalizm" adıyla duyurusu yapılmış olan kitabın Yedinci Bölüm'ü).

Bütün mesele sermayenin muazzam boyutlara ulaşmış olmasıyla alakalıdır. En büyük kapitalistlerin birkaçının oluşturduğu birlikler (karteller, sendikalar, tröstler) *milyarlarla* oynamakta ve bütün dünyayı kendi aralarında paylaşmaktadır. Dünya *tümüyle* bölüşülmüştür. Savaşın sebebi en güçlü iki milyarder grubu olan İngiliz-Fransız emperyalistleri ile Alman emperyalistleri arasında dünyanın *yeniden paylaşılmasıdır*.

İngiliz-Fransız kapitalistleri ilkin Almanya'yı soymak, onu (hemen hepsi zaten başkaları tarafından ele geçirilmiş olan) sömürgelerinden mahrum bırakmak ve sonra da Türkiye'yi soymak istiyorlar.

Alman kapitalistleriyse Türkiye'yi *kendisi* için ele geçirmek ve komşu küçük devletleri (Belçika, Sırbistan, Romanya) ele geçirerek sömürgelerinin kaybını telafi etmek istiyorlar. Asıl doğru budur; 'özgürleştirici', 'ulusal' bir savaş hakkında, 'hak ve adalet için savaş' hakkında türlü türlü burjuva yalanlarla ve kapitalistlerin sıradan halkı aldatmak için kullandığı benzer palavralarla bu doğru gizlenmektedir.

Rusya bu savaşı kendi parasıyla yürütmüyor. Rus sermayesi İngiliz-Fransız sermayesinin *ortağıdır* Rusya bu savaşı Türkiye, Ermenistan ve Galiçya'yı ele geçirmek için yürütüyor.

Guçkov, Lvov ve Milyukov, yani şu anki bakanlarımız koltuklarına şans eseri gelmemişlerdir. Onlar bütün toprak sahibi ve kapitalist sınıfının temsilcileri ve önderleridir. Sermayenin çıkarlarına *bağlıdırlar.* Bir insan kendi göbeğini ne kadar kesebilirse, kapitalistler de çıkarlarını o kadar reddedebilir.

İkincisi, Guçkov-Milyukov ve şürekâsının hükümeti İngiliz-Fransız sermayesine *bağlıdır.* Savaşı dün olduğu gibi bugün de borç parayla yürütmektedir. *Her yıl yüz milyonlar* tutarında faiz ödemek ve bu haracı Rusya işçilerinden ve köylülerinden çıkarmak kaydıyla milyarlarca ruble borç aldılar.

Üçüncüsü, Guçkov-Milyukov ve şürekâsının hükümeti bu savaşın yıkıcı amaçlarına ilişkin dolaysız *antlaşmalarla* İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya ve diğer soyguncu kapitalistler grubuna *bağlıdır.* Bu antlaşmalar *Çar II. Nikola* tarafından imzalandı. Guçkov-Milyukov ve şürekâsı işçilerin çarlık monarşisine karşı mücadelesinden yararlanarak iktidarı ele geçirdiler ve *Çar'ın imzaladığı antlaşmaları onayladılar*

Bunu bütün Guçkov-Milyukov hükümeti St. Petersburg Telgraf Dairesi'nin 7 (20) Mart'ta duyurduğu bir bildiriyle yaptı: "Hükümet [Guçkov-Milyukov hükümeti] bizi diğer

güçlere bağlayan bütün antlaşmalara sadık kalacaktır. Yeni Dışişleri Bakanı Milyukov yurtdışmdaki tüm Rus temsilcilerine 5 (18) Mart 1917'de bizzat çektiği telgrafında da *aynı şeyi* söyledi.

Bunların hepsi *gizli* antlaşmalardır ve Milyukov ile şürekâsı bu antlaşmaları iki sebeple açıklamayı *reddetmektedir*: (1) Bu yıkıcı savaşa karşı olan halktan korkuyorlar (2) bağlı oldukları İngiliz-Fransız sermayesi antlaşmaların gizli kalmasında ısrar ediyor. Ama olayları takip eden her gazete okuru bu antlaşmaların Çin'in Japonya tarafından, İran, Ermenistan, Türkiye (özellikle de İstanbul) ve Galiçya'nm Rusya tarafından, Arnavutluk'un İtalya tarafından; Türkiye'nin ve Alman sömürgelerinin Fransa ve İngiltere tarafından vb. yağmalanmasını öngördüğünü biliyor.

Durum budur.

Dolayısıyla Guçkov-Milyukov hükümetini hızlı, dürüst, demokratik ve iyi bir komşuya yaraşır bir barış imzalamaya çağırmak, toprak sahiplerini ve tüccarları 'tanrının izinden gitmeye', komşularını sevmeye ve bir yanağına vurulduğunda diğer yanağını çevirmeye çağıran iyi kalpli köy papazının tutumundan farksızdır. Toprak sahipleri ve tüccarlar bu vaazları dinlemesine dinlerler, ama halkı ezmeye ve soymaya, papazı 'mujikler'i yatıştırma ve sakinleştirme yeteneğinden ötürü övmeye de devam ederler.

Mevcut emperyalist savaşta burjuva hükümetlere sahte barış temennilerinde bulunan herkes, bilinçli ama bilinçsiz, tastamam aynı rolü oynamaktadır. Burjuva hükümetleri ya bu tür çağrılara kulak tıkarlar, hatta yasaklarlar, ya da bu çağrıların yapılmasına izin verip, yediden yetmişe herkesi savaşın yalnızca en hızlı ve 'en adil' barışı imzalamak için yürüttük-

lerine ve bütün suçun düşmanda olduğuna inandırmaya çalışırlar. *Burjuva* hükümetleri *ile* barış konuşmak gerçekte *halkı aldatmak* demektir.

Toprakları, pazarları ve imtiyazları paylaşma uğruna dünyayı kan gölüne çevirmiş olan kapitalistler 'onurlu' bir barış *imzalayamazlar* Onlar ancak *utanç verici* bir barış, *ganimetlerin paylaşımına dayalı, Türkiye ve sömürgelerin taksimine dayalı* bir barış imzalayabilirler.

Öte yandan Guçkov-Milyukov hükümeti şu anda barışa genel olarak karşıdır, çünkü *şu an* elde edebileceği *'yegâne'* 'ganimet' Ermenistan ve Galiçya'nın bir kısmı olacaktır, oysa aklında İstanbul'u ele geçirmek *ve* çarlığın her zaman insanlıkdışı yöntemlerle, hayâsızca ezip baskı altına aldığı Polonya'yı Almanlardan geri almak *da* vardır. Dahası Guçkov-Milyukov hükümeti, özünde, yalnızca İngiliz-Fransız sermayesinin acentasıdır ve İngiliz-Fransız sermayesi Almanya'dan kaptığı sömürgeleri korumak ve *hepsinden öte* Almanya'yı Fransa'nın bir kısmını ve Belçika'yı geri vermeye zorlamak amacındadır. İngiliz-Fransız sermayesi Guçkov ve Milyukov'lara II. Nikola'yı tahttan indirmelerinde yardımcı oldu, ki onlar da karşılığında Almanya'yı 'dize getirme' konusunda kendilerine yardımcı olsunlar.

O halde, ne yapmalı?

Barış elde etmek için (dahası, gerçekten demokratik, gerçekten onurlu bir barış elde etmek için) siyasal iktidarın toprak sahipleriyle kapitalistlerin değil, *işçilerin ve en yoksul köylülerin* elinde olması şarttır. Toprak sahipleri ve kapitalistler toplumda önemsiz bir azınlığı teşkil ediyorlar ve kapitalistler, herkesin bildiği gibi, savaştan muazzam kârlar elde ediyorlar.

İşçiler ve en yoksul köylüler nüfusun *ezici* çoğunluğudur. Onlar savaştan kâr elde etmiyorlar; aksine, yıkıma ve açlıktan ölüme sürükleniyorlar. Onları ne sermayeye ne de emperyalist gruplar arasındaki antlaşmalara bağlayan bir bağ var; onlar savaşı sonlandıra*bilirler* ve bunu samimi bir şekilde istiyorlar. Eğer Rusya'da siyasal iktidar İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri *Sovyetleri*'nin eline geçerse, bu Sovyetler ve onun seçtiği *Tüm-Rusya Sovyeti*, partimizin (Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi) daha 13 Ekim 1915'te merkez yayın organı *Sotsial-Demokrat*'ın 47 sayısında (korkunç çarlık sansüründen ötürü o dönemde Cenevre'de yayınlanmıştı) genel hatlarıyla ortaya koyduğu barış programını hayata geçirebilir ve kuşkusuz geçirecektir.

Bu program büyük ihtimalle şöyle olacaktır:

1) Tüm-Rusya İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyeti (ya da vekâleten yerine bakan St. Petersburg Sovyeti) bundan böyle *gerek* çarlık monarşisinin *gerekse* burjuva hükümetlerin imzaladığı *herhangi bir* antlaşmaya bağlı *olmadığını* açıklayacaktır.
2) Çarlık monarşisinin ve istisnasız *bütün* burjuva hükümetlerin yıkıcı emellerini alenen teşhir etmek için *bütün* bu antlaşmaları yayınlayacaktır.
3) Savaşan *bütün* ülkelere *derhal bir ateşkes* imzalama çağrısında bulunacaktır.
4) Derhal bütün halkı bizim, yani işçi ve köylülerin *barış şartlarından* haberdar edecektir:
   Bütün sömürgelere özgürlük;
   Bütün bağımlı, ezilen ve eşit konumda olmayan uluslara özgürlük.

5) Burjuva hükümetlerden hayırlı hiçbir şey beklemediğini ve bütün ülkelerin işçilerine onları devirip bütün iktidarı İşçi Temsilcileri Sovyetleri'ne vermeleri çağrısında bulunduğunu beyan edecektir.
6) Burjuva hükümetlerin bu cinai, yıkıcı savaşı yürütmek için üstlendikleri milyarları bulan borçları *bizzat kapitalist beylerin* ödemesini, işçi ve köylülerin bu borçları *ödemeyi reddetmeleri* gerektiğini beyan edecektir. Bu borçların faizini ödemek, kapitalistlerin ganimetleri paylaşabilmeleri adına işçilere yıllarca birbirlerini öldürmeleri için izin verme lütfunda bulunduğu için *haraç* ödemek anlamına gelecektir.

"İşçi ve köylüler!" (diyecektir İşçi Temsilcileri Sovyeti), "bu beylere, kapitalistlere, Afrika'daki sömürgelerin, Türkiye'nin, vb. paylaşımı için yürütülmüş bir savaş uğruna *her yıl milyarlarca* ruble ödemek istiyor musunuz?"

Kanaatimce İşçi Temsilcileri Sovyeti *bu* barış şartlarıyla *her türlü* burjuva hükümetine karşı ve dünyanın *bütün* burjuva hükümetlerine karşı *savaşmayı* kabul edecektir, zira bu gerçekten adil bir savaş olacaktır, zira *bütün* ülkelerdeki *bütün* işçi ve emekçiler *onun başarısı için çalışacaktır*

Alman işçisi artık Rusya'daki savaşçı monarşinin yerini *savaşçı* bir cumhuriyetin, emperyalist savaşı devam ettirmek isteyen ve çarlık monarşisinin yağmacı antlaşmalarını onaylamış olan bir kapitalistler cumhuriyetinin aldığını görüyor.

Siz kendiniz karar verin, Alman işçisi *böyle* bir cumhuriyete güvenebilir mi?

Siz kendiniz karar verin, her zaman büyük 1905 Devrimi'nin canlı hatıralarıyla ayakta kalmış olan Rusya halkı tam özgür-

lük elde eder ve bütün iktidarı İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ne verirse, savaş devam edebilir mi, dünya üzerinde kapitalistlerin hükümranlığı devam edebilir mi?

N. Lenin
Zürih, 12 (25) Mart 1917

İlk kez 1924'te *The Communist International*'in
3-4 sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 23, s. 333-339.

BEŞİNCİ MEKTUP:
DEVRİMCİ PROLETER DEVLETİNİN İNŞASININ GÖREVLERİ

26 Mart (8 Nisan) 1917

Önceki mektuplarda, Rusya'da devrimci proletaryanın acil görevleri şu şekilde formüle edilmişti:

1) Devrimin bir sonraki aşamasına ya da ikinci devrime giden en emin yolu bulmak,
2) Bu ikinci devrim siyasal iktidarı toprak sahipleri ve kapitalistlerin hükümetinden (Guçkovlar, Lvovlar, Milyukovlar, Kerenskiler) işçilerin ve en yoksul köylülerin hükümetine devretmelidir,
3) Bu hükümet İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ni model almalıdır, yani
4) Eski devlet aygıtını, yani *bütün* burjuva devletlerin

temel bileşenleri olan orduyu, polis gücünü ve bürokrasiyi (memurlar zümresini) ezmeli, tamamen ortadan kaldırmalı ve bu aygıtın yerine,

5) Yalnızca bir kitle örgütü değil, bütün halkı kapsayan bir silahlı insanlar örgütü koymalıdır.

6) *Ancak* bu tür bir hükümet, sınıf bileşimi 'bu tür'de bir hükümet ('proletaryanın ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü') ve bu tür hükümet organları ('proleter milisi') bugünün son derece zor ve mutlak anlamda yakıcı olan *başlıca* görevini başarıyla yerine getirmeye *muktedir olacaktır* Bu görev *barışın* sağlanmasıdır, ama emperyalist bir barış değil, kapitalistlerin ve onların hükümetlerinin ganimeti nasıl paylaşacaklarını karara bağlayan emperyalist güçler arası bir anlaşma değil, gerçekten kalıcı ve demokratik bir barış, ki bunun da birtakım ülkelerde proteler devrimi olmadan sağlanması mümkün değildir.

7) Rusya'da proletaryanın zaferi çok yakm gelecekte başarıya ulaşabilir, *yeter ki* daha ilk achmdan itibaren işçiler, büyük topraklara el koyulması (ve '104' tarım programının hâlâ *köylülüğün* tarım programının özünü oluşturduğunu kabul edersek, bütün toprakların devletleştirilmesi) için mücadele yürüten köylülerin ezici çoğunluğunun desteğini arkalarına alsınlar

8) Bu tür bir köylü devrimiyle bağlantılı olarak ve bu temelde, proletarya, köylülüğün *en yoksul* kesimiyle ittifak halinde, temel malların üretimi ve dağıtımının *denetimi*, 'evrensel çalışma zorunluluğu'na geçilmesi, vb. yolunda daha fazla adım atabilir ve atmalıdır. Bu adımlar mutlak bir kaçınılmazlıkla savaşın yol

açtığı koşullar tarafından dayatılmaktadır, ki bu koşullar savaş sonrasında birçok açıdan daha da vahim hale gelecektir. Bütünü bakımından ve gelişim çizgisine bakıldığında bu adımlar *sosyalizme geçişi* ifade edecektir; Rusya'da sosyalizme geçiş doğrudan, tek bir vuruşla, geçiş önlemleri olmadan başarılamaz, ama bu tür geçiş önlemleri sayesinde gayet başarılabilir ve acil bir zorunluluktur.

9) Bu bağlamda, *kırsal bölgelerde* özel İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin, yani diğer köylü temsilcilerinin Sovyetleri'nden *ayrı* bir *ücretli* tarım işçileri Sovyetleri'nin derhal örgütlenmesi fevkalade acil bir görev olarak kendisini dayatmaktadır.

İşte, Rusya ve dünya devrimindeki sınıf güçlerini değerlendirmemiz temelinde ve ayrıca 1871 ve 1905 deneyimleri temelinde ana hatlarıyla ortaya serdiğimiz program özetle budur.

Şimdi de bu programın bütününü genel olarak masaya yatırmaya çalışalım ve bunu yaparken, 'İkinci' (1889-1914) Enternasyonal'in başlıca teorisyeni ve şu an bütün ülkelerde görülebilen 'merkez', ya da 'bataklık' eğiliminin -sosyal-şovenistler ile devrimci enternasyonalistler arasında yalpalayan eğilimin- en önde gelen temsilcisi olan K. Kautsky'nin meseleye nasıl yaklaştığını ele alalım. Kaustky bu konuyu (yeni tarihle) 6 Nisan 1917'de *Die Neue Zeit* adlı dergisinde yayınlanan "Rus Devrimi'nin Olasılıkları" başlıklı bir makalede ele aldı.

"Öncelikle, diye yazıyor Kautsky, "devrimci proleter rejim"in (devlet sisteminin) "önünde hangi görevlerin olduğunu ortaya koymalıyız"

"İki şey, diyor yazar, "proletaryanın acil ihtiyacıdır: demokrasi ve sosyalizm"

Maalesef Kautsky hiçbir şekilde karşı çıkılamaz olan bu tezi son derece genel biçimde ortaya koyuyor ve böylece özünde hiçbir şey söylememiş, hiçbir şey açıklamamış oluyor. Bir burjuva ve emperyalist hükümetin üyeleri olan Milyukov ve Kerenski bu genel tezin altına hiç tereddütsüz imza atacaklardır, biri ilk kısmının, diğeri ikinci kısmının...*

26 Mart (8 Nisan) 1917'de yazıldı;
ilk kez 1924'te *The Communist International*'in
3-4. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 23, s. 340-342.

VOLKSRECHT'E MEKTUP

Mart 1917

Birtakım Alman gazeteleri 19 Mart Pazartesi günü, partimizin Rusya'ya dönmek üzere olan ve sosyal-demokratların izlemeleri gereken taktikler konusunda görüşlerimi sormuş olan İskandinavya'daki bazı üyelerine gönderdiğim telgrafın *çarpıtılmış bir versiyonunu* yayınladılar.

Telgrafta şöyle yazmıştım:

"Taktiklerimiz: Yeni hükümete ne zerrece güveniriz ne de destek veririz; Kerenski özellikle şüpheli; tek garanti proletaryanın silahlandırılması; Petrograd Şehir Meclisi için derhâl seçimler; diğer partilerle uzlaşmaya hayır. Bu telgrafı Petrograd'a yollayın.

Telgrafı *yurtdışında yaşayan* Merkez Komite üyeleri adma yolladım, Merkez Komite adma değil. Kurucu Meclis'e değil, *belediye* organları seçimlerine atıfta bulunuluyor. Kurucu Meclis seçimleri şu âna kadar boş vaatlerden ibarettir. Petrograd Şehir Meclisi seçimleriyse *derhal* yapılabilir ve yapılmalıdır, tabii eğer hükümet vaat ettiği reformları gerçekten hayata geçirebilecek güce sahipse. Bu seçimler proletaryanın örgütlenip devrimci mevzilerini güçlendirmesine yardımcı olabilir.

N. Lenin

6 (19) Mart 1917'den sonra yazıldı;
Volksrecht'in 29 Mart 1917 tarihli 75. sayısında yayınlandı;
Rusça'da ilk kez *Toplu Eserler*'in 4. baskısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 23, s. 293.

CUMHURİYETÇİ ŞOVENİSTLERİN DALAVERELERİ*

30 Mart 1917

Neue Zürcher Zeitung'un bugünkü sabah baskısında (557 sayı, 30 Mart) şu satırları okudum:

> Milano, 29 Mart. St. Petersburg muhabirimiz, savaş sırasında yayına başlamış olan sosyalist ***Pravda*** gazetesinin başında bulunan *Çernomazov* adında birinin tutuklandığını bildirdi. Eski rejimde, Çernomazov bir gizli polis ajanıydı ve aylık 200 ruble maaş alıyordu. Yayına hazırladığı gazeteler, sos-

*) Hanecki'nin yazdığına göre, bu makale Rusya'daki RSDİP Merkez Komite Bürosu'na 4 Nisan 1917'de yollandı. Fakat bu yazı bilinmeyen bir nedenden ötürü *Pravda*'da yayınlanmadı.

yalist cumhuriyet çığırtkanlığı yapmakta ve açıkça gericiliğe hizmet etmek amacıyla Geçici Hükümet'e öfkeyle saldırmaktadır. Genel olarak, sorumsuz grupların hükümet karşıtı ajitasyonu eski rejimle ve düşmanla bir danışıklı dövüşü akla getiriyor. Geçici Hükümet'e kıyasla bir hayli radikal olan İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti bile bu gruplara sırt çevirmiştir.

Bu haber şovenist İtalyan gazetesi *Corriere della Sera*'da (Milano, 29 Mart) yayınlanan ve oraya 26 Mart günü gece saat 10.30'da St. Petersburg'dan yollanan bir telgrafın özetidir. Okura bu tahrifatı (şovenistler arasında çok yaygın görülen bir şey) açıklamak için, biraz geriye gitmem gerekiyor.

'Eski rejim'de, yani Nisan 1912'den Temmuz 1914'e kadar, St. Petersburg'da *Pravda* adında bir günlük sosyal-demokrat gazete yayınlandı. Bu gazete aslında partimiz Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi *Merkez Komitesi*'nin yayın organıydı. O dönemde siyasi mülteci olarak yaşadığım Krakow'dan hemen her gün gazeteye yazı yazdım. Partimize üye olan ve Çar'ın sonradan emperyalist savaşa karşı çıktıkları gerekçesiyle Sibirya'ya sürgüne yolladığı sosyal-demokrat Duma üyeleri Badayev,* Muranov, Petrovski, Şagov, Samoylov (1914 yazına kadar bu gruba Malinovski de dahildi) düzenli olarak Krakow'a gelirlerdi ve birlikte gazetenin yayın çizgisini konuşurduk.

Çarlık hükümeti, doğal olarak, tirajı 60 bine kadar ulaşmış olan *Pravda*'yı casuslarla sarmakla kalmamış, aynı zamanda yönetim kadrosuna provokatörler de yerleştirmişti. Bu provokatörler arasında, partide Miron adıyla bilinen ve 1913'te

*) Badayev'in bu döneme ilişkin anıları Türkçe'de yayınlanmıştır, bkz. A.Y Badayev, *Çarlık Dumasında Bolşevikler*, çev Bülent Daş-Meral Oral, Evrensel Basım Yayın, 1999. (ç.n.)

Pravda sekreterliğine getirilmiş olan Çernomazov da bulunmaktaydı.

Duma üyeleriyle birlikte Çernomazov'un faaliyetlerini gözlemledikten sonra şu sonuca varmıştık: Birincisi, makaleleri siyasal çizgimize zarar veriyordu; ikincisi, siyasal dürüstlüğü ve sağlamlığı tartışmaya açıktı.

Fakat yerine başka birini koymak kolay değildi, hele hele Duma grubu ile Krakow arasında iletişimin yasadışı yollarla ya da çok sık olmasa bile, Krakow'a ziyarete gelen Duma üyeleri aracılığıyla yürütüldüğü düşünüldüğünde hiç kolay değildi. Son olarak, 1914 güzünde Rosenfeld'i (Kamenev'i) St. Petersburg'a sokmayı başardık, ama kendisi 1914 sonuna doğru, Duma grubumuzla birlikte Sibirya'ya sürgüne gönderildi.

Rosenfeld'e (Kamenev'e) Çernomazov'u *görevinden alması* söylenmişti ve o da söyleneni yaparak Çernomazov'un gazeteyle bütün ilişiğini *kesmişti*. Kısacası, Çernomazov kovulmuştu. Merkez Komitemiz bir *soruşturma* başlatmış, ama Çernomazov'a karşı şüpheleri destekleyecek kesin kanıtlar bulmak imkânsız olduğundan, St. Petersburglu yoldaşlar kendisini *açıktan* provokatör olarak damgalamayı göze alamamışlardı. *Pravda*'yla ilişiğini kesmekle yetinmek zorunda kalmıştık.

Çernomazov'un ve elbette diğer provokatörlerin Duma üyelerimizin sürgüne yollanmasına yardımcı olduklarına şüphe yoktur.

Partimizin St. Petersburg 'Merkez Komite Bürosu'nun 13 Kasım 1916 tarihli bir iç yazışmasında, Çernomazov'un yeniden illegal örgütümüze sızmaya çalıştığı, 'Büro'nun Miron'u ve onunla bağlantılı birini örgütten attığı ve "kendisiyle ilişkide olmayı sürdüren herkese karşı aynı tavrı alacağı" yazıyordu.

Buna cevabımız, elbette Çernomazov'un partiye alınmaması gerektiği oldu, zira Merkez Komite ve Duma grubunun aldığı ortak bir kararla ihraç edilmişti.

İşte, *eski* rejim döneminde yayınlanan ve çar tarafından savaştan önce (Temmuz 1914) kapatılan *eski Pravda*'nın hikâyesi budur.

Şu soru akla geliyor: Çernomazov, St. Petersburg'da devrimden *sonra* yayma başlayan *yeni Pravda* ile dolaylı ya da dolaysız bağlantılı değil miydi? Bu konuda bir bilgim yok, zira devrimin ilk gününden beri Guçkov-Milyukov hükümeti telgraflarımın *Pravda*'ya ulaşmasına izin vermiyor ve elbette *Pravda*'nın telgrafları da bana ulaşmıyor. MK Bürosu'nun şu an iş başında olup olmadığını ya da Kamenev ve Duma üyelerinin St. Petersburg'a varıp varmadıklarını bile bilmiyorum. Miron'u tanıyorlar ve sorumluluğun yeni kişilerde olmasını fırsat bilerek yeniden örgüte sızmaya çalıştığı takdirde derhal kovulacağından eminim.*

Fransız sosyal-şovenist *l'Humanité* gazetesinin 28 Mart tarihli sayısında, *Petit Parisien*'in** güya St. Petersburg'dan aldığı bir telgraftan parça yayınlandı. Bu telgrafta Çernomazov'dan "aşırılıkçı sosyal-demokrat *Pravda* gazetesinin *eski* editörü" olarak bahsediliyor.

Umarım okur, Guçkov-Milyukov hükümeti ile dostlarının partimizin eski rejimle ve düşmanla işbirliği içinde çalıştığını iddia ederek partimize leke sürmek adına başvurdukla-

---

*) Bolşeviklerin Duma üyesi Muranov Petrograd'a döndükten iki gün sonra *Dyen* gazetesine yazdığı mektupta, Çernomazov'un gerçek kimliğini açıkça ortaya koymuş ve ayrıca "Çernomazov'un hiçbir zaman *Pravda*'nın tek sorumlusu olmadığı"nı belirtmiştir

**) Savaş sırasında aşırı milliyetçi görüşlerin savunuculuğunu yapan köklü gazete.

rı iğrenç yöntemleri ve kalleşliği anlamıştır. Hükümet ve dostları partimizden nefret ediyor ve ona iftiralar atıyorlar, çünkü biz daha 13 Ekim 1915'te gazetemiz *Sotsial-Demokrat*'ta (Cenevre), emperyalist savaşa *kayıtsız şartsız* karşı çıktığımızı; çarlık hükümeti tarafından değil, *şovenist-devrimci, şovenist-cumhuriyetçi* bir Rus hükümeti tarafından bile yürütülse karşı çıkmaya devam edeceğimizi duyurmuştuk.

Guçkov-Milyukov hükümeti tam da *bu tür* bir hükümettir, zira İngiliz-Fransız emperyalizmiyle imzalanan *yağmacı* antlaşmaları onaylamıştır ve bu savaşta *yağmacı* amaçlar peşinde koşmaktadır (Ermenistan, Galiçya, İstanbul'un, vb. fethi).

(Bunu yarın *Volksrecht* ve *Avanti!*'ye yollayacağım.)

Volksrecht'in 81. sayısında yayınlandı;
Rusça'da ilk kez 1924'te *Lenin Miscellany II*'de yayınlandı;
Collected Works, cilt 23, s. 362-364

RUSYA SOSYAL-DEMOKRAT İŞÇİ PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ YURTDIŞI BÜROSU'NUN KARARI*

31 Mart (13 Nisan) 1917

RSDİP Merkez Komitesi Yurtdışı Bürosu ülkeye dönmek isteyen mültecilerin Almanya üzerinden Rusya'ya geri dönüşüne ilişkin olarak Robert Grimm yoldaşın sunduğu teklifi kabul etme kararı almıştır.

Yurtdışı Bürosu şu hususları kayıt altına alır:

1) R. Grimm yoldaş tarafsız bir ülkenin hükümetine mensup olan Bakan Hoffmann'la müzakere yürütmüş, Hoffmann İsviçre'nin resmi olarak müdahalede bulun-

*) Kararın altında Lenin'in ve Zinovyev'in imzası vardı.

masının mümkün olmadığını belirtmiş ve bunun için tek gerekçe olarak İngiliz hükümeti tarafından taraf-sızlık ihlali olarak yorumlanacağını, zira İngiltere'nin enternasyonalistlerin geçişine izin vermeyi reddettiğini ifade etmiştir.

2) R. Grimm'in önerisi tümüyle makuldür, zira siyasal bağlılığa ya da 'anavatan savunması', Rusya'nın savaşa devam etmesi veya barış antlaşması meselesine, vb. ilişkin tutum gibi konulara bakmaksızın serbest geçişi garanti etmektedir.
3) Teklif Rus mültecilerle Rusya'daki savaş tutsaklarının mübadelesini öngören bir plana dayalıdır ve mültecilerin Rusya'da bu tür bir mübadele için çalışma yürütmeyi reddetmeleri için hiçbir neden yoktur.
4) R. Grimm yoldaş bu teklifi siyasal mülteciler arasındaki bütün eğilimlerden temsilcilere yapmış, ortaya çıkan durumda tek yolun bu olduğunu ve dahası mevcut koşullar altında tümüyle makul olduğunu belirtmiştir.
5) Bize gelince, farklı eğilimlerin temsilcilerini bu teklifi kabul etmenin ve en ufak bir gecikmeye bile izin vermemenin zorunlu olduğuna ikna etmek için elimizden geleni yaptık.
6) Belli akımların temsilcileri maalesef biraz daha erteleme kararı almışlardır ki biz bu kararın vahim bir hata olduğunu ve Rusya'daki devrimci harekete çok büyük zarar vereceğini düşünüyoruz.

Bu hususları dikkate alarak, Merkez Komite Yurtdışı Bürosu partimizin bütün üyelerini tekliften ve derhal ayrıl-

ma kararımızdan haberdar etme ve yolculuğu yapmak isteyen herkesi kaydolup bu kararın bir nüshasını diğer bütün akımlardan temsilcilere yollamaya davet etme kararı almıştır.

Zürih, 31 Mart 1917

İlk kez 1923'te yayınlandı;
Collected Works, cilt 23, s. 365-366.

NASIL DÖNDÜK?*

5 (18) Nisan 1917

İngiliz ve Fransız hükümetlerinin mülteci enternasyonalistlere Rusya'ya geçiş izni vermeyi reddettikleri sosyalist basına yansımıştır.

Rusya'ya geri dönmüş olan çeşitli partilerden 32 siyasi mülteci (bunlardan 19'u Bolşevik, 6'sı Bundçu, 3'ü Paris'te yayınlanan enternasyonalist gazete *Naşe Slovo*'nun destekçisidir) aşağıdaki açıklamayı yapmayı gerekli görmüştür:

Stockholm'den elimize ulaşır ulaşmaz yayınlayacağımız birtakım belgeler var (belgeleri orada bırakmamızın sebe-

*) Bu yazı, Lenin'in 4 Nisan 1917'de Petrograd'a varışının ertesi günü İsviçre'den kendisiyle birlikte dönen mülteciler adına Petrograd Sovyeti Yürütme Komitesi'ne sunduğu rapordur

bi, İsveç-Rus sınırının tamamen İngiliz hükümeti ajanlarının kontrolünde olmasıdır) ve yukarıda bahsi geçen 'müttefik' hükümetlerinin bu bağlamda oynadığı içler acısı role dair herkese net bir tablo sunacaktır. Bu hususta yalnızca şunu ekleyelim: Aralarında Merkez Komite, Örgütlenme Komitesi, Sosyalist-Devrimciler ve Bund'un da bulunduğu 23 grubun temsilcilerinden oluşan Zürih Mültecileri Geri Döndürme Komitesi oybirliğiyle aldığı kararda, İngiliz hükümetinin mülteci enternasyonalistlerin doğdukları topraklara dönmelerini ve emperyalist savaşa karşı mücadeleye katılmalarını engelleme kararı aldığını açıkça ifade etti.

Mülteciler devrimin ilk günlerinden beri İngiliz hükümetinin bu niyetinin gayet farkındaydılar Sosyalist-Devrimci Parti (M.A. Natalison), RSDİP Örgütlenme Komitesi (L. Martov) ve Bund (Kosovski) temsilcilerinin bir konferansında, (L. Martov'un teklifiyle) bu mültecilerin Almanya'dan geçişini sağlamak için Rusya'da enterne edilen Alman ve Avusturyalı tutsaklarla mübadele öngören bir plan tasarlandı.

Bu amaçla, bir yandan Rusya'ya telgraflar çekilirken, diğer yandan bu planı gerçekleştirmek amacıyla İsviçreli sosyalistler üzerinden girişimlerde bulunuldu.

Rusya'ya gönderilen telgraflara, anlaşılan o ki, Geçici 'Devrimci Hükümet'imiz (ya da yandaşları) tarafından el konmuş.

Rusya'dan iki hafta cevap bekledikten sonra, yukarıda bahsi geçen planı kendimiz hayata geçirmeye karar verdik (diğer mülteciler biraz daha bekleme kararı aldılar, zira Geçici Hükümet'in bütün mültecilerin geçişini sağlamak için hiçbir şey yapmayacağına hâlâ ikna olmamışlardı).

Bütün iş İsviçreli bir enternasyonalist sosyalist olan Fritz Platten tarafından görüldü. İsviçre'deki Alman büyükelçisiyle dikkatle hazırlanmış bir antlaşma imzaladı. Bu anlaşmanın metni sonradan yayınlanacaktır: Ana maddeleri şöyledir: 1) Savaş konusundaki görüşlerinden bağımsız olarak, bütün mültecilere geçiş hakkı tanınacaktır. 2) Mültecilerin yolculuk edecekleri tren vagonu, yabancı ülkede siyasi dokunulmazlık hakkına sahip olacaktır; Platten'in izni olmadan hiç kimse vagona giremeyecek, pasaport ya da bagaj kontrolü yapılmayacaktır. 3) Yolcular geçiş hakkı tanınan mülteciler Rusya'ya döndüklerinde aynı sayıda Avusturyah-Alman tutsakla mübadele gerçekleştirilmesi için propaganda yapacaklardır.

Alman sosyal-demokrat çoğunluğun yolcularla iletişim kurma girişimleri yolcular tarafından kesin olarak reddedildi. Mültecilere yol boyunca Platten eşlik etti. Bizimle Petrograd'a kadar gelme niyetindeydi, ama Rusya sınırında (Tornio'da) ahkondu – bunun geçici olduğunu umalım. Bütün müzakereler bazı yabancı enternasyonalist sosyalistlerin katılımıyla ve kendileriyle tam bir mutabakat içinde yürütüldü. Yolculuk protokolü iki Fransız sosyalist Loriot ve Guilbeaux, Liebknecht grubundan bir sosyalist (Hartstein), İsviçreli sosyalist Platten, Polonyalı sosyal-demokrat Bronski, İsveçli sosyal-demokrat vekiller Lindhagen, Carleson, Ström, Ture, Nerman ve başkaları tarafından imzalandı.

"Eğer şu anda Karl Liebknecht Rusya'da olsaydı, Milyukovlar onun Almanya'ya gitmesine seve seve izin verirlerdi; Bethmann-Holiwegler de siz Rusyah enternasyonalistlerin Rusya'ya gitmenize izin veriyor. Sizin işiniz Rusya'ya gidip orada hem Alman hem de Rus emperyalizmine karşı savaş-

maktır. Bu enternasyonalist yoldaşların bize söyledikleri bu oldu. Haklı olduklarını düşünüyoruz. Yolculuğumuzu rapor halinde İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'ne sunacağız. Umuyoruz, Sovyet Yürütme Komitesi aynı sayıda tutsağm, hepsinden de önce, önde gelen Avusturyalı sosyalist Otto Bauer'in salıverilmesini ve yalnızca sosyal-yurtseverlerin değil, bütün mültecilerin Rusya'ya geri dönüşünü sağlar. Umuyoruz, Yürütme Komitesi aynı zamanda bir rezalete de son verir ve *Rech*'in solunda yer alan hiçbir gazetenin ülke dışma gönderilmesine izin verilmemesi uygulamasını bitirir, zira iş o kadar ilerlemiştir ki İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin dünya işçilerine hitap ettiği bildirinin bile yabancı basma ulaşmasma izin verilmemektedir.

4 Nisan 1917'de yazıldı;
5 Nisan 1917'de *Pravda*'nın 24. sayısında
ve *İzvestiya*'nın 32. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 23, s. 27-29.

RUS DEVRİMCİLERİNİN ALMANYA ÜZERİNDEN SEYAHATİ HAKKINDA GRUP ADINA RESMİ AÇIKLAMA*

31 Mart (13 Nisan) 1917

Cuma sabahı Stockholm'e varan Rus devrimcileri yolculuklarına ilişkin olarak *Politiken*'e yayınlanmak üzere aşağıdaki resmi açıklamayı sunmuşlardır·

Rusya devrimini resmi söylemde 'coşkuyla' karşılayan İngiltere, devrimin sonuçlarından *birini* (*siyasal af*) yok etmek için elinden geleni yapma konusunda hiç vakit kaybetmedi. İngiliz hükümeti yurtdışında yaşayan ve savaşa karşı

*) Açıklama Lenin tarafından 31 Mart (13 Nisan) 1917'de Stockholm'e varıldığında İsveç sol sosyal-demokratlarının gazetesi *Politiken*'in yazı kuruluna ve onlar aracılığıyla basına ve kamuoyuna sunuldu. *Rech* ve *Den* gazeteleri 5 (18) Nisan'da açıklamayı son paragrafı keserek yayınladılar

çıkan Rus devrimcilerinin Rusya'ya geçişine izin vermemektedir. Bu husus şüpheye yer bırakmayacak şekilde kanıtlanınca -bu olgu çok yakında yayınlanacak olan sayısız belgeyle doğrulanmıştır ve *bütün* eğilimlerden Rus sosyalistleri ortak bir bildiriyle bunu ifade etmişlerdir- İsviçre'deki Rus partisinin bir kesimi Rusya'ya Almanya ve İsveç üzerinden geri dönmeye çalışma kararı aldılar. İsveç Sosyal-Demokrat Partisi'nin sekreteri ve sol kanadının önderi, tanınmış bir enternasyonalist ve anti-militarist olan *Fritz Platten* Alman hükümetiyle müzakereler yürüttü. Rus partisinden yoldaşlar yolculukları için *siyasi dokunulmazlık hakkı* talep ettiler (pasaport ya da bagaj kontrolü olmayacak; arabaya resmi görevli alınmayacak). Ruslardan onay aldığı sürece isteyen herkes, siyasal görüşlerinden bağımsız olarak, seyahat eden gruba katılabilirdi. Rus partisinden yoldaşlar bunun karşılığında Rusya'da enterne edilen Avusturyalı ve Alman sivillerin serbest bırakılmasını talep edeceklerini beyan ettiler.

Alman hükümeti şartları kabul etti ve Rus partisinden kadınlı erkekli 30 yoldaş 9 Nisan'da Gottmadingen'den ayrıldı. Aralarında Rus sosyal-demokrasisinin merkez yayın organı *Sotsial-Demokrat*'ın yazı kurulundan *Lenin* ve *Zinovyev*; Paris'teki *Naçalo*'nun yazı kurulunda yer almış ve öncesinde Çeidze'yi ve Yahudi İşçiler Birliği'nin birkaç üyesini partiye katmış olan Kafkas sosyal-demokrat örgütünün kurucularından *Mikha Çkakaya* da vardı. Yolculuktan sorumlu kişi *Fritz Platten* idi ve trene eşlik eden Alman hükümetinin temsilcileriyle gerekli görüşmeleri yalnızca o yaptı.

Almanya'dan geçtikleri üç gün boyunca Rus partisinden yoldaşlar vagonlarından ayrılmadılar. Alman yetkililer anlaşmaya harfiyen uydular. Ayın 12'sinde Ruslar İsviçre'ye vardılar.

İsviçre'den ayrılmadan önce, yolculuk için yapılan bütün hazırlıklar kayda alındı. Bu belgeyi inceledikten sonra, Fransız sosyal-demokrat grubu Vie Ouvrière'yi temsil eden ve *Demain*'in yazı kurulunda olan *Henri Guilbeaux*, adını burada açıklayamayacağımız Paris'teki bir radikal Fransız muhalefetinin önderi [*F. Loriot*], radikal Alman muhalefetinin üyelerinden *Paul Hartstein*, Rus-Polonya sosyal-demokrasisini temsil eden *M. Bronski* ve de *Fritz Platten* Rus partisinden yoldaşların tavrını tümüyle onayladıklarını belirten bir bildiriye imza attılar.

31 Mart (13 Nisan) 1917'de yazıldı;
bir kısını 5 (18) Nisan 1917'de *Dyen*'in 25. sayısında
ve *Rech*'in 78. sayısında yayınlandı;
tam metin halinde 14 Nisan 1917'de
Politiken'in 85. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 41, s. 397-398.

POLİTİKEN GAZETESİ MUHABİRİNE VERİLEN CEVAPLAR

31 Mart (13 Nisan) 1917

Dostlarımız mülakat vermek istemediler. Mülakat yerine *Politiken* aracılığıyla basma ve kamuoyuna yolculuğa dair bir açıklama sundular.

Bizim açımızdan en önemli şey *en çabuk şekilde* Rusya'ya varmaktır, dedi Lenin samimi bir şekilde. Her geçen gün aleyhimize. Hükümetler bu yolculuğu engellemek için her şeyi yaptılar.

Alman partisinden herhangi bir yoldaşla buluştunuz mu?

Hayır. Berlin'den Wilhelm Jansson İsviçre sınırındaki Lingen'de bizimle buluşmak istedi. Ama Platten izin vermedi ve Jansson'u böyle nahoş bir buluşmadan azat etmek istediğini dostça bir tonla ima etti.

14 Nisan 1917'de İsveç'teki *Politiken* gazetesinin
85. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 41, s. 396.

İKİ DÜNYA

6 (19) Nisan 1917

Rech ve *Novoye Vremya* gibi kapitalist gazeteler Almanya'dan geçişimizi hedef alan ve yeni gelenlerin Alman emperyalistlerine yardımcı olduğunu ima eden makaleler yayınladılar.*

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri *İzvestiya*'sı, Rusya'ya varışımızın *hemen ilk günü* İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'ne sunulmuş ve dünkü *Pravda*'da** çıkmış olan raporu tam metin halinde yayınladı. *İzvestiya* rapora ilaveten, Yürütme Komitesi'nin kararını yayınlıyor. Karar şöyle:

---

*) Meşhur -daha doğrusu, meşum- *Russkaya Volya* bizi hedef alan makalesinde tam da *Rech* tarzında 'suçlayıcı' malzeme sunmaktadır Milyukov ve şürekâsı böyle bir koınşuya sahip olmaktan utanmıyor mu? – *Lenin*.

**) *Rech*'in yüreği bunu yayınlamaya yeter mi? – *Lenin*.

Zurabov ve Zinovyev yoldaşların raporunu dinleyen Yürütme Komitesi meseleyi hemen Geçici Hükümet'e taşımaya ve siyasal görüşlerinden ve savaşa karşı tutumlarından bağımsız olarak bütün mültecilerin Rusya'ya derhal geri dönüşlerini sağlamaya yönelik adımlar atmaya karar vermiştir. Hükümetle müzakerelerin sonuçları yakın zamanda yayınlanacaktır. – *Yazı Kurulu.*

Burada iki dünyanın küçük -çok küçük, ama çok karakteristik- bir tablosunu görüyoruz. Biri, kapitalistlerin dünyasıdır, *Rech*, *Russkaya Volya*, *Novoye Vremya*, sosyalistlere karşı çirkin imalar, alçakça dokundurmalar; diğeriyse devrimci demokratların dünyası, soğukkanlı, tutarlı ve haysiyetli bir şekilde *'adımlar atmaya'* karar vermiş olan işçi ve asker temsilcilerinin dünyasıdır. Ne yönde adımlar? Geçici Hükümet'in *atmadığı* yönde adımlar!

Bu, Geçici Hükümet'in kınanması anlamına gelmiyor mu? Dahası, bu haklı bir kınama değil mi?

Dikkatinizi çekerim, Yürütme Komitesi bu kararı alırken kendisiyle Bolşevikler arasındaki *siyasal* uyuşmazlıkların sonuna kadar farkındaydı. Kapitalistler için bu ancak imalarda bulunmanın bahanesi olurdu. İnsan haysiyeti kapitalistler dünyasında arasanız da bulamayacağınız bir şeydir.

6 Nisan 1917'de *Pravda*'nın 25. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 24, s. 30-31.

RUSSKAYA VOLYA'NIN İZİNDE

13 (26) Nisan 1917

Kadetlerin bile nefretle yüz çevirdikleri bir gazete olan *Russkaya Volya*'nın yöntemlerini taklit edenlerin sayısı her geçen gün artıyor Bay Plehanov'un *Yedinstvo*'suna bakın. *Pravda*'yı 'teşhir etmeye' niyetlenen Bay Plehanov, Lenin'in ilk tezini alıp, savaşın Rusya açısından hâlâ yağmacı bir emperyalist savaş olduğunu söyleyen cümleyi aktarıyor ve sonra muzaffer bir edayla soruyor:

> Peki, ya Almanya açısından? Lenin bu konuda hiçbir şey söylemiyor.

Yazdıkları kelimesi kelimesine budur. İnsan okuyunca gözlerine inanamıyor. Bay Plehanov'un *Novoye Vremya* ve

Russkaya Volya derekesine düşmüş olması mümkün mü? İster inanın ister inanmayın, görmek isteyen için gerçekler orada duruyor.

Bay Plehanov'un utanmazlığı sınır tanımıyor. Kendisi yurtdışında yayınlanan Bolşevik yayınlardan tümüyle haberdardır. Bütün Bolşeviklerin, binlerce kez gerek konuşmalarında, gerek makalelerinde, gerek karar bildirilerinde savaşın Almanya açısından da diğer savaşçı 'Büyük' Güçler açısından *olduğu kadar* yağmacı ve emperyalist bir savaş olduğunu her zaman beyan ettiklerini çok iyi biliyor. Alman kapitalistleri ve onun ağababası olan taht sahibi haydut Wilhelm de, diğer ülkelerin kapitalistlerinden farkı olmayan emperyalist haydutlardır.

Tekrarlıyoruz: Bolşevikler hakkında az da olsa bilgi sahibi olan aklı başında hiç kimse bizim bakış açımızın bu olduğunu bilmiyor olamaz. Bay Plehanov da bunu pekâlâ biliyor. Zinovyev ve Lenin'in *Sosyalizm ve Savaş* broşürünün İsviçre'de Almanca da yayınlandığını ve gizli yollarla Almanya'ya sokulduğunu biliyor. Bu broşürde Almanya'nın 'rakip ülkeleri yağmalamak' amacıyla yıkıcı bir savaş yürüttüğü, Almanya'nın '*genç ve güçlü bir soyguncu*' olduğu, "gerekli gördüklerinde bütün antlaşmaları ve yükümlülükleri ayakları altına alan savaşçı devletlerin her zaman ve her yerde yaptıkları gibi, *Alman emperyalistlerinin Belçika'nın tarafsızlığını yüzsüzce ihlal ettiği*" "Kaustky'nin sosyal-şovenizmin temel düşüncesi olan mevcut savaşta anavatan savunmasının kabul edilmesi ile solculara sahte tavizleri ilkesizce birleştirdiği" "oportünist-şovenistlerin döneklik çukuruna hiçbir yerde Almanya'da olduğu kadar batmadığı" vb. olup olabilecek en açık şekilde belirtilmektedir.

Bay Plehanov bütün bunları çok iyi biliyor, ama *Novoye Vremya* ve *Russkaya Volya*'mn yöntemlerini benimseyecek şekilde alçalıyor ve *Pravda* takipçilerini Alman meftunu olarak göstermeye çalışıyor.

Marksizmi alaya alan Bay Plehanov, hâlâ kimin kime savaş *açtığı* sorucuğunu didikliyor.

Bay Plehanov Marksistlerin savaşı belli sınıfları temsil eden belli hükümetler tarafından yürütülen *politikaların bir devamı* olarak gördüğünü unutmuştur.

Hem II. Nikola'nın hem de II. Wilhelm'in kendi ülkelerinin gerici ve kapitalist sınıflarını temsil ettiğini, son yirmi-otuz yıldır ikisinin de yabancı ülkeleri yağmalama, Çin'i yağmalama, İran'ı boyunduruk altına alma, Türkiye'yi bölüp parçalama politikası izlediği bilinen bir gerçektir. Bay Plehanov son yirmi-otuz yılın diplomasi ve dış politika tarihine çok hafiften de olsa değinmiş olsaydı, bunu kesinlikle görür ve reddetmeye cesaret edemezdi.

II. Nikola ve II. Wilhelm'in yürüttüğü savaş tam da, iki ülkenin banka sermayesine sıkı sıkıya bağlı olan bu yıkıcı emperyalist politikanın *devamından* başka bir şey değildir.

Savaş iki yağmacı ve baskıcı grup arasında salt ganimet ve yağmaların paylaşımı için, salt *kimin daha fazla* halkı boğazlayacağını, *kimin daha fazla* pay alacağını görmek adına yürütüldüğünde, bu savaşı kimin başlattığını, ilk kimin savaş ilanında bulunduğunu, vb. sormak ekonomik ya da siyasal açıdan hiçbir anlam taşımaz.

Bay Plehanov, tıpkı Alman Plehanov'ları olan Scheidemann ve şürekâsı gibi, savaşın politikanın bir devamı olduğunu, savaş ve politikanın belli sınıfların çıkarlarına kopmaz şekilde bağlı olduğunu, bu sınıfların hangileri olduğunu ve ne için

savaştıklarını anlamak gerektiğini görmeyi reddeden (hattâ belki de hiçbir zaman görmemiş olan) en kaba ve sıradan burjuva şovenistlerinin derekesine düşmüştür.

Alçakça, yüzsüzce sarf edilmiş bir yalan, II. Nikola'nın yağmacı politikasını -Lvov ve şürekâsının sürdürdükleri politikayı (Çar'ın antlaşmalarını bile onayladılar, daha ne olsun!)- gizleyen bir perde. İşte Bay Plehanov'un büyük bilgeliğinin vardığı yer budur.

Bu yalan ne sınıf bilinçli işçileri ne de sınıf bilinçli askerleri kandıracaktır.

13 Nisan 1917'de *Pravda*'nın 31. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 24, s. 115-117

ASKER VE BAHRİYELİLERE

11-14 (24-27) Nisan 1917

Asker yoldaşlar! Bahriyeli yoldaşlar!

Rech'inden tutun *Russkaya Volya*'sına kadar bütün kapitalist gazeteler benim ve diğer otuz mültecinin Almanya'dan geçişine ilişkin olarak, utanmazlıkta sınır tanımayan bir yalan ve iftira kampanyası yürütüyorlar.

Kapitalist gazeteler Alman hükümetinden, yani mevcut savaşı yürüten diğer bütün kapitalist hükümetler kadar yağmacı ve cani olduğunu düşündüğümüz bir hükümetten, birtakım kabul edilemez ya da değişik yardımlar aldığımızı iddia ya da ima ederek utanmazca yalan söylüyorlar.

Çarlık monarşisinin yüksek rütbeli subaylarıyla 'bağlantıları' olan zenginler, örneğin Milyukov ve şürekâsının dostu

olan liberal profesör Kovalevski gibi kişiler, Almanların ele geçirdikleri Ruslarla Rusların ele geçirdikleri Almanların mübadelesi için Rus çarlık hükümeti aracılığıyla Alman hükümetiyle sürekli müzakereler yürüttüler.

O halde, neden Çar'a karşı yürüttükleri mücadelelerinden ötürü yurtdışında yaşamak zorunda bırakılmış olan mültecilerin hükümetin yardımı *olmaksızın* Ruslarla Almanların mübadelesini gerçekleştirme hakkı olmasın?

Neden Milyukov ve şürekâsının hükümeti bizimle birlikte seyahat etmiş ve mübadele konusunda Alman hükümetiyle müzakereler yürütmüş olan İsviçreli sosyalist Frtiz Platten'in ülkeye girmesine izin vermedi?

Hükümet Platten'in Almanların dostu olduğu dedikodularını yayarak yalan söylüyor. Bu mesnetsiz bir iftiradır. Platten *bütün* ülkelerdeki işçilerin dostu, kapitalistlerin düşmanıdır.

Kapitalistler bizim Almanlarla ayrı bir barıştan yana olduğumuzu, *kendi* hükümetlerinin yanında yer alan Alman sosyalistleriyle Stockholm'de görüştüğümüz ya da görüşmeye çalıştığımız dedikodularını yayarak yalan söylüyorlar.

Su katılmadık bir yalandır bu! Biz bu tür sosyalistlerle asla toplantı yapmadık, yapmayız. Biz bu canice savaşı devam ettirmesi için *kendi* kapitalistlerine yardım eden sosyalistlere, hangi ülkede olurlarsa olsunlar, sosyalizm davasına ihanet etmiş kişiler olarak bakıyoruz.

Yalnızca emperyalist Alman hükümeti tarafından ağır hapis cezasına çarptırılan Karl Liebknecht gibi *kendi* kapitalistlerine karşı başkaldırmış sosyalistler bizim dostumuzdur.

Biz Almanya'yla ayrı bir barış istemiyoruz, biz *bütün* ülkeler için barış istiyoruz, biz *bütün* ülkelerin işçilerinin *bütün* ülkelerin kapitalistlerine karşı zaferini istiyoruz.

Rus kapitalistleri bizim hakkımızda yalan söylüyor, iftiralar atıyorlar, tıpkı Alman kapitalistlerinin Liebknecht'e iftira attıkları gibi. Kapitalistler bizim işçilerle askerler arasına fesat ve düşmanlık tohumları ekmek istediğimizi iddia ederken yalan söylüyorlar.

Bu doğru değil! Biz işçi ve askerlerin *birleşmesini* istiyoruz. Biz İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri üyelerine, *açıkça*, *bütün* devlet iktidarının *bu* Sovyetlerin eline geçmesi gerektiğini *söylüyoruz*.

Kapitalistler bize iftira atıyorlar. Utanmazlıkta sınır tanımadıklarından öyle alçaldılar ki burjuva gazetelerinden biri bile *İzvestiya*'da yayınlanan yolculuğumuz hakkındaki raporumuzu ve İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'nin kararını yayınlamadı.

Her işçi, her asker *kendi* İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'ni biliyor, tanıyor. İşte biz döndükten sonraki gün raporumuzu bu Sovyet'in Yürütme Komitesi'ne sunduk. Rapor *İzvestiya*'da yayınlandı. Neden kapitalist gazetelerin *biri bile* bu raporu yayınlamadı?

Çünkü bu gazeteler yalan ve iftiralar yayıyorlar, Yürütme Komitesi'ne sunduğumuz raporun bu düzenbazların ipliğini pazara çıkaracağından korkuyorlar.

Neden tek bir gazete bile Yürütme Komitesi'nin bizim raporumuza ilişkin *kararını*, *İzvestiya*'nın aynı sayısında yayınlanmış olan bu kararı yayınlamadı?

Çünkü bu karar kapitalistlerin ve gazetecilerinin yalanlarını açığa çıkarıyor, zira hükümetten mültecilerin geri dönüşü için adım atmasını talep ediyor.

İzvestiya'da Troçki'nin İngilizler tarafından tutuklanmasına ilişkin olarak bir protesto metni yayınlandı; Milyukov'un

yalanlarını teşhir eden Zurabov imzalı bir mektup çıktı; ayrıca aym konuda Martov'un bir telgrafı yayınlandı.

Asker ve bahriyeliler! Kapitalistlerin yalan ve iftiralarına inanmayın! *İzvestiya*'da yayınlanan hakikatin üstünü örtmeye çalışan düzenbazların ipliğini pazara çıkarın!

İlk kez 1925'te *Lenin Miscellany IV*'te yayınlandı;
Collected Works, cilt 24, s. 124-126.

KATLİAM KIŞKIRTICILARINA KARŞI*
PETROGRAD'DAKİ İŞÇİLERE, ASKERLERE VE TÜM HALKA

15 (28) Nisan 1917

Yurttaşlar! Çar'ın bakam Protopopov tarafından kurulmuş ve Kadetler tarafından bile küçümsenen *Russkaya Volya* partimize karşı, *Pravda* gazetesine karşı, yoldaşlarımız Lenin ve Zinovyev'e karşı, partimizin Kşesinskaya Konağı'nda mukim Petrograd Komitesi'ne karşı katliama azmettirici bir kampanya yürütmektedir. Şiddet, bombalama tehditleri, vb. konularda hem sözlü hem de yazılı birtakım haberler aldık.

Devrimin ilk günlerinden itibaren, 'cumhuriyetçi' kisvesine bürünmüş kapitalistler işçilerle askerler arasına düşman-

*) Bu belge "Asker ve Bahriyelilere başlıklı çağrının yeniden yazılmış halidir ve 14 Nisan 1917'deki RSDİP (Bolşevikler) Petrograd Şehir Konferansı'nda kabul edilmiştir

lık tohumları ekmeye çalışıyorlar. İlk önce orduyu ekmeksiz bırakmak isteyen işçiler hakkında yalanlar söylediler. Şimdi de *Pravda*'ya karşı nefreti körüklemeye çalışıyorlar.

Petrograd işçilerinin ve askerlerinin vicdanına sesleniyor ve şöyle diyoruz:

Biz bireylere karşı dolaylı ya da dolaysız herhangi bir şiddet tehdidinde bulunmadık, aksine görevimizin, bütün işçi ve askerler tarafından seçilmiş olan *İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'ni mümkün olan yegâne* devrimci hükümet olarak gördüğümüzü her görüşten insana anlatmak olduğunu her zaman dile getirdik.

Ülkeye döndüklerinin *hemen ertesi gününde*, Almanya üzerinden geri dönmüş olan *farklı* partilerden yoldaşlar, *bütün* işçi ve askerlerin güvenilir temsilcilerine, yani İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin *Yürütme Komitesi*'ne bir *rapor* sundular. Bu Yürütme Komitesi'nde Çeidze, Çereteli, Skobelev, Steklov ve başkaları yer alıyordu.

Yoldaşlar! İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin önderleri devlet örgütlenmesine ilişkin birçok sorunda bizden farklı düşünüyorlar. Bize karşı olsa olsa önyargılı olabilirler.

Peki, bu Yürütme Komitesi ne yaptı?

5 Nisan 1917'de *İzvestiya*'nın 32. sayısında Almanya'dan geçişle ilgili raporun *tam* metnini yayınladı.

Bu rapor bütün olguları ve evraklarımızı *kontrol etmiş olan* iki tarafsız ülkeden (İsviçre ve İsveç) yabancı sosyalistlerin *adlarını* ortaya koymaktadır.

Peki, Yürütme Komitesi ne karar aldı? Lenin ve diğerlerinin Almanya üzerinden geri dönmelerini tasvip etmediğini, hattâ kınadığını belirtti mi?

Hayır, böyle bir şey yapmadı. İzvestiya yazı kurulu aynı sayıda Yürütme Komitesi'nin kararını şu şekilde aktardı:

> Zurabov ve Zinovyev yoldaşların raporunu dinleyen Yürütme Komitesi meseleyi hemen Geçici Hükümet'e taşımaya ve siyasal görüşlerinden ve savaşa karşı tutumlarından bağımsız olarak bütün mültecilerin Rusya'ya derhal geri dönüşlerini sağlamaya yönelik adımlar atmaya karar vermiştir. Hükümetle müzakerelerin sonuçları yakın zamanda yayınlanacaktır. – *Yazı Kurulu.*

Herkesin görebileceği gibi, burada Lenin ve yoldaşları aleyhine tek bir söz bile *edilmiyor* Burada Geçici Hükümet'e karşı bir *uyarı*, Rusya'ya geri dönüşün engellenmesinin önüne geçmek için *adımlar atılması* kararı vardır.

Bunun ardından, *Martov*'un telgrafı ve *Troçki*'nin İngiltere'de tutuklanması göstermiştir ki Milyukov ya kendi enternasyonalist sosyalistlerini hapse tıkan İngiltere ve Fransa karşısında acizdir ya da ciddi önlemler almayı *istememektedir*

Almanlar ve Ruslar savaş boyunca onlarca kez tutsak mübadelesi gerçekleştirdiler. Şura-yı Devlet üyesi Kovalevski bir Avusturyalıyla mübadele edildi, vb. Zenginler için bu tür mübadeleleri hükümetler defalarca örgütlediler. O halde, neden şimdiki hükümet mülteciler için bu tür bir mübadele gerçekleştirmek istemiyor? Çünkü bazı militanların devrimci mücadelede yer almasını engellemek istiyor.

Russkaya Volya ve onun izinde yürüyen *Rech* ve *Yedinstvo* gibi gazeteler ne yapıyorlar?

Sürek avı faaliyetlerine devam ediyor ve bu suretle cahil insanları bireylere karşı şiddet eylemlerine kışkırtıyorlar.

Raporu da Yürütme Komitesi'nin kararını da *yayınlamayı reddediyorlar*

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'ne mültecilerin yolculuklarıyla bağlantılı olarak attıkları her adımı doğrulayan ve tasvip eden çeşitli sosyalistlerin adları sunuldu. Bunlar *Fransız* sosyalistler Loriot ve Guilbeaux, *İsviçreli* sosyalist Platten, *İsveçli* sosyalistler Lindhagen (Stockholm belediye başkam), Carleson, Ström, Nerman, *Alman* sosyalist Hartstein (*Karl Liebknecht*'in grubundan), *Polonyalı* sosyalist Bronski'dir.

Russkaya Volya, *Rech* ve *Yedinstvo* bu şekilde hareket ederek şiddet, bombalama, karışıklık ve katliam tehdidinde bulunan karanlık güçlere yardım ve yataklık ediyorlar.

Yoldaşlar, askerler, işçiler!

Biz sizleri *Russkaya Volya*, *Rech* ve *Yedinstvo*'lu bu şahıslara karşı uyarıyor ve *bütün* partilerin görüşlerinin tüm ülkeye *açıklanmasını* savunduğumuzu, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin kararlarına *saygı duyulmasını* savunduğumuzu tekrar tekrar beyan ediyoruz.

Eğer Geçici Hükümet, eğer *Rech*, eğer Bay Plehanov İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'nin hareket tarzından memnun değillerse, *neden bunu açıkça söylemiyorlar? Neden davanın yeniden incelenmesini talep etmiyorlar?* Neden *İzvestiya*'nm 32. sayısında yayınlanan metni yeniden yayınlamaktan korkuyorlar? Neden? Çünkü işleri güçleri karışıklık çıkarmak!

Herhangi bir şekilde şiddete başvurulduğu takdirde, sorumluluk raporun ve Yürütme Komitesi'nin kararının basında yer almasını engelleme ve sinsice propaganda yürütme cüretini

göstermiş olan *Russkaya Volya*, *Rech*, *Yedinstvo* ve benzerlerinin yazı kurulu ve takipçilerinin boynundadır.

Bakan A.F Kerenski'nin aktif bir mensubu olduğu *Dyelo Naroda* gazetesi, bu gazetelerin kullandığı yöntemlerin katliam kışkırtıcılarına yardımcı olduğuna dikkat çekmiş bulunmaktadır (*Dyelo Naroda*, sayı 23).

Milyukov, Amfiteatrov, Plehanov ve benzerlerinin şunu bilmesini istiyoruz, eğer tahrikleri şiddete yol açarsa, sonuçlarına ilk katlanan onlar olacaktır.

Kahrolsun katliama azmettiriciler! Kahrolsun Yürütme Komitesi'nin kararını bastıran kışkırtıcılar ve düzenbazlar!

Yoldaşlar, işçiler, askerler! Halkın özgürlüğünün karışıklıklar ve katliamlarla zarar görmesine izin vermeyin! İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin kararlarına saygı duyulmasını sağlayacağınızdan eminiz!

RSDİP Merkez Komitesi
RSDİP Petrograd Komitesi

15 Nisan 1917'de *Pravda*'nın 33. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 24, s. 127-130.

YURTTAŞLAR! BAKIN BÜTÜN ÜLKELERDE KAPİTALİSTLER NE TÜR YÖNTEMLERE BAŞVURUYORLAR!

15 (28) Nisan 1917

Bugünkü *Rech*'in başyazısı şu sözlerle sonlanıyor:

> Alman hükümeti Almanya'nın içerideki birlik ve beraberliğini korumaya ve Müttefik güçler arasına nifak tohumları ekmeye çabalıyor. Bizim '*Pravda*cılar' ise devrimci Rusya'da birlik ve beraberliği zayıflatmak ve Rusya hükümetini müttefiklerimiz İngiltere ve Fransa'nın hükümetlerine karşı kışkırtmak için ellerinden gelen çabayı gösteriyorlar. Lenin ile tayfasının Bethmann-Hollweg ve II. Wilhelm için çalıştığını söylemeye hakkımız yok mu?

Hayır, kapitalist baylar, buna hakkınız yok. Almanya'nın birlik ve beraberliğini korumak şöyle dursun, *fiilen onu*

yok etmeye girişmiş olan aslında yalnızca ama yalnızca biz *Pravda*'cılarız.

Bu, Rus kapitalistlerinin hiçbir yalanının yok edemeyeceği bir gerçektir.

Alman sosyalistlerinin koşulsuz olarak ve derhal Alman Plehanov'larından, yani Scheidemann'larından ve Alman 'merkez'inden, yani Scheidemann'larla ilkesel düzeyde yollarını kesin olarak ayırmaları gerektiği konusunda netleşemeyen müştereddit unsurlardan kopmaları gerektiğini yalnızca ama yalnızca biz *Pravda*'cıların talep ettiği somut bir gerçektir.

Yalnızca ama yalnızca biz *Pravda*'cıların *sadece* iki Alman sosyalist grubuyla (bu gruplar, Karl Liebknecht'in politikasını, yani *Almanya'nın içerideki birliğini yok etme politikasını* savunan Spartaküs ve *Arbeiterpolitik*'tir) birliği savunduğu bir gerçektir. Karl Liebknecht'in politikası, lafta kalmayıp *eyleme dökülen* politika *Almanya'da* işçiler ile kapitalistlerin 'içerideki birlik ve beraberliği'ni yok etmektir.

Alman kapitalistlerinin ve Wilhelm'lerinin emperyalist, yani haydut olduğunu açıkça gören Karl Liebknecht daha Eylül 1915'te Zimmerwald Konferansı'na, o dönemde tüzel bir kişi olduğundan yayınlanmamış bir mektup göndermişti. Ama Zimmerwald'de bulunan herkes bu mektuptan haberdardır.

Bu mektup iç barış değil, iç savaş çağrısında bulunuyordu.

İşte *bizim* fikir yoldaşımız olan Karl Liebknect Almanya'da 'içeride birlik ve beraberliği' böyle vaaz ediyordu. Nitekim biz de (Lenin ve Zinovyev imzalı) *Pravda* broşürümüz *Sosyalizm ve Savaş*'ın Almanca çevirisinde bunu savunmuştuk.

Karl Liebknecht böyle konuşmakla kalmadı, eylemde de bunu yaptı. Alman parlamentosunun kürsüsünden Alman askerlerine silahlarını *kendi* hükümetlerine, Alman hüküme-

tine doğrultmaları çağrısında bulundu. Ardından "Kahrolsun hükümet!" yazılı devrimci bildirilerle gidip bir sokak gösterisine katıldı.

İşte bizim *Pravda*'cı politikamızın savunucularından olan Karl Liebknecht, "Almanya'nın içerideki birlik ve beraberliğini bu şekilde korumaya çabalıyor" İşte bu yüzden kendisi hapishaneye tıkıldı.

Karl Liebknecht'e yalnızca bütün Alman kapitalist basını tarafından değil, aynı zamanda onu öyle veya böyle doğrudan ihanetle ya da anarşizmle suçlayan Alman Plehanov'larının bütün gazeteleri tarafından da Yudas ve hain damgası vuruluyor.

Bütün ülkelerde kapitalistler Karl Liebknecht'in Almanya'da ya da *Pravda*'cıların Rusya'da hareket ettiği tarzda hareket eden sosyalistlere, yani yıkıcı, cani emperyalist savaşa son vermek, insanlığı kapitalizmin boyunduruğundan kurtarmak için *her* ülkede işçilerle kapitalistler, işçilerle Plehanov'lar, işçilerle 'merkezciler' arasındaki 'birlik ve beraberliği' *yok eden* sosyalistlere karşı yalan, iftira, hakaret ve ihanet suçlamalarıyla saldırıyorlar.

Almanya'da kapitalistler Karl Liebknecht'i ve dostlarını hain diye damgalıyorlar. Almanya'da da yoldaşımız Karl Liebknecht defalarca ayaktakımı tarafından şiddetle tehdit edildi. Alman Plehanov'u sosyal şovenist David bile bundan bahsetti. Rusya'da kapitalistler *Pravda*'cıları hain diye damgalıyorlar. İngiltere'deyse kapitalistler İskoçyalı öğretmen MacLean'i hain diye damgalıyorlar. O da *aynı* tür bir suç işlediği için, yani Karl Liebknecht ve *Pravda*'cıların suçlu oldukları türde bir 'ihanet' yüzünden hapishaneye atıldı.

Fransa'da cumhuriyetçi kapitalist hükümet Fransız Content'ini ve Rus Rayev'ini "Barış Hemen Şimdi" yazılı bir bildiri yayınladıkları için hapiste tutuyor.

Rech'li baylar, bakanlar, devrimci hükümetin üyeleri, biz *Pravda*'cıları da hapse tıkın ya da Rusya halkına bizi hapse tıkmalarını söyleyin! O zaman siz de kapitalist İngiltere'nin, hani İngiliz *Pravda*'cılarını hapse tıkmış olan 'müttefik'imiz (doğrusu, Çar II. Nikola'nın müttefiki, zira Müttefik güçler ile antlaşma imzalayan *oydu*) İngiltere'nin izinden gitmiş olursunuz.

Kahrolsun *bütün* ülkelerde işçilerle kapitalistlerin 'içerideki birlik ve beraberliği', zira bu 'birlik' insanlığı kapitalistlerin çıkarları adına yürütülen yıkıcı emperyalist savaşın dehşetine maruz bırakmıştır ve hâlâ da bırakmaktadır!

Yaşasın *bütün* ülkelerde Karl Liebknecht'in lafta yanında olmakla kalmayıp, aynı zamanda *kendi* kapitalistlerine karşı Liebknecht'in politikalarını uygulayan *bu* sosyalistler ve işçiler arasındaki birlik!

14 Nisan 1917'de yazıldı;
15 Nisan 1917'de *Pravda*'nın 33. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 24, s. 131-133.

MİHAYLVOSKİ MANEJİ ZIRHLI TABURUNDAN ASKERLERİN BİR TOPLANTISINDA KONUŞMA

15 (28) Nisan 1917

Gazete Haberi

Enternasyonal sosyalizmi savunan biz sosyal-demokratlar Rusya'ya Almanya üzerinden geri dönmekle, Almanlardan para almış olmakla ve ulusal davaya, özgürlük davasına ihanet etmiş olmakla suçlanıyoruz.

Bütün bunları kim söylüyor? Bu yalanları ve iftiraları kim yayıyor?

İşçi gazetelerini okuyan asker ve işçiler, Zinovyev yoldaşın ve Zurabov yoldaşın Almanya'dan nasıl geçtiğimizi anlatan raporunu dinledikten sonra alman Sovyet kararının *İzvestiya*'nın 5 Nisan 1917'deki 32. sayısında yayınlandığını biliyorlar.

Sovyet bizi kmadı mı? Hayır? Ne dedi Sovyet? Yurtdışmda yaşayan bütün Rus siyasi mültecilerin Rusya'ya sorunsuzca geri dönüşü için Geçici Hükümet'in acilen önlemler almasını istedi.

Lenin yoldaş bu zamana kadar Geçici Hükümet'in herhangi bir önlem almadığını ve yurt dışında yaşayan sosyalist yoldaşlarımızın Rusya'ya geri dönemediğini söyledi. Neden? Çünkü kardeşin kardeşe kırdırıldığı bu katliamdan çıkarı olan İngiltere, sosyalist yoldaşlarımızın, yani savaşa karşı olduklarını beyan eden ve barış talep eden sosyalistlerin geçişine izin vermiyor da ondan! İngilizler İngiliz sosyalistlerinden birini [J. Maclean] hapiste tutuyorlar, 1905'te İşçi Temsilcileri Sovyetleri Başkam olan yoldaşımız Troçki'yi tutuklayıp hapse attılar.

Ama bu savaşa taraf olan bütün kapitalist ve toprak sahibi hükümetlerinin her yerde yaptığı tam da budur: Fransız, Alman ve İtalyan hükümetleri savaşa karşı çıkan bütün sosyalistleri hapse tıktılar ve hapiste tutmaya devam ediyorlar.

Bu koşullarda İngiltere üzerinden seyahat etmek mümkün müydü? Hayır. İşte bu sebeple barıştan yana olan İsviçreli sosyalist Platten'e başvurmak zorunda kaldık.

Bunun sonucu ne oldu?

Lenin ve onunla birlikte seyahat edenlerin geçmesine izin verildi, ama Almanlarla hiçbir temasımız olmadığına tanıklık edebilecek olan Platten yoldaşın Rusya'ya girişine izin verilmedi.

Bütün bunlar ne anlama geliyor?

Şu anda her ay yüzbinlerce can alan bu savaş kapitalistler tarafından yürütülüyor; savaştan kazanç sağlıyorlar, kâr elde ediyorlar ve zaten bu yüzden barış isteyen ve bunun için uğra-

şan herkes, sosyalistler hakkında iftiralar ve yalanlar yayan, haydut ve yağmacı Wilhelm'in de dâhil olduğu bütün ülkelerin kapitalistleri tarafından hapse tıkılıyor.

Lenin yoldaş, ardından, savaşın sebepleri ve amaçları hakkında ayrıntılı bir açıklamada bulundu. İşçi sınıfı ve yoksul köylülerin bu savaşı ya da bir başka savaşı asla istemediğine dikkat çekti. Ayrıca İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin ve sanayici Guçkov'la toprak sahiplerinin koltuğa sahip olduğu Geçici Hükümet'in niteliği hakkında ayrıntılı olarak konuştu.

Destek ve yardım Geçici Hükümet'e değil, yegâne meşru hükümet olan ve halkın çıkarlarını dile getiren tek organ olarak İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'ne sunulmalıdır.

Soldatskaya Pravda'nın 18 Nisan (1 Mayıs) 1917'deki
2. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 41, s. 402-404.

PETROGRAD İŞÇİ VE ASKER TEMSİLCİLERİ SOVYETİ ASKER KANADININ TOPLANTISI

17 (30) Nisan 1917*

1
ASKER TEMSİLCİLERİ SOVYETİ YÜRÜTME KOMİSYONU'NUN KARARINA İLİŞKİN KONUŞMA

Lenin Yürütme Komisyonu'nun ve Komite'nin kendisinin faaliyetlerine ilişkin kararını okuduğunu ve bu karara dair

*) Lenin toplantıda 16 Nisan tarihinde gazetelerde "Leninicilerin propagandası"nı "sağdan gelen diğer karşı devrimci propagandalar" kadar zararlı gördüğünü beyan eden Petrograd Sovyeti asker kanadının açıklamasına acilen cevap verme talebiyle söz aldı. Lenin'in konuşması Menşevik ve S-R çoğunluk tarafından 30 dakikayla sınırlandırıldı. Lenin konuşmasını bitirdikten sonra toplantıda bulunanların sorularını, ardından da Taurida Sarayı'nın çıkışındaki bir odada etrafını saran askerlerin sorularını cevapladı. Lenin'in konuşması ve Menşevik Lieber'in itirazlarının ardından, asker kanadı olağan gündemine devam etti ve soruna dair bir açıklama yapmadı. Lenin'in konuşması çarpıtılmış haliyle *Rech* ve *Yedinstvo*'da yayınlandı.

makalesini *Pravda*'da yayınlamaya karar verdiğini söyledi; şimdiyse kendisine yöneltilen suçlamalara kısaca cevap vermek istiyor. Cevaplamak istediği dört soru olduğunu düşünüyor: 1) resmi sorun, 2) toprak sorunu, 3) hükümet sorunu, 4) savaş sorunu.

İlk sorun hakkında, kararın Almanya'dan seyahat konusundaki sessizliğini memnuniyetle karşıladığım söyledi, zira Komisyon böylece konu hakkında hiçbir şey söylemeyen Komite'nin her iki kesiminin de bakış açısını benimsediğini gösteriyor. Karardan bir parça okudu ("...Lenincilerin propagandasını görmektedir") ve Lenincilerin propagandası için bütün sorumluluğu aldığım söyledi. Karardaki bu suçlamaya cevap olarak, yukarıda bahsedilen üç sorun incelenmelidir. Ardından bu soruları incelemeye geçti. Toprak sorununda, bütün toprağın tazminat ödemeden emekçi kitlelerin kullanımına verilmesi taraftarıdır; aktarımın köylü komitelerinin kararıyla olması gerektiğini söyleyen Lenin, toprağa el konmasının keyfi bir hareket olduğunu söyleyen Şingaryov'un telgrafına göndermede bulundu. Bu iddia doğru değildir, zira köy komitelerinin kararıyla yapıldığı için el koymalar yasaldır. Köylülerin Petrograd'dan gelen vaazlardan etkileneceğini düşünmek saflıktır; böyle bir şey mümkün değil. Toprak sorunu yerinde kararlaştırılacaktır. Kıtlığın ufukta gözüktüğü dikkate alındığında, toprağa derhal el konmalıdır. Toprak sahipleriyle gönüllü anlaşma saçmalıktır, 300 köylü ailesiyle tek bir toprak sahibi arasında (Rusya'nın Avrupa bölgesinde oran budur) anlaşma yapamazsınız.

(*Konuşmacının süresini kısaltmak için teklifte bulunuldu. Bir oyla konuşma süresi 20 dakikayla sınırlandırıldı.*)

Lenin toplantı sahipleri öyle istiyorsa, açıklamaların süresini değiştirebileceğini, ama kendisinin 20 dakika içinde de halledebileceğini söyledi.

Devlet yapısı ve idaresi konusunda bir halk cumhuriyetine ihtiyaç olduğunu söyledi, bürokratların, kapitalistlerin ve orduların olduğu bir cumhuriyete değil. İşçi, Köylü ve Tarım Emekçisi Temsilcileri Sovyetleri tepeden tırnağa, ideal yönetimdir. İktidar halkta olmalıdır. Savaş sorununda: Takviye asker konusunda hiç konuşmadığım ve konu hakkında hiçbir şey bilmediğini söyledi. İşte bu yüzden yalnızca savaştan bahsediyorum dedi.

Hükümetimiz yalnızca kapitalistlerden oluşmaktadır, savaş kapitalistlerin çıkarına yürütülmektedir ve bu savaş ancak işçi kitlelerinin gerçekleştireceği bir devrim yoluyla sonlandırılabilir. Müttefiklerimizin altına girdikleri yükümlülükler yağmacı niteliktedir, yalnızca ganimetin paylaşılmasıyla ilgilenmektedir; ilhaklar sermayeyle bağlantılıdır ve sermayeye el konmadığı sürece ilhaklardan vazgeçilemez. Lenin Almanya'daki kapitalistlerle bizim kapitalistlerimizi aynı kefeye koyduğunu ve Wilhem'in kan emici olduğunu söyledi. Elbette onunla ayrı bir barış imzalanması söz konusu olamaz, bu saçmadır. Savaşı kapitalistler başlattılar, ama onlar bitiremezler; savaşı sonlandırmak için işçi devrimine ihtiyaç var. Leninciler ayrı barış imzalanmasına karşıdır. 1915'te de aynısını söylemişlerdi. Proletarya iktidarı alıp bütün antlaşmaları imzaladıktan sonra bütün dünyaya barış teklif etmelidir. Eğer bir devlet bu antlaşmayı reddederse, proletarya devrimci bir savaş başlatacaktır. Ancak birkaç ülkedeki işçilerin devrimi savaşa son verebilir. Dünya çapında barış ancak işçi dev-

rimi yoluyla gerçekleştirilebilir. Savaşı sonlandırmanın pratik yöntemi cephede kardeşleşme ve İşçi, Köylü ve Tarım Emekçisi Temsilcileri Sovyeti'nin iktidarının güçlendirilmesidir. İşçi devrimi ve evrensel barışı gerçekleştirmenin yegâne yolu budur.

2
SORULARA CEVAPLAR

1) Kurland'ın yeniden fethi ilhaktır, çünkü bu durumda Almanya'ya sömürgelerini yeniden fethetme hakkı tanınmaktadır. Halk nasıl yaşamak istediğine kendisi karar vermelidir. Kapitalist dünyada paylaşım güce göredir: Kim güçlüyse, payın büyüğünü o alır. Kurland için savaşmaya değmez, ama Kurland'ın kime katılmak istediğine karar verme özgürlüğü için savaşmaya değer.

2) Bankalara ve paraya el konmasına ilişkin olarak. El koymaların keyfi değil, çoğunluğun kararıyla olması gerektiğini belirtti. (*Kalabalıktan sesler*: "Sizin öğretiniz ilkel bir devlete varır.") Hayır! (*Soru*: "Eğer diğer ülkeler barış isterlerse ne yapılacak?") İşçi devriminin ve cephede kardeşleşmenin ilerletilmesi.

Taktikler: Hayatın nasıl ilerlediğine bakmak gerek. Hayat deneyimi en iyi ilaçtır. Rusya Devrimi işçi, köylü ve tarım emekçisi temsilcilerinin iktidarı almasını sağlayacak şekilde ilerletilmelidir. (*Bir başka soru*: "Almanya'da da bunu savundunuz mu?") Biz, yani Zinovyev ve ben yurtdışında bir broşür yayınladık ve bu broşürde tastamam şimdi söylediğimiz şeyi söyledik. Bu broşürü [*Sosyalizm ve Savaş*] Almanca

yayınladık ve Alman sosyalistleri tarafından Almanya'da dağıtıldı.

Tam metin halinde ilk kez 1982'de
Rusça *Toplu Eserler*'in 31. cildinde yayınlandı;
Collected Works, cilt 41, s. 404-406.

MÜLTECİLERİN GERİ DÖNÜŞÜ ÜZERİNE

16 (29) Nisan 1917

Bugünkü gazetelerde P.B. Akselrod, L. Martov, Riyazanov, Lunaçarski ve Natanson imzasıyla yayınlanan bir telgrafta şöyle yazıyordu:

> Bize göre Rusya'ya İngiltere üzerinden dönmek hiçbir şekilde mümkün değildir.

Altında İkinci Duma vekili Mandelberg, Profesör Reichesberg, Felix Kon, Ustinov, Balabanova, Andronnikov ve diğerlerinin imzası bulunan bir başka telgraftaysa şöyle yazıyor:

> Biz Rus ve Alman hükümetleri arasında Rusya'da alıkonmuş bulunan eşit sayıda *Alman sivilinin* özgürlüğü-

ne kavuşması karşılığında tutsakların *mübadelesi için* bir anlaşma olabileceğini düşünüyoruz.

Neden *Russkaya Volya ve Yedinstvo*'cular bu siyasi mülteci-leri de Alman ajanı olmakla suçlamıyorlar?

16 Nisan 1917'de *Pravda*'nın 34. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 24, s. 171.

KAPİTALİSTLERİN BİNBİRİNCİ YALANI

17 (30) Nisan 1917

Rech'in bugünkü başyazısında şöyle yazıyor:

> Eğer Almanya Robert Grimm'lerin ve Rakovski'lerin nazik yardımlarıyla hareket eden kendi Lenin'ine sahip olsaydı, buradan ancak Enternasyonal'in büyük Rus devriminin sağlamlaşmasını ve daha önemlisi derinleşmesini engellemek istemediği sonucu çıkartılabilirdi. Ama bu zamana kadar Almanlar cumhuriyete ihtiyaç duymadıkları ve kendi Wilhelm'lerinden memnun oldukları cevabını verdiler. Örneğin *Vorwärts* Rus demokratlarının gizli antlaşmalara müsamaha göstermemesi gerektiğini savunurken çok daha yumuşak başlıdır Ayrıca sosyalist yayın organı Alman demokratlarından bahsetmeyi unutuyor.

"Robert Grimm'lerin ve Rakovski'lerin" (*hiçbir zaman* anlaşamadıkları) Bolşeviklerle 'işbirliği' yaptığını söylemek yalandır.

'Alman' *Plehanov'larını* (*Vorwärts*'ta yazan yalnızca ama yalnızca *onlardır*), *yüzler* halinde Alman hapishanelerine atılan (Karl Liebknecht gibi) Alman *devrimci enternasyonalistlerle* karıştırmak, *Rech*'in ve genel olarak kapitalistlerin binbirinci ve aynı zamanda en alçakça, en haysiyetsizce yalanıdır.

İki Enternasyonal var: 1) *Plehanov'ların* Enternasyonali, yani sosyalizme ihanet etmiş olanların, kendi hükümetlerinin safına geçmiş olanların Enternasyonal'i: Plehanov, Guesde, Scheidemann, Sembat, Thomas, Henderson, Vandervelde, Bissolati ve şürekâsı; 2) savaş zamanında bile her yerde devrimci bir ruhla *kendi* hükümetlerine ve *kendi* burjuvazilerine karşı savaşan *devrimci enternasyonalistlerin* Enternasyonal'i.

'Büyük Rus devrimi' ancak emperyalist 'koalisyon' hükümetini, bu hükümetin yürüttüğü emperyalist savaşı ve bir bütün olarak kapitalist sınıfı desteklemekten vazgeçtiği takdirde 'büyük' *hale gelebilir*, 'sağlamlaştırılabilir' ve 'derinleştirilebilir'

İlk kez 17 (4) Haziran 1917'de
Pravda'nın 73. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 25, s. 46-47

PETROGRAD SOVYETİ YÜRÜTME KOMİTESİ'NİN 4 (17) NİSAN 1917'DE ALMANYA'DAN GEÇİŞ SORUNU ÜZERİNE YAPTIĞI TOPLANTIDAKİ KONUŞMA

Tutanaklar

Burjuva basınının yaydığı yalanlara bir son vermek adına, Zinovyev yoldaşın teklif ettiği kararı benimsemek şarttır. Bütün eğilimlerden mültecilerin geçmesine izin verilmesini teklif ediyor. Biz hiçbir yükümlülük altına girmedik. Yalnızca geri döndüğümüzde işçilere mübadeleye yardımcı olmaları için çağrıda bulunacağımızı söyledik. Mübadelenin doğru olduğunu kabul ettiğiniz takdirde, bütün yalanları çürütmüş olacaksınız. Aksi takdirde, ima ve iftiralara malzeme vermiş olacaksınız...

İlk kez 1925'te *Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Tutanakları* adlı kitapta yayınlandı; *Collected Works*, cilt 36, s. 433.

HUKUK KURULU'NA*

13 Haziran 1917

SDPL grupları Yürütme Komitesi'nin Hukuk Kurulu'na sunduğu bildiriye ilişkin olarak: Bu bildiride Hanecki'den 'bir açıklama talep eden' maddenin bir yoldaşa, hem de MK'nın temsilcisi olan bir yoldaşa gıyabında (*parti* işinden ötürü burada yokken) kesinlikle kabul edilemez bir saldırı olduğunu kurulun dikkate almasını rica ediyorum.

Gazetede defalarca müfteri olarak damgalanmış ve bu kimliğini gizlemeyen bir müfteri olan Mr. Zaslavski'nin sözüyle

*) Rusya'daki SDPL (Polonya ve Litvanya Sosyal-Demokrat Partisi) grupları Yürütme Kurulu, burjuva basında Jakub Haneckiden karşı başlatılan iftira kampanyasıyla bağlantılı olarak, RSDİP (B) Hukuk Kurulu'na bir bildiri sundu Lenin'in kastettiği madde şudur: "Hanecki'den ve yurtdışında olup Hanecki yoldaşın özel hayatından haberdar olan diğer yoldaşlardan, hayatının bu yönüne ilişkin olarak yöneltilen suçlamalar hakkında bir açıklama yapmaları istenmelidir SDPL Yürütmesi bu bildiriyi yayınlamak istedi. Lenin bunun üzerine söz konusu mektubu yazdı.

'bir açıklama talep etmek' *genel olarak* kabul edilemez, bunu basın aracılığıyla yapmaksa hiç kabul edilemez.

Bay Zaslavski ancak karalama yapmaktadır. Bir karalamacı ya da müfteri ile bir muhbir (ispatı mümkün gerçeklerin gün ışığına çıkartılmasını talep eden kişi) arasına açıdan net bir yasal çizgi çekilmelidir.

Parti, 1) basında aleni bir müfteri olmayan bir kişinin imzasıyla kesin bir suçlama yayınlanana *kadar*, 2) bu suçlama *her iki* tarafa da mahkemeye başvurma imkânı tanıyacak bir suçlama değilse, 3) siyasal örgütlerin desteklediği ciddi nitelikte bir suçlama değilse, karalamalara ve iftiralara cevap verilmemesini bir ilke haline getirmelidir (sadece müfteriye müfteri demelidir).

Bu olmadığı takdirde, suçlamaya *parti* değil, etkilenen *yoldaş* ya özel bir broşürle (veya risaleyle: *belgelerle birlikte*) ya da yalnızca karalamaları elinin tersiyle iterek cevap vermelidir.

Tanıkları (Rozanov, Çudnovski, Schter ve diğer Kopenhaglılar) *önceden* dinlemeden ve *belgeleri* incelemeden bir parti çalışanının dürüstlüğüne gölge düşürmek ya da özel hayatını altüst etme ('bir açıklama talep etme') yönünde küçük de olsa bir girişimde bulunmak asla kabul edilemez.

Hukuk Kurulu'ndan, bu tür yayınların kesinlikle kabul edilemez (Polonyalıların *MK'sından* çıkmadığından daha da öyledir) olduğuna dair bu beyanımı Hukuk Kurulu'na sunulan bildiri olarak almasını rica ediyorum.

13.VI. 1917
N. Lenin

İlk kez 1964'te Rusça *Toplu Eserler*'in 49. cildinde yayınlandı; *Collected Works*, cilt 43, s. 633-634

TEŞEKKÜR
19 Haziran 1917

Şovenist gazete *Volya Naroda*'ya* (4 Haziran tarihli sayısında) Almanya üzerinden geçişimizle ilgili belgelerimizi yayınladığı için son derece minnettarız. Bu belgelerde görülüyor ki, biz *o dönemde bile* Grimm'in davranışını 'muğlâk' bulmuş ve yardım önerilerini reddetmiştik.

Bu bir gerçektir ve gerçeklerin üstü lafla örtülemez.

Volya Naroda'nın belli belirsiz imalarınaysa cevabımız şudur: Ödleklik etmeyin baylar, bizi suçunuz ya da yanlışınız şudur diye *açıkça* suçlayın! Haydi, buyrun! Arkasında dura-

*) S-R'lerin sağ kanadının çıkardığı gazete.

mayacağı bir suçlamayı açıkça yöneltmekten korktuğu için belli belirsiz imalarda bulunanların yaptığının *haysiyetsizlik* olduğunu anlamak bu kadar mı zor?

İlk kez 19 Haziran 1917'de
Pravda'nın 74. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 25, s. 54.

INESSA ARMAND'A MEKTUP

8 Mart 1917

Değerli dost,

Sizden uzun süredir haber alamıyorum.

Burada Zürih'te *Alman* solcularla işler hiç olmadığı kadar kötü. Nobs ve Platten "Grimm'e geri" döndükten sonra, Gençlik'in önderleri de onların peşine takıldılar. Münzenberg Radek'in Grimm aleyhindeki makalelerini *geri çevirdi*; Bucher ve Münzenberg'in diğer dostları 'bölünme'nin tehlikeleri hakkındaki aynı lafları tekrarlıyorlar!! Bu denli iğrenç olmasaydı, komik olurdu...

Grigori'yi bir Alman gazetesini denemeye teşvik ediyorum (karşılığında 300 frank *öneriliyor*?), ama bu son kart da boş çıkacak gibi.

Seni ve Grigori'yi kıskanıyorum, çünkü ikiniz de açık toplantılarda konuşabiliyorsunuz. Sonuçta, açık bir toplantıda konuşurken, karşınızda *yeni* yüzler, işçiler, bir kalabalık oluyor, yalnızca memurlar, müstakbel memurlar veya memurlar tarafından korkutulan bir avuç insan değil. Açık bir toplantıda *kitleye* hitap ediyorsun, onunla *doğrudan* temas kuruyorsun, onunla tanışıyor, onu görüyor ve *kendi bildiğin tarzda etkiliyorsun*.

Burada Zürih'te anlaşılan Alman solcuları konusundaki harala gürele *bitti*. Töss'teki referandum motivasyonu ve solcuların kararı *yegâne* meyveleri. Harcanan zamana üzülmüyorum ama (şu an çok kızgın bir ruh hali içindeyim, zira solcuların *gerçekleşmeyen* bir toplantısından geliyorum: İnsanlarımız dağınık vaziyette!). Pişman değilim, çünkü Avrupa partilerinin çürümüşlüğüne dair teorik anlayışıma yararlı bir *pratik* bilgi daha eklenmiş oldu.

Halka açık toplantılar yine de iyi bir şey ve hem Merkez'e (Grim ve şürekâsı) hem de 'solcular'a (Nobs, Platten, Name, Graber, Droz gibi) karşı doğrudan mücadele için kullanılmalı.

Sanırım broşürün İngilizceye çevirisiyle uğraşmaktan hoşlanmıyorsun? Eğer öyleyse, bırak; olduğu gibi Paris'e yollarım, belki orada bir İngiliz bulurlar. Abramoviç iyi çocuk, orada çalışma iyi gidiyor!

En iyi dileklerimle,

Selamlar,

Lenin

Zürih'ten Clarens'e yollandı;
ilk kez 1964'te Rusça *Toplu Eserler*'in
49. cildinin 5. baskısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 43, s. 614-615.

INESSA ARMAND'A MEKTUP

15 Haziran 1917

Değerli dost,

Broşürü ekte gönderiyor ve tebriklerimi iletiyorum.

Henüz kimseye verme; *kısmen* Ruslardan geldiğini kimsenin bilmemesi iyi olur. Usiyeviç ya da ona *yakın* başka biri ağzından kaçırmış olamaz mı?

Dağıtımı *İsviçreli* grup yapsın.

Biz burada Zürih'te bugün heyecan içindeyiz: 15 Mart tarihli *Zürcher Post* ve *Neue Zürcher Zeitung*'da Rusya'da devrimin üç günlük mücadelenin ardından 14 Mart'ta Petrograd'da *zafere ulaştığına*, 12 Duma üyesinin iktidarda olduğuna ve bakanların *hepsinin tutuklandığına* dair bir telgraf yayınlandı.

Eğer Almanlar yalan söylemiyorlarsa, doğru olmalı.

Rusya'nın son birkaç gündür devrimin *arifesinde* olduğuna şüphe yok.

İskandinavya'ya gidememek beni *çileden çıkarıyor*!! 1915'te yolculuğu göze almadığım için asla kendimi affetmeyeceğim!

Çok selamlar.

Lenin

15 Mart 1917'de yazıldı;
Zürih'ten Clarens'e (İsviçre) yollandı;
ilk kez Rusça *Toplu Eserler*'in dördüncü baskısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 35, s. 294.

ALEKSANDRA KOLLONTAY'A MEKTUP

16 Mart 1917

Değerli A. M.,

Petrograd'daki 1 (14) Mart devrimine ilişkin ikinci takım resmi telgrafları biraz önce aldık. İşçilerin bir hafta süren kanlı mücadeleleri ve Milyukov + Guçkov + Kerenski iktidardalar!! 'Eski' Avrupa modeli uyarınca...

Ee, ne olmuş yani! Bu (savaşın yol açtığı devrimlerden) 'ilk devrimin ilk aşaması' sonuncusu olmayacak, dahası yalnızca Rusya'yla sınırlı da kalmayacak. Elbette anavatan savunmasına karşı çıkmaya, Şingaryov* + Kerenski ve şürekâsının denetiminde yürüyen emperyalist katliama karşı çıkmaya devam edeceğiz.

---

*) A.I. Şingaryov Duma'daki Kadet temsilcilerinden. Şubat 1917'den sonra ilk kabinede tarım, ikinci kabinede maliye bakanlığı yaptı.

Sloganlarımızın hiçbirini değiştirmiyoruz. *Sotsial-Demokrat*'ın son sayısında aslında "bir Milyukov-Kerenski hükümeti olmasa bile, bir Milyukov-Guçkov" hükümetinin kurulabileceğinden bahsetmiştik.* Ama *ikisi birden* oldu: Üçü birarada. Aman ne hoş! Halkın özgürlüğü partisinin (sonuçta, yeni hükümette çoğunluk onda, zira Konovalov*** yalnızca çok az 'daha solda', Kerenski ise kuşkusuz daha solda!) halka nasıl özgürlük, ekmek ve barış vereceğini göreceğiz... Göreceğiz!

Şu an aslolan işçilerin *devrimci* bir sosyal-demokrat partide örgütlenmesi ve böyle bir basına sahip olmalarıdır. Çenkeli*** şimdi 'anavatan savunması' için fon ayırmak zorunda (söz verdi ya!). Bay Çeidze devrim *sırasında* ya da öncesinde aşırı sol laflar etmiş olsa da (Yefremov da bir o kadar devrimci tarzda konuşmuştu) elbette Potresov ve şürekâsıyla, Çenkeli'yle vb. olan bütün 'siyasal' münasebetlerinin ardından *zerrece* güveni hak etmiyor. Kadetlerin şu an yasal bir işçi partisi vaat etmeleri ve bizimkilerin Çeidze ve şürekâsıyla 'birliği' kabul etmeleri olup olabilecek en büyük talihsizliktir!!

Ama bu olmayacak. Birincisi, Kadetler Potresov ve şürekâsı haricinde kimseye yasal işçi partisi kurma izni vermeyecektir. İkincisi, izin verseler bile, daha önce olduğu gibi biz *kendi* ayrı partimizi kuracağız ve *muhakkak* yasal çalışmayla yasadışı çalışmayı birleştireceğiz.

Ne olursa olsun İkinci Enternasyonal gibi bir şeyin tekrarına hayır! *Ne olursa olsun* Kautsky ile birlikteliğe hayır! Kesinlikle *daha devrimci bir* program ve taktikler (Karl

---

*) "Dünya Siyasetinde Bir Dönemeç" *Collected Works*, cilt 23, s. 262-270

**) Konavolov: Büyük tekstil fabrikatörü. Geçici Hükümet'te sanayi ve ticaret bakam.

***) Savaştan önce Duma vekilliği yapmış bir Menşevik. Şubat'tan sonra Geçici Hükümet'te yer aldı.

Liebknecht'te, Amerikan SLP'de, Hollandalı Marksistlerde, vb. bunun unsurları vardır) ve kesinlikle yasal çalışmayla yasadışı çalışma birleştirilmeli. Cumhuriyet propagandası, emperyalizme karşı mücadele, *öncesinde olduğu gibi enternasyonal* proleter devrimi ve iktidarı (Kadetli üçkağıtçıların değil) 'İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin alması amacıyla devrimci propaganda, ajitasyon ve mücadele.

1905'in 'büyük ayaklanması'ndan sonra, 1917'nin 'şanlı devrimi'!*

Bu mektubu Lyudmila'ya yollamam ve hangi noktalarda uzlaşıp hangi noktalarda ters düştüğümüze dair ve ayrıca A.M.'nin planları hakkında birkaç satır yazmam rica ediyorum. Eğer [Duma] temsilcilerimizin geri dönmelerine izin verilirse, birinin birkaç haftalığına kesinlikle İskandinavya'ya getirilmesi gerekiyor. En iyi dileklerimle,

Selamlar,

Lenin

İlk kez 27 Temmuz 1924'te
Pravda'nın 169. sayısında yayınlandı;
Zürih'ten Christiania'ya (Oslo) yollandı;
Collected Works, cilt 35, s. 295-296.

*) On yedinci yüzyıldaki İngiliz Devrimi'ne bir gönderme (ç.n.)

ALEKSANDRA KOLLONTAY'A MEKTUP

17 Mart 1917

Değerli A. M.,

Telgrafını yeni aldım, öyle yazılmış ki kulağa neredeyse ironik geliyor (haberler son derece kıt iken ve ayrıca Petersburg'da muhtemelen yalmzca iyi bir önderlik yapan partili yoldaşlarımız değil, aym zamanda Merkez Komite'nin resmi olarak atanmış temsilcileri de varken benim buradan 'direktifler' verdiğimi düşünsene!).

Daha bir dakika önce, Petersburg Telgraf Dairesi'nin 17'sine ait telgrafını okudum. Yeni hükümetin programım ve Bonar Law'm Çar'm henüz tahttan feragat etmediği ve nerede olduğunun kimse tarafından bilinmediği şeklindeki açıklamasını haber veriyor.

Dün Guçkov-Milyukov hükümetinin şimdiden tamamen muzaffer olduğu ve şimdiden hanedanla anlaşmaya vardığı görünüyordu. Bugünse durum farklı: Hanedan artık yok, Çar kaçtı ve belli ki karşı-devrime hazırlanıyor!...

Tezler hazırlamaya başladık, muhtemelen bu akşam bitiririz ve sonra doğal olarak, hemen sana yollarız. Eğer mümkünse tezleri bekle, zira şu an kendi adıma yazdığım şeyleri düzeltiyor (*ya da* değiştiriyor).

– Zinovyev'le birlikte tezlerin yalnızca ilk taslağını hazırlayabildik, *kaba bir taslak*, editöryal anlamda hiç tatmin edici değil (elbette *bu haliyle* yayınlamayacağız), ama umuyorum temel hususa dair bir fikir veriyordur.

Senden Yuri ve Eug. B.'yi ve ayrıca Lyudmila'yı tezlerden haberdar etmeni ve bize [Rusya'ya] dönmeden önce en azından bir-iki satır yazmam önemle rica ediyoruz. Ayrıca *bizim* yazdıklarımızı Rusya'ya, *Rusya'dan* gelenleri de bize yollayacak Norveç'te *kalan* birini *mutlaka* ayarlaman lazım. Lütfen bunu yap ve geride kalan bu yoldaştan (ya da Almanca, Fransızca veya İngilizce bilen bir Norveçli yoldaştan) *son derece* verimli olmasını rica et. Masraflar için para yollayacağız.

Kanaatimce, şu an esas mesele sosyal-yurtseverlerle (hatta daha da tehlikelisi, Örgütlenme Komitesi, Troçki ve şürekâsı gibi yalpalayanlarla) aptalca 'birleşme' girişimleriyle vakit öldürmemek ve *bizim* partimizin çalışmalarını tutarlı bir *enternasyonalist* ruhla sürdürmektir.

Şu anda gündemimizde çalışmamızın genişletilmesi, kitlelerin örgütlenmesi, yeni kesimlerin -geri, kırsal kesim, ev hizmetkârları- uyandırılması, yeni hükümetin sistemli ve kapsamlı *Entlarvung* [teşhiri] için askeri güçler içinde parti hücreleri oluşturulması ve *İşçi Temsilcileri Sovyeti* tarafından ikti-

darın fethi için hazırlık yapmaktır. Ancak böyle bir iktidar ekmek, *barış* ve özgürlük getire*bilir*

Bugün ihtiyaç duyulan şey gericilerin işini bitirmek, yeni hükümete *zerrece* güven ya da destek göstermemek (Kerenski, Gvozdyov, Çenkeli, Çeidze ve şürekâsına zerrece güven beslememeliyiz) ve *daha ileri* bir aşama için *daha geniş bir taban elde etmenin silahlı hazırlığını yapmak, silahlı bir şekilde zaman kollamak.*

Eğer basın özgürlüğü varsa, buradaki yazılarımızı yeniden yayınlayın (yakın geçmişin tarihi için malzeme olarak) ve buradan İskandinavya üzerinden yazarak yardım edip edemeyeceğimizi telgrafla bildirin. Şu kahrolası İsviçre'den ayrılmayı başarmamız korkarım biraz zaman alacak.

En iyi dileklerimle,

Selamlar,

Lenin

Umarım her şey yolunda gider!

Not: Korkarım Petersburg'da *yeni* tür bir parti için sistemli çalışma olmaksızın 'basitçe' bir heyecan *salgını* olacak. 'İkinci Enternasyonal' türünde *olmamalı.* Daha geniş! Yeni unsurlar kazanın! Yeni bir inisiyatif uyandırın, bütün kesimlerde yeni örgütler oluşturun ve onlara *barışın* ancak silahlı bir İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin iktidarı bizzat alması durumunda geleceğini *kanıtlayın.*

Zürih'ten Christiania'ya (Oslo) yollandı;
ilk kez 27 Temmuz 1924'te
Pravda'nın 169. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 35, s. 297-299.

INESSA ARMAND'A MEKTUP*

18 Mart 1917

Değerli dost,

Sana bir konferans dönüşü yazıyorum. Dün (Cumartesi) af konusunda bir konuşma yaptım.** Hepimiz dönmenin hayalini kuruyoruz. Eğer eve dönüyorsan, önce bize bir uğra. Bir

*) Bu mektup (kartpostal) İsviçre'de bulunan Lenin tarafından Zürih'ten La Chaux-de-Fonds'a giderken yazıldı ve Ambulant'ten yollandı. İsviçre'de büyük bir işçi semti olan La Chaux-de-Fonds'ta Lenin bir işçi derneğinde Paris Komünü ve Rusya Devrimi'nin gelişme olasılıkları üzerine Almanca bir konuşma yapmıştı ("Rusya Devrimi Paris Komünü'nün Yolundan Gidecek Mi?") (ç.n.)

**) Lenin burada, Geçici Hükümet'in siyasal ve dini meselelerde doğrudan ve koşulsuz af getireceğine dair beyanına atıfta bulunuyor (ç.n.)

konuşuruz. İngiltere'de bana geçiş hakkı tanınıp tanınmayacağını gizliden bir araştırırsan çok sevinirim.

En iyi dileklerimle,

Selamlar,

V.U.

Ambulant'tan Clarens'e yollandı;
ilk kez 1964'te Rusça *Toplu Eserler*'in
5. baskısının 49. cildinde yayınlandı;
Collected Works, cilt 43, s. 616.

INESSA ARMAND'A MEKTUP

19 Mart 1917

Değerli dost,

Bu mektubu senden bugün aldığım mektuplara cevaben ve telefonda konuştuğumuz konuyla ilintili olarak yazıyorum.

Fevkalade hayal kırıklığına uğradığımı söylemeliyim. Bence bugünlerde herkesin tek bir düşüncesi olmalı: Acele etmek. Ama insanlar bir şey olsun diye *öylece* 'bekliyorlar'!!...

Eğer kendi adımla gidersem İngiltere'de tutuklanacağımı ya da alıkonacağımı biliyorum. İngiltere değil miydi, Amerika'ya yazdığım mektuplara el koymakla kalmayıp, aynı zamanda (polisi) Papaşa'ya 1915'te benimle yazışıp yazışmadığını ve benim üzerimden Alman sosyalistleriyle temas halinde olup olmadığını soran?

Bu bir gerçek! Bu yüzden çok 'özel' tedbirler alınmadığı müddetçe şahsen herhangi bir hamlede bulunamam.

Peki, ya başkaları? Senin alelacele İngiltere'ye gideceğinden emindim, zira ancak orada nasıl gidileceğini ve riskin büyüklüğünü (Hollanda üzerinden, Londra-Hollanda-İskandinavya için riskin az olduğunu söylüyorlar), vb. öğrenebilirdin.

Dün geri dönerken, konsolosu görmeyi planladığın ve bu amaçla Bern'e gitmeye karar verdiğinden şüphe duymadığım için sana bir kart attım. Ama sen kararsız olduğunu ve bir daha düşünmek istediğini yazmışsın.

Sinirlerim doğal olarak allak bullak. Tevekkeli değil! Burada diken üstünde oturmak zorunda kalmak...

Belki de özel sebeplerin vardır, belki de sağlığın kötü, vb.

Valya'yı gitmeye ikna etmeye çalışacağım (bir yıl uzak kaldıktan sonra Cumartesi günü bizi görmeye geldi!). Ama devrim onu pek ilgilendirmiyor.

Ah, neredeyse unutuyordum. Clarens'te hemen yapabileceğin ve yapman gereken şey pasaport aramak: a) başka birinin ülkeden ayrılmasını sağlamak için pasaportlarını vermeyi kabul edecek olan Ruslar arasında (benim için olduğunu bilmeden); b) kendi pasaportlarını bir Rus'a vermeyi kabul edecek İsviçreliler arasında (kadın ya da erkek).

Anna Yevg. ve Abram pasaport alıp ülkeden ayrılmak üzere *derhal* konsolosluğa gitmeliler (eğer red cevabı alırlarsa, *telgrafla* Milyukov ve Kerenski'ye şikayette bulunsunlar), yok eğer ayrılmak istemiyorlarsa, pasaport almak için gerekli prosedürlerin ne olduğunu *somut bilgi* temelinde (lafla değil) bildirsinler. En iyi dileklerimle,

Selamlar.

Lenin

Clarens'te (ve civarında) zengin ve az biraz zengin bir sürü Rus sosyal-yurtsever, vb. var (Troyanovski, Rubakin). Bunlar Almanlara bazı devrimcileri taşıyan bir Kopenhag treninin geçmesine izin vermesi için ricada bulunmalı.

Neden olmasın?

Ben yapamam. Ben 'yenilgiciyim'

Ama Troyanovski ve Rubakin+şürekâsı yapabilirler.

Ah, keşke bu budalalara, bu insan süprüntülerine akıl verebilseydim!...

Belki de Almanların araba *vermeyeceğini* söyleyeceksin. İddiaya girerim *verecekler*!

Elbette bu fikrin *benden* ya da *senden* çıktığını öğrenirlerse, iş yatar...

Cenevre'de bu iş için kullanılacak bir ahmak var mı?

Zürih'ten Clarens'e yollandı;
ilk kez 1964'te Rusça *Toplu Eserler*'de yayınlandı;
Collected Works, cilt 43, s. 616-618.

V.A. KARPİNSKİ'YE MEKTUP

19 Mart 1917

Değerli Vyaç Al.,

Seyahat için [Rusya'ya dönmek üzere] her yolu düşünüyorum. Aşağıdakiler kesinlikle gizlidir. Lütfen, hemen ve belki de en iyisi ekspres postayla cevap ver (sanırım fazladan on tane ekspres mektupla partiyi çökertmeyiz), böylece mektubu kimsenin okumadığından emin olabilirim.

Fransa ve İngiltere'ye gitmek için kendi adına belge çıkar, ben de İngiltere (ve *Hollanda*) üzerinden Rusya'ya geçerken *onları kullanayım.*

Peruk takabilirim.

Kendi fotoğrafımı perukla çektiririm ve Bern'deki konsolosluğa da senin evraklarınla ve peruk takarak giderim.

Sonrasında sen en az birkaç haftalığına Cenevre'den kaybolursun (ta ki İskandinavya'dan telgrafımı alana kadar): Bu süre zarfında dağlarda iyi saklan; kalacak yer ve geçim masraflarını *elbette biz karşılayacağız*.

Eğer kabul edersen, *hazırlıklara derhal* en hızlı (ve en gizli) şekilde başla ve her halükarda bana hemen bir satır yaz.

Selamlar,

Lenin

Söz konusu bütün pratik adımları enine boyuna düşün ve bana ayrıntılı olarak yaz. Aramızda her şeyin *kesinlikle* gizli kalacağına emin olduğum için sana yazıyorum.

Zürih'ten Cenevre'ye yollandı;
ilk kez 22 Nisan 1926'da
Pravda'nın 92. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 35, s. 300.

V.A. KARPİNSKİ'YE MEKTUP

Mart 1917

Martov'unki iyi bir plan:* Bu plan için çalışmak *şart*, ama *biz* (ve sen) bunu doğrudan yapamayız. *Biz* şüpheleri üzerimize çekeriz. Martov'un yanı sıra, partili olmayan Rusların ve yurtsever Rusların da İsviçreli bakanlara (ve nüfuz sahibi kişilere, avukatlara, vb.) yaklaşmaları (Cenevre'de de yapılabilecek bir şey) ve onlarla Bern'deki Alman hükümeti büyükelçisiyle *bir görüşme yapma* talebinde bulunmaları gerekiyor. Bizim dolaylı ya da dolaysız bunun içinde olmamız müm-

*) Rusya'da enterne edilmiş olan Alman ve Avusturyalı tutsaklar karşılığında Rus siyasi mültecilerin Almanya üzerinden Rusya'ya dönüşü. (ç.n.)

kün değil; bizim katılmamız her şeyi *mahvedecektir* Ama plan kendi içinde *çok* iyi ve *çok* doğru.

19 Mart 1917'den sonra yazıldı;
Zürih'ten Cenevre'ye yollandı;
ilk kez 1930'da *Lenin Miscellany XIII*'te yayınlandı;
Collected Works, cilt 36, s. 420.

V.A. KARPİNSKİ'YE MEKTUP

23 Mart 1917

Değerli dost,

Sana okuduktan sonra geri göndermen kaydıyla Kamenev'in kartlarını yolluyorum.

Frankfurter Zeitung'da (ve *Volksrecht*'te) yayınlanan MK Bildirisi'nden parçaları gördün mü? Güzel, değil mi?

Tebrikler.

En içten dileklerimle,

Selamlar,

Lenin

Not: *Times* al: En iyi bilgiler onda.

Valya'ya (İngiliz elçiliğinde) İngiltere üzerinden hiçbir geçiş olmadığı söylendi.

Ya İngiltere *de* Almanya da *hiçbir geçişe* izin vermiyorsa!!! Bu mümkün!

Bir de, ilişikte gönderdiğim makalelerin* nüshalarını hemen okuyun, sonra okuması, ardından da okuyup *hemen* Cenevre'deki Karpinski'lere yollaması için Usiyeviç'e verin ki onlar da *hemen* geri göndersinler!

Dikkat. Nüshalar Pazartesi'ye kadar elimde olmalı.

Zürih'ten Clarens'e yollandı;
ilk kez 1964'te Rusça *Toplu Eserler*'in 49. cildinde yayınlandı;
Collected Works, cilt 43, s. 620-621.

*) *Uzaktan Mektuplar* kastediliyor (ç.n.)

J.S. HANECKİ'YE TELGRAF

23 Mart 1917

Fürstenberg, Boulevard-Hotel, Christiania

İade adresini de ekleyerek *Pravda*'ya yaz. Merkez Komite bildirisinden parçaları yeni okudum. En iyi dileklerimle. Yaşasın barış ve sosyalizmin muştucusu proleter milisleri.

Ulyanov

Zürih'ten Christiania'ya yollandı;
ilk kez 1930'da *Lenin Miscellany XIII*'te yayınlandı;
Collected Works, cilt 36, s. 421.

V.A. KARPİNSKİ'YE MEKTUP

25 Mart 1917

Değerli yoldaş,

Sana İnessa üzerinden *Pravda*'ya yazdığım iki mektubun nüshasını yolluyorum. Umarım ricamı yerine getirmişsindir ve bugün (Pazar) ya da yarın bana *ekspres mektupla* geri göndermiş olursun.

Salı'dan sonra (Sah gecesi burada bir konferansta konuşacağım) sana 3. mektubun bir nüshasını yollayacağım. Sanırım o zaman taktikler konusunda *bir anlaşmaya varmamız* daha kolay olacak.

Lunaçarski mektubunda bana bir 'konferans' teklifinde bulundu. Ben de şu cevabı verdim: Seninle (Lunaçarski)

kişisel olarak konuşmaya varım. (Kendisi Zürih'e gelecek.) Konferans teklifiniyse *ancak* işçilerin Çeidze'nin yalpalamalarına *karşı* uyarılmaları koşuluyla kabul edebilirim. Lunaçarski'den *ses çıkmadı*.

Dolayısıyla, *kişisel* bir konuşmadan daha fazlası olmayacak gibi görünüyor.

Çeidze açıkça *yalpalıyor*: Mesela 22 Mart tarihli *Le Temps* Çeidze'yi *överken*, 24 Mart'ta *yerin dibine batırıyor*

Tablo net!!

Bu yüzden genel bir karar almak için korkarım çok aceleci davranıyorsunuz* (bugün bunu kendi makalemle birlikte Herrn Fürstenberg, Boulevard Hotel, *Kristiania* adresinden *Pravda*'ya yolladım; makaleleri *Pravda* için olduğunu ve adresi benim verdiğimi belirterek buraya yollayabilirsin; *ilkesel* sorunlar üzerine makalelere gelince, bir ön anlaşmaya varmamız yararlı olacaktır).

Pravda'nın makaleye *ihtiyacı olduğunu* tahmin ediyorum. Her halükarda ben yazıyorum ve *bütün dostlara da yazmalarını tavsiye ediyorum*.

Korkarım *Vperyod* grubuyla birleşme konusunda da çok aceleci davranıyorsunuz.

Karar metnindeki sonuç kısmı güzel (yalnızca *hızlı bir şekilde* göz gezdirme fırsatı bulabildim: gönderilmesi gerekiyordu), ama başlangıç (genel olarak demokrasi hakkında) gözüme çok kötü göründü.

Vperyod'la birlik konusunda. İskandinavya'ya yurda dönmekte olan parti üyelerimize bir telgraf yolladım:

---

*) Rus ve İsviçreli enternasyonalistlerin 22 Mart 1917'deki bir toplantıda aldıkları karardan bahsediliyor

"Notre tactique: méfiance absolue, aucun soutien nouveau gouvernement, Kerensky surtout soup&ctail;onnons, armement proletariat seule garantie, élection immédiate douma de Petrograd *aucun rapprochement autres partis.*"*

Son koşul olmazsa olmaz.

Çeidze'ye güvenmiyoruz.

Temsilcilerimiz ve Kamenev *şimdiden* Petersburg'dalar *ya da* birkaç güne orada olurlar. Petersburg'da bir *Merkez Komite* var (*Frankfurter Zeitung* MK bildirisinden parçalar yayınladı, *ne hoş!*), *Pravda* var. Biz Örgütlenme Komitesi'yle bütün birleşmelere karşı *kesinlikle bu* partinin korunmasından yanayız.

(Muhtemelen Petersburg'da Ö.K. *yok*, zira *Frankfurter Zeitung* ve *Vossische Zeitung* Çeidze ve şürekâsının 16 Mart tarihli *bildirisinin* ayrıntılı bir dökümünü yayınladı ve orada Ö.K. hakkında *tek* kelime *edilmiyor*.)

Bizim tam da Kurucu Meclis seçimleri için (ya da Guçkov ve Milyukov hükümetinin devrilmesi için) ayrı bir partiye *sahip olmamız şart*, partimiz kanaatimce 1914-17 yılları arasında haklılığını *tamamen* ispatlamıştır.

Bu ne anlama geliyor? *V*peryod'cular *dürüst bir şekilde* bu partiye katılmak istiyorlar mı?

Âlâ!

İstemiyorlar mı? Ben 'taviz' ve 'pazarlığa' yokum.

Onlarla *yüz yüze* bir konuş, *hem de bir-iki kere konuş* ve bana bir satır yaz ki Sah (ya da en geç Çarşamba sabahına kadar) cevabın elimde olsun.

---

*) "Taktiklerimiz: Yeni hükümete ne zerrece güveniriz ne de destek veririz; Kerenski özellikle şüpheli, tek garanti proletaryanın silahlandırılması; Petrograd Şehir Meclisi için derhâl seçimler; diğer partilerle uzlaşmaya hayır

Geçen seferkinden daha aza olmamak kaydıyla 500 sayfalık elyazmamı* (sekiz yaprağa) iki nüsha (ya da tek nüsha) halinde çoğaltabilir misin? O zaman ben de hemen Petersburg'da yayınlatırım.

Bana büyük bir iyilik yapmış olursun!

Cevabını bekliyorum.

En iyi dileklerimle,

Selamlar, *Lenin*

Not: Lyudmilla Stockholm'den *ayrıldı*. Adres olarak Stockholm'ü kullanmayın!

Bir de, sen ve Olga fırsat çıkarsa Rusya'ya gidecek misiniz? Gidecekseniz, ne zaman? Cenevre'den başka kim gider?

Zürih'ten Cenevre'ye yollandı;
tam metin halinde 1930'da
Lenin Miscellany XIII'te yayınlandı;
Collected Works, cilt 35, s. 303-305.

*) "Birinci Devrimde (1905-1907) Sosyal-Demokrasinin Tarım Programı" *Collected Works*, cilt 13, s. 217-431

SOPHİA RAVİÇ'E MEKTUP

27 Mart 1917

Sevgili Olga,

Evlilik planınız* bana çok makul görünüyor ve (MK'de) sana verilmek üzere 100 frank teklif edeceğim: 50 frank avukat için, 50 frank da seninle evlenmesi için 'uygun bir ihtiyar'a!**

---

*) Karpinski anılarında şöyle yazar "Bazı yoldaşların geçişini sağlayacak planlardan biri, kendilerini İsviçreli biriyle evlendirmekti. Bu sayede evlenen kişi hem Almanya'ya hem de Rusya'ya girme hakkı elde edecekti. Bu plan Vladimir Ilyiç'in de aklına yattı ve Raviç yoldaşa 'uygun bir ihtiyar' bulmasını tavsiye etti. Bu amaçla, kendisine İsviçre vatandaşı olan Menşevik Akselrod'u önermişti.

**) Akselrod mesela! – *Lenin*

Hayır, gerçekten!! Hem Almanya'ya hem de Rusya'ya girme hakkına sahip olmak!

Yaşasın! Harika bir fikir!

En iyi dileklerimle,

Selamlar, *Lenin*

Lütfen, *Pravda*'ya mektuplarımı *olabildiğince ince* bir kâğıda yaz.

Zürih'ten Cenevre'ye yollandı;
ilk kez 1930'da *Lenin Miscellany XIII*'te yayınlandı;
Collected Works, cilt 43, s. 622 (parça).

J.S. HANECKİ'YE TELGRAF

28 Mart 1917

Berlin seçeneği benim için kabul edilemez. Ya İsviçre hükümeti Kopenhag'a kadar* bir araba tutar ya da Rus hükümeti tutsak Almanlar karşılığında bütün mültecilerin mübadelesi konusunda anlaşmaya varır.

Zürih'ten Stockholm'e yollandı;
ilk kez 1930'da *Lenin Miscellany XIII*'te yayınlandı:
Collected Works, cilt 36, s. 425.

*) "Kopenhag'a kadar" ibaresi Krupskaya tarafından eklenmiştir.

J.S. HANECKİ'YE MEKTUP*

Lütfen şu konularda olabildiğince ayrıntılı bilgi ver: İngiliz hükümeti bana ve partimizin -RSDİP (Merkez Komite)- bazı üyelerine şu koşullarda geçiş izni verecek mi? a) İsviçreli sosyalist Fritz Platten'e İngiliz hükümeti tarafından, siyasal bağlılıklarından ve savaş ve barış konusundaki görüşlerinden bağımsız olarak İngiltere'den istenen sayıda insanın geçişini yönetmesi için izin verilmeli; b) Platten hem geçiş yapan grupların bileşiminden hem de düzenin sağlanmasından tek başına sorumludur; İngiltere'den çıkmak için bir yolcu vagonu tahsis edilecek, Platten'in rızası olmadan kimse bu vago-

*) Lenin'in elyazmasında mektubun kime yollandığı yazılmamıştır, ama muhtemelen İnessa Armand'a değil, Jakub Hanecki'ye yazılmıştı.

na giremeyecektir. Bu vagonun siyasal dokunulmazlık hakkı olacaktır; c) Platten İngiltere'deki bir limandan seyrüsefer zamanından *bütün* ülkeleri haberdar etme hakkı olan tarafsız bir ülkenin gemisiyle bu grubu gönderecektir; d) Demiryolu ücretleri Platten tarafından tarifeye ve koltuk sayısına göre ödenecektir; e) İngiliz hükümeti Rus siyasi mültecilerin olduğu özel bir geminin kiralanmasının ve yolculuk etmesinin önüne engel çıkarmayacağına ve gemiyi İngiltere'de alıkoymayacağına, geçişin olabildiğince çabuk şekilde yapılmasını sağlayacağına dair teminat vermelidir.

İkincisi, anlaşma durumunda, İngiltere bu koşullara uyacağına ve bu koşulların yayınlanmasına bir itirazı olmadığına dair ne garanti verebilir?

Eğer Londra'yla telgraf alışverişi yapılacaksa, telgrafın ve ön ödemeli bir cevabın masraflarını karşılamaya hazırız.

Tarih...

30 Mart'tan önce yazıldı;
ilk kez 1964'te Rusça *Toplu Eserler*'in
5. baskısının 49. cildinde yayınlandı;
Collected Works, cilt 43, s. 622-623.

J.S. HANECKİ'YE TELGRAF

30 Mart 1917

Planın kabul edilemez. İngiltere asla geçmeme izin vermeyecektir, beni enterne etmesi daha muhtemel. Milyukov bizi kandıracak. Tek umut: Petrograd'a birini gönder ve İşçi Temsilcileri Sovyetleri aracılığıyla tutsak Almanlarla mübadeleyi sağla. Telgraf çek.

Ulyanov

Zürih'ten Stockholm'e yollandı;
ilk kez 1924'te *Lenin Miscellany II*'de yayınlandı;
Collected Works, cilt 36, s. 426.

ROBERT GRİMM'E TELGRAF

31 Mart 1917

Ulusal Meclis Başkam Grimm,*

Partimiz, Rus mültecilerin Almanya üzerinden seyahat etmelerini tereddütsüz kabul etme ve bu yolculuğu derhal planlama kararı almıştır. Şimdiden en az on kişinin yolculuğa katılmasını bekliyoruz.

Daha fazla gecikme için sorumluluk almayı kesinlikle reddediyor, bunu kesin bir dille protesto ediyor ve yalnız gidi-

*) Telgrafın başkası tarafından Almanca yazılan müsveddesinde Lenin tarafından Rusça düşülmüş bir not yer almaktadır: "31 Mart Cumartesi gecesi gönderildi ve 1 Nisan sabahı Grimm'in eline ulaştı.

yoruz. Sizden derhal gerekli ayarlamaları yapmanızı ve mümkünse kararı bize yarın bildirmenizi rica ediyoruz.

Saygılarımızla,

Lenin, Zinovyev, Ulyanova

Zürih'ten Bern'e yollandı;
ilk kez 1924'te *Lenin Miscellany II*'de yayınlandı;
Collected Works, cilt 36, s. 427

J.S. HANECKİ'YE TELGRAF

1 Nisan 1917

Yolculuğumuz için iki bin, hatta iyisi mi üç bin kronen ayır. Çarşamba [4 Nisan] en az on kişi yola çıkmayı düşünüyoruz. Yaz.

Ulyanov

Zürih'ten Stockholm'e yollandı;
ilk kez 1930'da *Lenin Miscellany XIII*'te yayınlandı;
Collected Works, cilt 43, s. 624.

V.A. KARPİNSKİ'YE MEKTUP

2 Nisan 1917

Değerli dostlar,

Nihayet *Çarşamba günü* Almanya üzerinden dönüyoruz.

Yarın bu mevzu çift yönlü olarak kararlaştırılacak.

Sana içinde kitaplarımızın, *gazetelerin* ve eşyalarımızın olduğu birkaç koli yollayacağız, bunları Petrograd'a gönderilmek üzere Stockholm'e yollamanı rica ediyoruz.

Ayrıca Merkez Komite'den seni bütün yazışmalarda ve diğer işlerde sorumlu kılan bir vekâletname ve para yollayacağız.

Almanca, *Fransızca* ve İtalyanca olmak üzere bir "İsviçreli İşçilere Veda Mektubu"* yayınlamayı planlıyoruz.

İnessa'nın Fransızca çeviriyi yapacak zamanı olmayacak: Umarım sen yapar ve (Guilbeaux'la birlikte) yayınlarsın.

[...]

Çok selamlar, en iyi dileklerimle.

Lenin

Not: *Yaklaşık 12 kişi için* yolculuk parası toplamayı umuyoruz, çünkü Stockholm'deki yoldaşlar bize *çok* yardım ettiler.

Bir de, *Pravda*'ya yazdığım 1 ve 2 no'lu mektuplarımın ("Uzaktan Mektuplar") Paris'e ve İsviçre'nin diğer yerlerine gönderilmek üzere (yoldaşları bilgilendirmek amacıyla), olabildiğince ince kâğıtlara 2-3 nüshasını çıkartır mısınız?

Paris'le yazışmaları sana devrediyoruz. Mektupları Paris'e ciltlenmiş halde göndermek için bir ciltçi (en güvenilir olanını) bulman (ve kimyasalla yazmayı öğrenmen) gerekecek.

Son bir not: Chaux-de-Fonds ile yazışmamız ve konuşmamı yayınlama konusunda Abramoviç'le *ayrıntılı* şekilde konuşup anlaşın (seyahat hazırlıkları konusunda acele etmesi gerekiyor: Çarşamba günü gidiyoruz)

Zürih'ten Cenevre'ye yollandı;
ilk kez 1930'da *Lenin Miscellany XIII*'te yayınlandı;
Collected Works, cilt 35, s. 314-315 (parça).

*) Bkz. *Yenilgicilik ve Enternasyonalizm*, çev Ferit Burak Aydar, Agora Kitaplığı, 2009, s. 199-207

ZÜRİH'TEKİ BOLŞEVİK GRUBUNA

2-3 Nisan 1917

Değerli dostlar,

Partimiz Merkez Komitesi'nin kararı* ilişikte. (Karpinski'ler 2 nüsha çıkardıktan sonra, bu kararı *hemen* bana geri göndersinler). *Hemen* (*kendiniz için*) bir nüshasını çıkartın ve *bu mektubumu da ekleyerek ilk trenle* (*istasyona götürün*) *ekspres mektupla* Karpinski'lere yollayın.

Lozan'ı (Goberman) bilhassa bilgilendirin.

Kendi adıma söylersem, ortak girişimi mahveden Menşevikleri, 'kamuoyu'nun, yani sosyal-yurtseverlerin ne diyeceğin-

*) 31 Mart 1917'de Merkez Komite Yurtdışı Bürosu'nun Almanya üzerinden geri dönme kararı. (ç.n.)

den 'korkan' su katılmadık *alçaklar* olarak gördüğümü belirteyim! Ben (ve Zinovyev) *her halükarda* gidiyoruz.

Tam olarak 1) kimlerin gittiğini ve 2) ne kadar paraları olduğunu öğrenin.

Bunu hemen Radomislski, Neufeldstr 27 Bern adresine yazın.

Halihazırda yolculuk için ayrılmış 1.000 frankın üzerinde bir paramız var Seyahat günü olarak 4 Nisan Çarşamba'yı düşünüyoruz.

Hepsi derhal yaşadıkları yerdeki Rus konsolosluğundan pasaportlarını alsın.

Selamlar,

Lenin

Nüshaları derhal Abram ve eşine yollayın.

Not: Grigori'den istediğiniz 100 frank borcu ilişikte yolluyorum

2 ya da 3 Nisan 1917'de yazıldı;
ilk kez 1930'da *Lenin Miscellany XIII*'te yayınlandı;
Collected Works, cilt 36, s. 428.

V.A. KARPİNSKİ VE SOPHİA RAVİÇ'E MEKTUP

4 Nisan 1917

Değerli dostlar,

İşler iyi gidiyor. Minin yoldaşın bildiği plan uygulanıyor. Platten her şeyi üstleniyor. Aşağıda Platten'in verdiği koşulların bir nüshasını sunuyorum. Belli ki kabul edilecek. Yoksa gitmeyeceğiz. Grim hâlâ Menşevikleri ikna etmeye çalışıyor, ama biz elbette tamamen kendi başımıza hareket ediyoruz. Cuma, Çarşamba ve Cumartesi gideceğimizi düşünüyoruz. Ayrılmadan önce her şeyin kayda geçirileceği ayrıntılı bir protokol istiyoruz. Platten, Levi (basını temsilen, *Berner Tagwacht*'tan) ve diğerlerinin imzalaması istenecek. Fransızların katılması çok iyi olur. Dikkat. Derhal Guilbeaux ile konuşun, durumu kendisine anlatın, şartları söyleyin ve

beğenirse, ona buradan bir telgraf havalesi *geleceğini* bildirin. Bu çok önemli. Büyük ihtimalle Charles Name'i de davet edeceğiz (Platten kendisiyle telefonda konuşacak).

Daha da önemlisi: Guilbeaux isterse, belki.

Dikkat: Romain Rolland'a da imzalatabilir. *Fevkalade önemli*: *Petit Parisien*'de Milyukov'un Almanya üzerinden gelen herkesi kovuşturma açmakla tehdit ettiğine dair bir haber var. Guilbeaux'a söyle bunu. Fransızların katılması bu açıdan özellikle önemli. Hemen cevap yaz. Çok selamlar.

4/IV—1917

Perm'den bir telgraf aldık: "Salut fraternel Ulianow, Zinowieff. Aujourdhui partons Petrograd vb.* İmza: Kamenev, Muranov, Stalin.

Zürih'ten Cenevre'ye yollandı;
ilk kez 1964'te Rusça *Toplu Eserler*'in
5. baskısının 49. cildinde yayınlandı;
Collected Works, cilt 43, s. 624-625.

*) "Ulyanov ve Zinovyev'e kardeşçe selamlar Bugün Petrograd'a doğru yola çıkıyoruz."

J.S. HANECKİ'YE TELGRAF

5 Nisan 1917

Anlaşılmaz bir gecikme oldu. Menşevikler İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin onayını istiyorlar. Çeidze'yle meseleyi olabildiğince çözmek üzere hemen Finlandiya ya da Petrograd'a birini yollaym. Belenin'in düşüncesi önemli. Volkshaus, Bern'e yazm.

Ulyanov

Bern'den Stockholm'e yollandı;
ilk kez 1924'te *Proletarskaya Revolutsia* dergisinin
1. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 36, s. 429.

HENRI GUILBEAUX'YA TELGRAF

6 Nisan 1917

Yarın öğlen Almanya'ya doğru yola çıkıyoruz. Flatten trene eşlik ediyor, lütfen hemen gel, masrafları üstlen. Eğer ilkesel olarak kabul ediyorsa, Romain Rolland'ı getir. Yanında Naine ya da Graber'i getirmek için elinden gelen her şeyi yap. Ulyanov, Volkshaus'a yaz.

Ulyanov

Bern'den Cenevre'ye yollandı;
ilk kez 1923'te Fransızca olarak Henri Guilbeaux,
Wladimir Iljitsch Lenin'de (Berlin) yayınlandı;
Collected Works, cilt 36, s. 430.

J.S. HANECKİ VE KARL RADEK'E MEKTUP

12 Nisan 1917

Hanecki ve Radek yoldaşlar: Herrn Fürstenberg
8. Birgerjarlsgatan. 8. Stockholm

12 Nisan 1917

Değerli dostlar,

Şu âna kadar sizden hiç ama hiçbir şey gelmedi, ne bir mektup, ne bir paket, ne de para.* Yalnızca Hanecki'den iki telgraf. Size iki *Pravda* klasörü yolluyoruz: Biri sizin için, diğeri Karpinski için (Mr. Karpinsky. Bibliothèque russe. 7 rue

*) RSDİP Merkez Komitesi'ne ait olan ve yurtdışında kalmış olan para (*CW*'nin notu).

Hugo de Senger. 7 Genève. (Genf) Suisse) ve iki takım kupür: Biri sizin için, diğeri Karpinski için.

Bu mektubu ve gazeteleri aldığınıza dair kartla (M.T. Yelizarov için, V.I. Shirokaya Ul., 48, kv. 24. Petrograd adresine) ya da telgrafla bizi bilgilendirin.

Steinberg döndü* ve gönderilen paketlere sahip çıkacağını söylüyor. Bakalım yapabilecek mi?

Gazeteleri alırsanız, bütün duruma dair bir fikir sahibi olacaksınız.

Gazeteler size ulaşmayabilir diye, kısaca durumu ben anlatayım.

Burjuvazi (+Plehanov) Almanya üzerinden seyahat ettiğimiz için bize şiddetle saldırıyor. Askerleri bize karşı kışkırtmaya çalışıyorlar. Şu âna kadar başarılı olamadılar: Aralarında destekçilerimiz, hem de sadık destekçilerimiz var. S-R'ler ve sosyal-demokratlar arasında tam anlamıyla gözü dönmüş bir şovenist galeyan görülüyor ve bu duygu 'devrimci savunmacılık' biçimine bürünmüş durumda (artık savunacak bir şey var diyorlar, yani Wilhelm'e karşı cumhuriyet). 'Birliğe' karşı çıktığımız için yoğun saldırılara maruz kalıyoruz. Kitleler bütün sosyal-demokratlarm birliğinden yanalar, bizse buna karşıyız.

Çeidze *tamamen* 'devrimci savunmacılığa' kaydı. Potresov'la güçbirliği halinde. Hepsi de Özgürlük Kredisi'nden yana.** Buna bir tek biz + *Naşe Slovo* grubu + Larin ve bir avuç Martovcu karşı çıkıyor.

22 Nisan 1917'de bir Tüm-Rusya Bolşevikler konferansı topluyoruz.

---

*) Stockholm'de yaşayan bir Rus mühendis. Yazışmalarda aracıydı (*CW*'nin notu)

**) Geçici Hükümet'in 6 (19) Nisan'da çıkardığı savaş kredisi.

Pravda'nın 'Kautskyciliğe' kaymış olan çizgisini tümüyle düzeltmeyi umuyoruz.

Yabancı ülkelerdeki meselelere dair *Pravda*'ya yazın – çok kısa ve *Pravda* tarzına uygun (öyle küçük ki! Çok az yer var! Büyütmeye çalışıyoruz). Ayrıca çok kısaca, Alman devrimci hareketi ve sol basın hakkında.

İsveç solcularının [sol sosyal-demokratlar] ne âlemde olduğu hakkında bir mektup yazın. Şovenist Branting'in Radek'e saldırdığını duyduk.

Devrimin başında, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Geçici Hükümet'le onu *destekleyeceğine dair* bir *anlaşma* yaptı. Ortada bir 'İrtibat Komisyonu' var. Sovyet, Geçici Hükümet'i 'denetliyor'

Durum son derece karmaşık ve fevkalade ilginç. Taktikler üzerine broşürler yayınlıyoruz.* Sovyet *genel*, enternasyonal bir sosyalist kongre istiyor. Bizse sosyal şovenistlere ve 'merkez'e karşı *yalnızca* solcuların toplanacağı bir kongre istiyoruz.

Elinizi sıkıyor ve en iyi dileklerimi iletiyorum. Olabildiğince sık yazın ve temaslarınızda çok düzenli ve dikkatli olun.

Saygılar,

V Ulyanov

Petrograd'dan Stockholm'e yollandı;
ilk kez *Proletarskaya Revolutsia*'nın 9. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 36, s. 444-445.

---

*) Bkz. "Taktikler Üzerine Mektuplar" *Nisan Tezleri*, çev. Ferit Burak Aydar, Agora Kitaplığı, 2011, s. 24-41

V.A. KARPİNSKİ'YE MEKTUP

12 Nisan 1917

Değerli dost,

Umarım bu mektup ve ayrıca sana yollanan gazeteler her zamanki gibi eline ulaşır 'Her zamanki gibi' diyorum, çünkü yabancı ülkelerle iletişim zorlukları inanılmaz fazla. Ülkeye girmemiz kabul edildi, ama burada şiddetli saldırılarla karşılaştık; bu zamana kadar ne bir kitap, ne bir elyazması, ne de bir mektup aldık. Belli ki askeri sansür çok iyi işliyor, hattâ belki de aşırı bir gayretkeşlikle işliyor [...]

Yolculuğumuz mükemmeldi, Milyukov Flatten'i kabul etmedi.

Burada burjuvazi bize karşı şiddetli bir kampanya yürütüyor. İşçiler ve *askerler* arasındaysa sempati var.

Sosyal-demokratlar arasında 'devrimci savunmacılık' zafer kazanmış durumda (artık, diyorlar, savunulacak bir şey var: Wilhelm'e karşı cumhuriyet). Çeidze ve şürekâsı, Steklov (Petrograd'daki İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin önderleri) tümüyle devrimci savunmacılığa kaydılar. Çeidze ile Potresov güçbirliği yapıyor. Hepsi de tüm Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin 'birliği' için bağırıp çağırıyorlar. Biz elbette karşıyız.

22 Nisan 1917'de Petrograd'da Bolşeviklerin (partimizin) bir Tüm-Rusya Konferansı toplanacak.

"Veda Mektubu"muzun yayınlanıp yayınlanmadığını, yayınlandıysa hangi dillerde yayınlandığını ve satışların ne durumda olduğunu yaz.

Gazeteleri alıp almadığını yaz (sana bir *Pravda* dosyası ve çeşitli gazetelerden kupürler yolluyorum). Paris'i ve bütün İsviçre'yi olabildiğince bilgilendir. En iyi dileklerimle.

Saygılar,

V *Ulyanov*

Petrograd'dan Cenevre'ye yollandı;
ilk kez 1923'te *Proletarskaya Revolutsia*'nın
9. sayısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 35, s. 316-317 (parça).

V.A. KARPİNSKİ'YE TELGRAF

14 Nisan 1917

Alman hükümeti trenimizin siyasi dokunulmazlığı konusunda verdiği sözü tuttu. Yolculuğumuz sürüyor. Veda mektubunu yayınlayın. Selamlar.

Ulyanov

Rusya yolu üzerinde Cenevre'ye yollandı;
ilk kez 1930'da *Lenin Miscellany XIII*'te yayınlandı;
Collected Works, cilt 43, s. 628.

J.S. HANECKİ'YE MEKTUP

21 Nisan 1917

Değerli yoldaş,

1. mektup (22-23 Nisan) bugün geldi (21/IV-eski takvimle). Kozlovski'den gelen para (2 bin)* alındı. Paketler henüz gelmedi. Taşradan gazete akışı korkunç düzensiz ve elimizde hiçbir set yok, yalnızca tek tük sayılar. Toplamda yaklaşık 15 Bolşevik gazete yayınlanıyor: Helsingfors, Kronstadt, Harkov, Kiev, Krasnoyarsk, Samara, Saratov ve diğer şehirlerde. Moskova'da bir günlük gazete çıkıyor: *Sotsial-Demokrat*.

*) Bazı tarihçiler bu paranın 'Alman parası' olduğunu ve bahsedilen rakam küçük olmakla birlikte ileriki tarihlerde daha fazla paranın aktarıldığını iddia etmektedir (örneğin bkz. Michael Pearson, *The Sealed Train*, New York, Putnam, 1975) İddiayı destekleyecek bir kanıt yoktur *Toplu Eserler*'deyse bunun partinin yurtdışında kalmış olan parası olduğu belirtilmektedir (ç.n.)

Harkov, Kronstadt ve Helsingfors'ta da günlük gazeteler var. Tüm-Rusya Konferansı yarın başlıyor; 300 kadar delege bekleniyor.

Petrograd kaynıyor; hükümetin verdiği nota yüzünden dünden beri toplantılar ve gösteriler var. Bu curcunada örgütlenmek çok zor. Herkes işe boğulmuş durumda. Haber iletecek birilerini ayarlamak kolay iş değil, ama yine de önlemler alacağız. Şimdi bütün işi örgütlemek için özel biri geliyor ve işleri düzene koyacağını umuyoruz. Telgraflar korkunç uzun zaman alıyor, karadan bile telgraf türü iletişim zor. Giden biri olduğundan, birinci mektubun alındığını teyit eden herhangi bir telgraf almmadı. Steinberg'a gelince, adımlar atacağız.

Radek'e selamlarımızı yolluyoruz. Bugün o kadar yoğun bir gün ki ayrıntılı bir mektup ve konferans konusundaki kararlar, vb. yazamıyorum. Hepsini size yolladığımız *Pravda*'dan öğrenirsiniz. Telgraflar yerine ulaşmıyor. Bu yüzden telgraf iletişiminin halledilmesi sorunu hâlâ duruyor. İletişimin başka bir şekilde yapılması gerekiyor. Platten'den ne haberler var? Sağ salim geri döndü mü?

En iyi dileklerimle.

Büyük gösteriler, silahlı saldırılar, vb. haberler henüz ulaştı.

Petrograd'dan Stockholm'e yollandı;
ilk kez 1923'te *Proletarskaya Revolutsia*'nın
9. yazısında yayınlandı;
Collected Works, cilt 43, s. 629-630.

"Rusya proletaryası 1905'ten 1907'ye üç yıl içinde çok büyük sınıf mücadeleleri yaşamamış ve büyük bir devrimci çaba göstermemiş olsaydı, ikinci devrimin bu kadar hızlı gelişmesi, yani başlangıç aşamasını birkaç gün içinde tamamlaması asla mümkün olamazdı."

"1917 Şubat-Mart Devrimi'nin ilk aşamasına, öncelikle, iki gücün el ele vererek çarlığa indirdikleri darbe damgasını vurdu: Bu güçlerden birisi, bütün bilinçsiz çanak yalayıcıları ve bütün bilinçli önderlerinden İngiliz-Fransız elçilerine ve kapitalistlere kadar bütün burjuva ve toprak sahibi Rusya; diğeriyse, asker ve köylü temsilcilerini yanına çekmeye başlamış olan İşçi Temsilcileri Sovyeti'dir."

"Devrimin bu denli çabuk ve -görünüşte, yüzeysel olarak bakıldığında- böyle radikal bir şekilde zafer kazanabilmiş olmasının tek sebebi, birbirine hiçbir şekilde benzemeyen akımların, birbirinden tamamen farklı sınıf çıkarlarının, birbirine tamamen karşıt olan siyasal ve toplumsal eğilimlerin, fevkalade özgün bir tarihsel durumun sonucu olarak birleşmiş olmalarıdır, hem de çarpıcı bir 'uyum içinde'."

"Sınıf içgüdüleriyle hareket eden işçiler devrimci dönemlerde yalnızca olağan değil, aynı zamanda tümüyle farklı bir örgütlülüğe ihtiyaçları olduğunu fark ettiler. Doğru bir adım atarak, 1905 Devrimimizin ve 1871 Paris Komünü deneyimlerinin işaret ettiği yolu tutup, bir İşçi Temsilcileri Sovyeti kurdular: Bu örgüte asker temsilcilerini ve kuşkusuz kırsaldaki ücretli işçilerin ve sonra (şu ya da bu biçimde) bütün yoksul köylülerin temsilcilerini alarak onu geliştirmeye, büyütmeye ve güçlendirmeye başladılar."

"Savaş iki yağmacı ve baskıcı grup arasında salt ganimet ve yağmaların paylaşımı için, salt kimin daha fazla halkı boğazlayacağını, kimin daha fazla pay alacağını görmek açısından yürütüldüğünde, bu savaşı kimin başlattığını, ilk kimin savaş ilanında bulunduğunu, vb. sormak ekonomik ya da siyasal açıdan hiçbir anlam taşımaz."

"Burjuvazi (+Plehanov) Almanya üzerinden seyahat ettiğimiz için bize şiddetle saldırıyor. Askerleri bize karşı kışkırtmaya çalışıyorlar. Şu âna kadar başarılı olamadılar: Aralarında destekçilerimiz, hem de sadık destekçilerimiz var. Petrograd kaynıyor; hükümetin verdiği nota yüzünden dünden beri toplantılar ve gösteriler var. Bu curcunada örgütlenmek çok zor. Herkes işe boğulmuş durumda. Haber iletecek birilerini ayarlamak kolay iş değil, ama yine de önlemler alacağız.."

agora kitaplığı • 315
ISBN 978-605-103-152-5
9 786051 031525
teori • 12
www.agorakitapligi.com